

RAPORT ANUAL 2014

CUPRINS

Conducerea ROMATSA în anul 2014
Activitatea operațională, tehnică, siguranța și calitatea serviciilor furnizate
Programul Cer Unic European și Danube FAB
Audit intern
Evoluția indicatorilor privind eficiența costurilor în anul 2014
Cooperare internă și internațională
Managementul resurselor umane
Diferențe înregistrate în raport cu obiectivele
Exercițiul financiar 2014
Grafice
Glosar

CONDUCEREA ROMATSA ÎN ANUL 2014

Consiliul de Administrație

Ghibu Cristian	președinte (până la 28.03.2014)
Petrașcu Elena	președinte (28.03.2014 – 28.08.2014)
Jorj Mircea	președinte (de la 28.08.2014)
Nițu Mărioara	membru
Radu Carmen	membru
Costaș Bogdan	membru
Cornilă Anișoara	membru provizoriu (de la 30.05.2014)
Stanciu Ion-Aurel	membru provizoriu (de la 16.06.2014)
Brezeanu Dragoș	membru provizoriu (de la 24.06.2014)
Cimpuieru Valentin	membru (până la 25.03.2014)
Dobran Elena	membru (până la 25.03.2014)
Frâncu Aleodor Marian	membru (până la 15.04.2014)
Nica Adrian Nicușor	membru provizoriu (28.03.2014 – 24.06.2014)
Stoicescu Sorin Paul	membru provizoriu (15.04.2014 – 16.06.2014)
Cernov Radu	membru provizoriu (25.03.2014 – 30.05.2014)

Echipa managerială

Stanciu Ion – Aurel	director general
Cârnu Fănică	director general adjunct
Șerban Adrian Remus	director departament operațional
Cimpuieru Valentin	director departament tehnic dezvoltare
Donciu Bogdan	director ATM
Frâncu Aleodor Marian	director dezvoltare
Popeangă Silvia	director economic

Gaceff Ștefan
Niță Ștefan
Surugiu Andrei

director siguranță și calitate
director tehnic
director juridic și administrativ

ACTIVITATEA OPERAȚIONALĂ, TEHNICĂ, SIGURANȚA ȘI CALITATEA SERVICIILOR FURNIZATE

Activitatea operațională

Managementul Activității de Rută

A. Optimizarea structurii de rute ale traficului aerian din cadrul regiunii de informare a zborurilor (FIR) București, efectuată în conformitate cu Rețeaua Europeană de Rute ATS (ARN) versiunea 2013 – 2015:

- realinierea unui număr de peste 60 (66) de rute/segmente de rute ATS și implementarea de puncte noi, în spațiul aerian inferior și superior, în vederea fluidizării traficului aerian și pentru extinderea operațiunilor FRA (Flexibilitatea Rutelor în Spațiul Aerian) în FIR București;
- optimizarea interfeței operaționale cu zona de control de terminal (TMA) București;
- optimizarea structurii de rute ATS la interfața dintre FIR București și FIR Chișinău;
- separarea fluxurilor de intrare/ieșire în/din FIR București pe relația cu FIR Chișinău;
- extinderea perioadei de operare N-FRA (Flexibilitatea Rutelor în Spațiul Aerian pe Timp de Noapte) în FIR București;
- introducerea sectoarelor transfrontaliere la interfața dintre FIR București și FIR Sofia;
- introducerea zonei reglementate DEVESELU;
- reproiectarea unui număr de peste zece zone reglementate din zona Bacău și Craiova pentru mărirea fluidizării traficului aerian în zonele respective.

B. Activități specifice pregătirii extinderii perioadei de operare N-FRA derulate în 2014:

- actualizarea conceptului „Operational Night Free Route în FIR București” cu scopul de a oferi un număr crescut de rute directe operatorilor aerieni, cât mai aproape de rutele preferate de aceștia, pe o perioadă extinsă de timp; acest document are ca scop realizarea unei înțelegeri comune în procesul de implementare a operațiunilor FRA în spațiul aerian al României, astfel încât:
 - a) să fie menținut, prin cooperare între ROMATSA și partenerii din domeniul ATM (Organizarea Traficului Aerian), nivelul de siguranță a traficului aerian simultan cu îmbunătățirea performanței rețelei europene de rute;
 - b) să fie menținută compatibilitatea cu operațiunile curente;
 - c) să se creeze condițiile necesare pentru menținerea, îmbunătățirea și/sau extinderea operațiunilor FRA, armonizate cu implementările FRA la nivel european, cu protejarea mediului înconjurător și consum minim de resurse.

- transmiterea către Autoritatea Aeronautică Civilă Română (AACR) a pachetului cu documente pentru acceptarea de către aceasta a modificării Sistemului ATM ROMATSA în urma introducerii sectoarelor transfrontaliere în conformitate cu art. 9 și art. 10 din Regulamentul (UE) nr. 1034/2011, privind supravegherea siguranței în managementul traficului și serviciile de navigație aeriană și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 691/2010 de stabilire a unui sistem de performanță pentru serviciile de navigație aeriană și pentru funcțiile de rețea și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2096/2005 de stabilire a unor cerințe comune pentru furnizarea de servicii de navigație aeriană;
- elaborarea studiului preliminar pentru extinderea N-FRA în FIR București, cu utilizarea aplicației NEST (Network Strategic Tool) dezvoltată de EUROCONTROL (Organizația Europeană pentru Siguranța Traficului Aerian);
- elaborarea raportului de evaluare și reducere a riscurilor pentru modificările la structura de rute ATS (Servicii de Trafic Aerian) din FIR București și extinderea perioadei de operare N-FRA;
- realizarea testării sistemului ATM în regim Night FRA cu Network Manager (EUROCONTROL);
- realizarea amendărilor procedurilor serviciilor de trafic aerian relevante; au fost revizuite peste 20 de instrucțiuni și proceduri ATS.

C. Activități derulate pentru dezvoltarea Danube FAB:

- realizarea, în colaborare cu partea bulgară, a activităților aferente studiului posibilităților de extindere a operațiunilor FRA, la nivelul Danube FAB, în contextul co-finanțat de TEN-T (Rețeaua Transeuropeană de Transport).

Managementul Activității de Terminal

În domeniul managementului activității de terminal, în anul 2014 s-au desfășurat următoarele proiecte majore:

Remote and Virtual TWR

- participarea la grupurile de lucru ROMATSA;
- elaborarea și aprobarea Conceptului Operațional Remote & Virtual Tower (RVT);
- elaborarea studiului pentru Aeroportul Arad.

TMA NAPOC

- coordonarea proiectului de implementare a Regiunii de Control de Terminal (TMA) NAPOC;
- coordonarea proiectării și implementării rutelor de plecare/sosire instrumentală standard (SID/STAR) convenționale și PRNAV (DME/DME), a unor proceduri de apropiere instrumentală sau a unora revizuite;
- elaborarea documentelor specifice: Concept Operațional și Tehnic, Analiza de Risc pentru Implementarea TMA, Analiza de Risc pentru Implementarea Conceptului PRNAV și Analiza de Risc pentru Implementarea rutelor SID/STAR, LoAs (Scrisori de Înțelegere);
- coordonarea pentru elaborarea traiectelor VFR (Reguli de Zbor la Vedere) în TMA NAPOC.

Transfer AIS

- colaborarea la realizarea transferului Serviciului de Informare Aeronautică (AIS) de la Autoritatea Aeronautică Civilă Română (AACR) la ROMATSA.

CDO (Continuous Descent Operations)

- inițierea studiului privind elaborarea conceptului de aplicare a Operațiunilor de Coborâre Continuă.

A – SMGCS

- participarea la proiectul de implementare A – SMGCS (Sistem de Control și Ghidare a Mișcărilor pe Suprafață) la Aeroportul Internațional Henri Coandă București (AIHCB).

Proceduri APV

- colaborarea la elaborarea caietului de sarcini pentru APV (Procedură de Apropiere cu Ghidare Verticală) EGNOS (Sistem de Radionavigație prin Satelit) Cluj;
- coordonarea realizării contractului de proiectare a procedurilor pentru zbor instrumental, inclusiv implementarea procedurilor bazate pe EGNOS;
- elaborarea Conceptului Operațional pentru implementarea procedurilor bazate pe EGNOS.

Proiecte de modernizare a aeroporturilor

- coordonarea/elaborarea documentelor specifice pentru proiectele de modernizare a următoarelor aeroporturi (proceduri de apropiere instrumentală, analize de risc, etc.):
- Aeroportul Iași – pistă nouă 14/32
- Aeroportul Oradea – prelungire pistă 19/01
- Aeroportul Suceava – prelungire pistă 16/34 și construire turn de control nou;
- Aeroportul Craiova – dare în exploatare operațională a noului turn de control;
- Aeroportul Bacău – construire turn de control nou – licitație în curs pentru preluarea proiectului de modernizare.

Proiect de înființare a unui nou aeroport

- participarea la proiectul de înființare a Aeroportului Brașov.

Optimizare/analiză proiectare proceduri de zbor instrumental

- participarea la licitația pentru proceduri de zbor instrumental și revizuirea documentației;
- coordonarea implementării sau optimizării procedurilor de zbor instrumental (Cluj, Sibiu, Târgu Mureș, TMA București, Iași și Arad);
- implementarea STAR TOSVI RWY 26 pe Aeroportul Otopeni;
- consultarea procedurilor de apropiere instrumentală 08L – prag decalat la Aeroportul Otopeni;
- implementarea noilor proceduri NDB (Semnalizare Luminoasă Non – Direcțională) RWY 15, respectiv NDB RWY 33 la Aeroportul Iași;
- implementarea procedurilor de zbor instrumental ILS 27, VOR 27, SID 09, STAR 27 la Aeroportul Arad;
- coordonarea cu Statul Major al Forțelor Aeriene (SMFA) și Direcția Topografică Militară (DTM) pentru elaborarea și implementarea procedurilor de apropiere instrumentală la Boboc și Câmpia Turzii;
- colaborarea cu aeroporturile din Cluj și Sibiu pentru upgrade – ul sistemului de aterizare instrumental ILS CAT II;
- implementarea modificării MRVA nord TMA București;
- coordonarea verificării din zbor a procedurilor de zbor instrumental: LRCL VOR 07, LRIA NDB 32.

Documentație

- întocmirea analizelor de risc pentru instalarea unor noi echipamente de radionavigație sau înlocuire a acestora;
- formularea cerințelor operaționale pentru instalarea unor noi echipamente de radionavigație de sol;
- elaborarea bazei pentru amendamentul/suplimentul AIP: LRIA NDB 15/33, LRAR ILS 27, VOR 27, SID 09, STAR 27, LRIA pista nouă 14/32, TMA NAPOC, etc;
- emiterea bazelor NOTAM (Aviz către Navigatori);
- coordonarea aeroporturilor pentru implementarea procedurilor LVO – Operațiuni în Condiții de Vizibilitate Redusă (Arad, Iași, Timișoara, Cluj);
- actualizarea Manualelor Operaționale TWR (Turn de Control) și APP (Apropiere);
- actualizarea permanentă și participarea la consultări privind modificările legislative:
 - OMT nr. 1378/2013 privind stabilirea activităților, altele decât activitățile aeronautice civile, având drept efect ajungerea în spațiul aerian a diverselor corpuri materiale care pot constitui un pericol pentru siguranța aviației și privind aprobarea condițiilor de autorizare a acestor activități
 - OMT nr. 1328/2013 pentru aprobarea Reglementării aeronautice civilo – militare române privind managementul spațiului aerian și aplicarea conceptului de utilizare flexibilă a spațiului aerian în regiunea de informare a zborurilor București, RACMR MSA – UFSA (Managementul Spațiului Aerian – Utilizarea Flexibilă a Spațiului Aerian) și pentru stabilirea modalității de clasificare și de organizare a spațiului aerian din regiunea de informare a zborurilor București
 - OMT nr. 8/2014 pentru stabilirea condițiilor de operare în spațiul aerian național a aeronavelor civile motorizate fără pilot la bord;
- coordonarea în vederea elaborării amendamentelor LoA interne între unitățile de trafic aerian din FIR București și externe, între unitățile de trafic aerian din FIR (Regiunea de Informare a Zborurilor) București și unitățile de trafic aerian din statele învecinate;
- coordonarea elaborării procedurilor de colaborare cu aerocluburile locale, operatorii aerieni privați (Becker, Țiriac Air, Airago, Zenair, Timișoara Parachute CS, Aerocontrol UAV, Vega, etc.);
- coordonarea pentru întocmirea procedurilor de colaborare între subunitățile DSNA (Direcția Serviciilor de Navigație Aeriană) și aeroporturi;
- coordonarea pentru elaborarea procedurilor de colaborare cu unitățile Ministerului Apărării;
- coordonarea pentru elaborarea procedurilor de colaborare pentru spectacole/concursuri aeriene, lansări baloane (BIAS Băneasa Airshow, ExoMars, Aeroclubul României, Măgura, Baia Mare, etc.);
- participarea la elaborarea procedurilor de colaborare privind exercițiile militare ce au loc în spațiul aerian de terminal;
- coordonarea/colaborarea pentru asigurarea mutării temporare a activității (Tulcea, Craiova);
- coordonarea cu proiectanții de proceduri instrumentale (Airsight, Davidson Ltd) în vederea elaborării memoriului de prezentare conform RACR – CPPZI (Reglementări Aeronautice Civile Române – Cerințe Privind Proiectarea Procedurilor de Zbor Instrumental).

Pregătire/Informare CTA

- informarea controlorilor de trafic aerian (CTA) privind intrarea în vigoare a unor noi reglementări, sau modificarea acestora, și stabilirea nivelului de pregătire CTA;

- informare CTA privind intrarea în vigoare a unor modificări operaționale și stabilirea nivelului MBI (Teme de Briefing Obligatorii);
- asigurarea examinării teoretice și practice pentru candidații CTA;
- participarea în comisiile de evaluare pentru avansarea sau promovarea CTA;
- participarea, în calitate de lectori, la cursurile de formare a controlorilor de trafic aerian;
- coordonarea privind organizarea concursului APP București.

Inspecții operaționale

- efectuarea inspecțiilor operaționale la unitățile TWR;
- monitorizarea aplicării planurilor de măsuri stabilite în urma auditurilor sau inspecțiilor operaționale efectuate de către AACR, Direcția Siguranță și Calitate și Serviciul Managementul Activității de Terminal din cadrul ROMATSA.

ATM 2015+

- participarea la grupul de lucru ATM 2015+:
 - verificarea matricelor transabilitate
 - completarea Adaptation Data pentru configurarea sistemului
 - elaborarea și verificarea documentelor de validare a prototipului sistemului ATM 2015+ (pentru fazele pre – FAT și FAT);
- participarea la cursurile organizate de INDRA pentru prezentarea sistemului ATM 2015+ (prezentare Electronic Flight Strips System, prezentare Controller Working Positions, Flight Data Operator și Flight Data Processing System).

Alte activități operaționale

- monitorizarea riscurilor aferente activității specifice turnurilor de control de aerodrom (TWR) și unităților de control de apropiere (APP), analiza Raportării Evenimentelor de Aviație Civilă (REAC), formularea de cerințe sau recomandări pentru reducerea riscurilor;
- consultarea cu operatorii aerieni: organizarea întâlnirilor periodice cu Tarom, implicarea Tarom în formularea cerințelor operaționale pentru proceduri de zbor instrumental;
- participarea la cursuri de perfecționare profesională (curs PANS – OPS, Singapore Aviation Academy);
- participarea la seminarii și ședințe operaționale (Airport Operations Team/EUROCONTROL, BADA User Group Meeting/EUROCONTROL, Adaption Data/INDRA, Remote Tower/EUROCAE);
- optimizarea interfeței APP – ACC București;
- consultarea cu operatorii aerieni și AACR în privința sesizărilor privind zgomotul în zona aeroporturilor;
- corelarea obiectivelor LSSIP (Implementarea Locală a Cerului Unic) cu obiectivele definite în Planul de Afaceri Strategic și analiza impactului și stadiului de implementare a prevederilor Regulamentelor Europene;
- pregătirea documentelor și amendamentelor acestora pentru introducerea în sistemul NIDS (Sistem Operativ de Afișare Informații și Date);
- participarea în grupul de lucru ROMATSA care analizează CS 2, impactul asupra ROMATSA precum și participarea ROMATSA la definirea conceptelor operaționale/implementarea CS 2.

Sisteme ATM

1. Coordonarea activităților privind implementarea legăturilor de date sol – aer (DataLink)

În anul 2013 au fost coordonate activitățile legate de implementarea DataLink și au fost finalizate cerințele operaționale. Referatul de necesitate privind serviciile DataLink a fost aprobat iar în luna iunie 2014 s-au transmis la SITA (Societatea Internațională de Telecomunicații Aeronautice) ultimele clarificări în vederea încheierii contractului de furnizare a serviciilor de comunicații DataLink. În decembrie 2014 s-a desfășurat simularea CPDLC (Comunicare Între Controlor de Trafic Aerian și Pilot prin Data Link) împreună cu partenerii bulgari din Danube FAB. În urma simulării au fost elaborate documentele „Danube FAB CPDLC validation real – time simulation” și „Safety Case for Data Link Services (DLS) Implementation in Danube FAB Airspace”.

2. Modernizarea aeroportuară. Stabilirea cerințelor tehnico – operaționale și analiza documentației

Expertii în Sisteme ATM au participat la identificarea și definirea cerințelor tehnico – operaționale pentru viitoarele turnuri de control Cluj Napoca și Băneasa precum și pentru Aeroportul Brașov. Până în prezent s-a efectuat analiza studiului de fezabilitate privind turnul Cluj Napoca, urmând a se analiza documentația ulterioară care va fi elaborată de către proiectant.

3. Participarea la testarea corecțiilor software sistem SELEX Faza 4

În cadrul sesiunilor de testare desfășurate în cursul anului 2014 s-a verificat rezolvarea observațiilor formulate de către echipa de testare ROMATSA (regresii, probleme nerezolvate până acum). Ultima sesiune de teste s-a desfășurat în cursul lunii decembrie fiind finalizată cu succes.

4. Testarea mesajelor First System Activation (FSA) și ATC Flight Plan Proposal Message (AFP) în coordonare cu EUROCONTROL NMOC

În cursul anului 2014, în coordonare cu EUROCONTROL NMOC, au fost efectuate o serie de teste ce au avut drept scop verificarea implementării unor triggere suplimentare pentru generarea mesajelor AFP și FSA.

5. Coordonarea implementării sistemului A-SMGCS la turnul de control (TWR) Otopeni

Sistemul de Control și de Ghidare a Mișcărilor pe Suprafață (A-SMGCS) a trecut cu succes testele pe amplasament în luna martie. Pentru ca sistemul să fie complet funcțional și autorizat este necesar ca aeroportul să achiziționeze și să instaleze transpondere pe autovehicule. Pentru a nu se întârzia implementarea acestui sistem, ROMATSA a achiziționat un număr minim de transpondere (15) care să fie date în custodia Aeroportului Internațional Henri Coandă București pentru instalarea pe autovehicule.

6. Participarea la implementarea supravegherii Mod S

FIR București a fost declarat spațiu Mod S în coordonare cu EUROCONTROL și cu informarea Ministerului Transporturilor și Autorității Aeronautice Civile Române. Această acțiune marchează conformarea României cu Regulamentul (CE) nr. 1206/2011 privind stabilirea cerințelor privind identificarea aeronavelor în scopul supravegherii pentru Cerul Unic European.

7. Managementul codurilor SSR

Aceasta este o activitate curentă. Se monitorizează utilizarea codurilor SSR (Radar de Supraveghere Secundar), fiind raportate la EUROCONTROL problemele constatate (coduri insuficiente, coduri care trebuie schimbate în FIR București deoarece Unitatea de Servicii de Trafic Aerian [ATSU] din amonte nu a schimbat codurile conform CAL [Code Allocation List], conflicte de coduri SSR).

8. Implementare CR 2 în amplasamentul Balotești

Etapa a doua a proiectului CR 2 (echiparea sălii CR 2 – APP de la Otopeni) a fost finalizată. Cablarea a fost realizată, echipamentele au fost achiziționate, instalate și recepționate pe amplasament. Procedurile de lucru au fost elaborate iar în luna decembrie s-a lucrat la remedierea unor defecțiuni tehnice privind comunicațiile.

9. Revizuirea Planului general de acțiune în situații speciale

O nouă ediție a Planului a fost elaborată pe o structură complet revizuită, care reflectă modificările majore. În semestrul II a fost elaborat draft-ul Planului care include CR 2. Acest draft urmează să fie semnat și să intre în vigoare după efectuarea testelor operaționale CR 2.

10. Coordonarea elaborării documentului LSSIP România

Ediția 2014 a documentului „Implementarea Locală a Cerului Unic” (LSSIP) România, conținând stadiul implementării obiectivelor ESSIP aplicabile României la data de 31.12.2014, a fost elaborată începând din luna septembrie 2014 iar baza de date a fost completată aproape integral în luna decembrie a anului menționat. Finalizarea se va realiza în luna februarie 2015. Edițiile naționale ale LSSIP România și LSSIP Bulgaria au fost coordonate pentru armonizarea termenelor în cadrul Danube FAB.

11. Participarea la elaborarea Planului de Afaceri Strategic ROMATSA și a Planului de Afaceri Anual

Expertii SATM au participat la corelarea obiectivelor LSSIP cu obiectivele definite în Planul de Afaceri Strategic și la analiza impactului și stadiului de implementare a prevederilor Regulamentelor Europene.

12. Coordonarea revizuirii Conceptului de Operare Danube FAB (Danube FAB ConOps) la nivelul ROMATSA

În cadrul procesului de revizuire desfășurat în luna noiembrie 2013, la care au participat reprezentanți ROMATSA, BULATSA precum și ai părților militare române și bulgare, s-a stabilit că revizuirea documentului Danube FAB ConOps va avea loc o dată pe an sau mai des, dacă apar modificări ce trebuie reflectate în ConOps. Au fost elaborate următoarele documente: „ConOps Maintenance Procedure 1.0” – care descrie procedura de actualizare a Danube FAB ConOps și „Danube FAB ConOps 3.0” – ediția a treia a Conceptului de Operare Danube FAB. Principalele modificări aduse documentului se referă la: includerea responsabilităților Airspace Policy Body, includerea conceptului Data Link, includerea modificărilor survenite în urma transferului responsabilităților AIS (Servicii de Informare Aeronautică) de la AACR la ROMATSA.

Cele două documente au fost semnate și distribuite tuturor părților semnatare la începutul anului 2014.

13. Participarea la elaborarea Danube FAB Strategic Programme și Annual Plan

Expertii SATM au participat la corelarea termenelor obiectivelor conținute în edițiile naționale ale LSSIP România și LSSIP Bulgaria cu angajamentele și obiectivele definite la nivelul Danube FAB, în cadrul Danube FAB Strategic Programme și Annual Plan.

14. Participarea la elaborarea Danube FAB Performance Plan – RP 2

Experții SATM au participat la elaborarea Danube FAB Performance Plan pentru perioada de referință RP 2 (2015 – 2019), inclusiv la întâlnirile de coordonare cu AACR și BULATSA.

15. Participarea la implementarea Corss – Border Sectors în cadrul Danube FAB

Experții au participat la elaborarea procedurilor operaționale în vederea inițierii pachetului de pregătire pentru controlorii de trafic aerian români și bulgari, precum și pentru personalul operațional militar implicat.

16. Participarea la derularea Programului de Dezvoltare și Implementare a Noului Sistem ATM ROMATSA 2015+

După semnarea contractului cu INDRA, experții au participat la activitățile de validare a prototipului FAT și SAT (activități finalizate în semestrul I), revizuirea documentației sistem și a documentației de testare. Activitățile aferente ATM 2015+ au continuat și în semestrul II, calendarul de implementare fiind foarte strâns.

17. Analiza și avizarea documentațiilor privind obiectivele de investiții ROMATSA cu impact operațional

Reprezentanții SATM au analizat și avizat documentațiile (teme de proiectare, studii de fezabilitate și fezabilitate, proiecte de execuție etc. privind obiectivele de investiții cu impact operațional (sisteme de comunicații și supraveghere, mijloace de navigație, amenajarea sălilor operaționale etc.). Sunt analizate și se elaborează referate de opoziție pentru aproximativ 2 – 3 documente lunar.

18. Menținerea evidenței implementării măsurilor din domeniul operațional stabilite în urma inspecțiilor și auditurilor

19. Analiza, din punct de vedere operațional, a proiectelor de reglementări CE

În cadrul acestei activități sunt studiate o serie de proiecte de regulamente CE și formulate puncte de vedere care vor fi transmise în cadrul proceselor de consultare. În cadrul consultărilor inițiate de Ministerul Transporturilor sau Autoritatea Aeronautică Civilă Română, experții au efectuat analize și au elaborat puncte de vedere privind reglementările respective.

20. Baza de date a aeronavelor

Regulat, se face o actualizare a bazei de date a aeronavelor a sistemului SELEX fazele 2 și 4. Au fost susținute cursuri de caracteristici și performanțe ale aeronavelor în cadrul cursurilor de autorizare/conversie/pregătire recurentă a personalului operațional ROMATSA. S-a elaborat Manualul de Aerodinamică și Aeronave destinat personalului operațional ROMATSA.

21. Actualizarea bazelor de date ale sistemului ATM

Această actualizare este o activitate curentă care a înregistrat modificări complexe: actualizarea periodică bazată pe ciclul AIRAC (Regularizarea și Controlul Distribuției Informațiilor Aeronautice) a geografiei FDPS (Sistem de Procesare a Datelor de Zbor) Faza 2 și actualizarea geografiei FDPS Faza 4. Pentru aceste activități este dezvoltată o interfață software pentru încărcarea datelor provenite din sursa de date Jeppesen, verificarea și validarea modificărilor și generarea cererilor de modificare în mod semi – automat. A fost pusă în lucru și finalizată o primă versiune a geografiei viitorului TMA Cluj.

22. Implementare Remote Tower (RVT)

Experții SATM sunt implicați activ în realizarea acestui proiect. Conceptul RVT este definit ca furnizarea serviciilor de trafic aerian de aerodrom dintr-o locație diferită de vigeia turnului de control al aerodromului respectiv. Într-o primă fază se are în vedere asigurarea serviciilor RVT într-un proiect pilot, în regim de 1/1 (1 centru RVT pentru un TWR). S-a participat la elaborarea Conceptului Operațional și a Conceptului Tehnic, ambele finalizate.

23. Implementarea unei noi versiuni a sistemului pentru Planificarea și Aprobarea Survolurilor Asistată de Calculator (PASACT 3.0)

Sistemul PASACT permite introducerea cererilor de survol primite de la operatorii aerieni, precum și a aprobărilor/avizelor de zbor de către Autoritatea Aeronautică Civilă Română (AACR), Statul Major General (SMG) și Centrul de Operațiuni Aeriene (AOC). Totodată, sistemul asigură prelucrarea datelor de zbor, prin intermediul unei baze de date la nivelul ROMATSA, pozițiile de lucru fiind instalate la în locațiile ACC București, AACR, SMG și AOC. Sistemul PASACT gestionează baza de date pe servere situate la sediul ROMATSA și asigură schimbul de mesaje de aprobare/avizare a planurilor de zbor. Experții SATM au participat la activitățile de testare a versiunii PASACT 3.0 ce implementează noul format „FPL 2012” și prevederile HG 912/2010 referitoare la „Procedura de autorizare a zborurilor în spațiul aerian național, precum și a condițiilor în care decolarea și aterizarea aeronavelor civile se pot efectua și de pe/pe alte terenuri sau suprafețe de apă decât aerodromurile certificate”.

24. Interoperabilitate

Reprezentanții SATM participă, în cadrul comisiei de coordonare a interoperabilității, la revizuirea Procedurii de verificare în vederea punerii în serviciu, în contextul interoperabilității. Această activitate este în derulare.

Experții Sisteme ATM sunt implicați în derularea mai multor activități cum ar fi: implementarea CDM (Luare de Decizii prin Colaborare), implementarea procedurilor de apropiere APV bazate pe tehnologia EGNOS, realizarea proiectului eManagement și definirea conceptelor operaționale/implementarea CS (Servicii Centralizate).

Managementul Informațiilor Aeronautice

La data de 01 ianuarie 2014, în conformitate cu prevederile HG nr. 645/2013 pentru modificarea HG nr. 405/1993 privind înființarea Autorității Aeronautice Civile Române, s-a efectuat transferul administrativ al atribuțiilor de furnizare a serviciului de informare aeronautică și de elaborare a hărților aeronautice de la AACR la ROMATSA. În baza Hotărârii Consiliului de Administrație al ROMATSA nr. 13/26.11.2013, începând cu aceeași dată, în cadrul ROMATSA a fost înființat Serviciul Managementul Informațiilor Aeronautice (AIM).

În perioada 01 – 20 ianuarie 2014, s-a efectuat transferul efectiv al atribuțiilor de furnizare a serviciului de informare aeronautică și de elaborare a hărților aeronautice de la AACR la ROMATSA care a constituit o modificare a Sistemului ATM ROMATSA acceptată de către AACR prin adresa nr. 37.789/30.12.2013. În urma verificării conformării R.A. ROMATSA cu cerințele comune pentru furnizarea Pachetului Integrat de Informare Aeronautică pentru FIR București, AACR a elaborat Raportul Final de Certificare nr. 4.215/14.02.2014 și , în baza acestuia, a emis Amendamentul 1 la Certificatul de furnizor

SNA nr. 07/14.12.2012, în beneficiul ROMATSA. Astfel, începând cu data de 18.02.2014, ROMATSA este certificată ca furnizor AIS.

După realizarea transferului efectiv al AIS de la AACR la ROMATSA, în domeniul Managementului Informațiilor Aeronautice, au fost realizate următoarele:

I. Managementul AIS

Ca urmare a analizei proceselor AIS curente (originare date și furnizare serviciu de informare aeronautică) în contextul conformării cu Regulamentul (UE) nr. 73/2010 de stabilire a cerințelor de calitate a datelor aeronautice și informațiilor aeronautice pentru Cerul Unic European (ADQ – IR), a fost elaborat și aprobat Planul de Implementare a Cerințelor Regulamentului în ROMATSA.

În vederea implementării cerințelor ADQ – IR au fost implementate următoarele măsuri:

- a fost dezvoltată o aplicație de calcul a codului de verificare CRC32Q care facilitează transferul de fișiere prin e-mail și asigură protejarea datelor împotriva pierderii sau alterării lor și transmisă către originatorii interni ROMATSA. Totodată, au fost informați originatorii externi ROMATSA privind disponibilitatea acestei aplicații;
- s-a solicitat, în cadrul regiei, introducerea sarcinilor legate de generarea datelor aeronautice în fișele posturilor ale salariaților cu responsabilități în emiterea bazelor AIS a sarcinilor legate de generarea datelor aeronautice;
- au fost actualizate proceduri de lucru AIS;
- în cursul lunii octombrie a fost organizată o sesiune de pregătire a personalului ROMATSA cu responsabilități în elaborarea bazelor AIS. Pregătirea a avut ca obiectiv familiarizarea originatorilor cu cerințele ADQ și a fost susținută de un lector de la GroupEAD S.L., Frankfurt, Germania.

Următoarele măsuri din planul de implementare ADQ sunt în curs de realizare:

- introducerea datelor aeronautice direct prin interfața unei aplicații dedicate;
- modificarea protocoalelor de colaborare cu generatorii datelor aeronautice;
- implementarea unui sistem automat de informare aeronautică prin care să se asigure procesarea datelor aeronautice de la generare și până la punerea la dispoziție utilizatorilor AIS.

1. În ceea ce privește competența controlorilor informare trafic aerian, experții AIM, împreună cu reprezentanții desemnați din cadrul unităților ATS/AIS, au desfășurat activități de evaluare a competenței CITA, care au stat la baza emiterii proceselor verbale AACR de prelungire a valabilității licențelor Controlorilor de Informare Trafic Aerian – CITA (ACC, Briefing, NOTAM).

2. În domeniul supravegherii siguranței în ATM, au fost efectuate toate inspecțiile interne operaționale în AIS, planificate.

3. Începând cu data de 01 august 2014, a fost desființată unitatea ARO/Briefing Suceava. Experții AIM au documentat modificarea sistemului ATM ROMATSA, aceasta fiind acceptată de AACR și s-a realizat la data planificată.

4. Pentru desfășurarea în condiții de siguranță a activității de informare înaintea zborului și ca urmare a actualizării documentelor de referință, în cursul anului 2014 au fost actualizate toate procedurile de lucru aplicabile în unitățile ARO/Briefing.

5. Au fost analizate următoarele proiecte de Reglementări Aeronautice Civile Române (RACR), observațiile și completările ROMATSA fiind transmise AACR:

- RACR – LCITA, „Licențierea controlorilor de informare trafic aerian”, ediția 1/2014;
- RACR – HA „Hărți aeronautice”, ediția 3/2014;
- RACR – AIS „Serviciul de informare aeronautică”, ediția 3/2014.

6. În cadrul serviciului s-au desfășurat activități de dezvoltare și întreținere aplicații IT pentru serviciile de informare aeronautică, cum ar fi Portalul de Informare Aeronautică

ROMATSA, aplicație aflată în stadiu de dezvoltare, prezentată la Expoziția ATM de la Madrid și BIAS – București în 2014, care conduce la îndeplinirea obiectivului LSSIP INF 04, „Integrated Briefing” (nivelul 4).

7. S-a asigurat funcția de Client Security Officer (CSO) pentru ROMATSA în legătura cu Baza Europeană de Date AIS – EAD, s-au gestionat utilizatorii și drepturile acestora în lucrul cu EAD, modulele SDO (Baza de date statice a EAD), PAMS (Sistemul de Administrare a Publicațiilor de Informare Aeronautică) și INO (Operațiuni NOTAM Internaționale).

8. În cadrul serviciului s-au desfășurat următoarele activități curente:

- analiza și urmărirea actualizării Manualului Operațional și a procedurilor de lucru de la Biroul NOTAM Internațional;
- analiza și urmărirea actualizării Manualelor Operaționale ale unităților ARO/Briefing;
- pregătirea în vederea auditurilor Bureau Veritas pe linie de QMS (Sistemul de Management al Calității), a inspecțiilor și auditurilor AACR și a auditurilor interne ROMATSA;
- pregătirea și participarea la inspecția de standardizare a Agenției Europene pentru Siguranța Aviației (EASA);
- urmărirea și coordonarea activității de școlarizare/perfecționare prin cursuri interne și externe a personalului AIS;
- coordonarea acțiunilor necesare implementării măsurilor rezultate în urma auditurilor și inspecțiilor din domeniul AIS;
- documentarea propunerilor de investiții, a serviciilor necesare și consumabile specifice serviciului pentru anul 2015.

II. Furnizare AIS

În conformitate cu RACR – AIS, serviciul de informare aeronautică trebuie să primească și/sau să emită, să colaționeze sau să adune, să editeze, să formateze, să publice/arhiveze și să distribuie informațiile și datele aeronautice referitoare la teritoriul României precum și la acele zone din afara acestuia pentru care România este responsabilă pentru furnizarea serviciilor de trafic aerian. Informațiile aeronautice trebuie furnizate sub forma Pachetului Integrat de Informare Aeronautică. Experții AIM desfășoară procesul de prelucrare a datelor AIS în vederea publicării AIP AMDT (Publicație de Informare Aeronautică – Amendament), AIP SUP (Publicație de Informare Aeronautică – Supliment) și AIC (Circulară de Informare Aeronautică).

Începând cu 01 ianuarie 2014, experții AIM au primit baze AIS pe care le-au analizat, au formulat observații pe care le-au trimis originatorilor iar după corectarea acestora (de către originatori cu sprijinul și sub îndrumarea specialiștilor AIM), în baza PIAC – BA în vigoare, au fost supuse aprobării AACR în vederea publicării în AIP România. Au fost publicate un număr de 13 amendamente (12 amendamente AIRAC și 1 amendament regulat), 6 suplimente la AIP (AIRAC) și 3 Circulare de Informare Aeronautică. Au fost publicate două ediții ale hărților de rută (spațiul aerian inferior, spațiul aerian superior și spațiul aerian N – FRA).

Toate datele aeronautice și informațiile modificate au fost introduse în Baza Europeană de Date AIS și postate pe site-ul www.aisro.ro.

De asemenea, au fost postate pe site-ul www.aisro.ro datele de obstacolare aferente Zonei 1 (FIR București), în format .csv, în concordanță cu recomandările EUROCONTROL.

În ceea ce privește activitatea în grupurile de lucru la nivelul Danube FAB, au fost îndeplinite sarcinile rezultate din Planul Strategic al Danube FAB referitor la acțiunile de

armonizare în domeniul AIS. Experții AIM au participat la dezvoltarea documentației în vederea implementării sectoarelor CrossBorder din cadrul Danube FAB.

Managementul Informațiilor Meteorologice

Ulterior separării activităților de informare aeronautică de cele de informare meteorologică, prin formarea a două servicii distincte începând cu data de 01.01.2014, respectiv Serviciul Managementul Informațiilor Aeronautice (AIM) și Serviciul Managementul Informațiilor Meteorologice (MIM), în cadrul ROMATSA toate atribuțiile privind coordonarea activităților de meteorologie aeronautică au fost preluate de serviciul nou înființat (MIM).

Principalele realizări, în anul 2014, sunt următoarele:

A. Activități specifice

- coordonarea, îndrumarea și controlul tuturor activităților specifice domeniului de activitate al serviciului în vederea realizării obiectivelor operaționale angajate;
- analiza și avizarea cererilor pentru obținerea sau prelungirea licenței personalului meteorologic aeronautic;
- planificarea, organizarea și efectuarea inspecțiilor operaționale interne;
- pregătirea în vederea primei inspecții de supervizare a Agenției Europene pentru Siguranța Aviației (EASA) efectuată în luna decembrie;
- urmărirea îndeplinirii planurilor de măsuri rezultate în urma auditurilor interne ROMATSA, auditurilor și inspecțiilor AACR, ale EASA precum și a inspecțiilor operaționale ale MIM pe domeniul meteorologic; în urma auditurilor BVQI nu a rezultat nicio observație sau neconformitate pentru activitățile meteorologice;
- colaborarea cu AACR pentru emiterea unor noi ediții la reglementările RACR – ASMET (Asistența Meteorologică a Activităților Aeronautice Civile) și RACR – LMET (Licențierea Personalului Meteorologic Aeronautic);
- negocierea și semnarea unui nou contract cu Administrația Națională de Meteorologie (ANM) pentru furnizarea de date meteorologice;
- implementarea indicatorilor de performanță în domeniul meteorologiei aeronautice propuși de ICAO (Organizația Internațională a Aviației Civile);
- elaborarea documentației operaționale necesare mutării activității Birourilor Meteorologice de Aerodrom (BMA) din Craiova, Suceava și Cluj în clădirea noilor turnuri de control al traficului aerian;
- revizuirea Publicației de Informare Aeronautică (AIP) România pentru domeniul meteorologic;
- revizuirea procedurilor aplicabile, specifice domeniului său de activitate, referitor la:
 - instrucțiuni de operare la Stația Meteorologică Aeronautică;
 - proceduri de colaborare cu Centrul Național de Protecție Meteorologică a Navigației Aeriene (CNPMNA) – SAR (Căutare și Salvare);
 - proceduri de colaborare între BMA și TWR;
 - aplicarea operațiunilor în condiții de vizibilitate redusă (LVO) și decolării la vizibilitate redusă (LVTO);
- elaborarea primelor studii climatologice de aerodrom pentru un set de observații meteorologice de tip ROMAWOS (Sistem de Observare în Timp Real al Vremii), pe o perioadă neîntreruptă 2003 – 2013, pentru Cluj și Satu Mare, activitate care va continua și pentru restul aeroporturilor;

- revizuirea acordurilor de colaborare ale ROMATSA cu principalii operatori aerieni și invitarea noilor operatori pentru încheierea de acorduri corespunzătoare;
- gestionarea operațională și perfecționarea continuă a aplicației on-line de Self Briefing MET.

B. Activități asociate Centrului de Pregătire în Meteorologie Aeronautică

- organizarea și desfășurarea acțiunilor pentru pregătirea personalului stagiar și pentru menținerea competenței personalului operațional;
- organizarea și desfășurarea concursului de selecție pentru angajarea de personal meteorologic la subunitățile ROMATSA din Arad și Târgu Mureș;
- completarea bibliotecii cu documentație internă, națională și internațională specifică domeniului meteorologic, în format electronic și accesibilă pe site-ul ROMATSA;
- realizarea unor noi ediții ale Manualelor de Organizare și de Pregătire ale CPMA precum și a manualelor de specialitate: Manualul de metodologia instruirii și organizarea procesului de instruire, Manual tehnici OJT și criterii de evaluare, Manual meteorologie satelitară pentru tehnicieni;
- participarea la negocierea contractelor cu furnizorii externi pentru pregătirea de specialitate și la limba engleză pentru meteorologii aeronautici;
- asigurarea, în calitate de lectori cu experții MET, a activităților de pregătire din cadrul centrului.

C. Investiții și dotări

- elaborarea documentațiilor necesare pentru realizarea planului de investiții pe anul 2014 propus de MIM pentru domeniul meteorologic, în particular pentru achiziția unui nou Sistem de procesare date meteorologice și a unui Sistem de detecție a vântului de forfecare pentru Aeroportul Internațional Henri Coandă (AIHCB);
- asigurarea managementului de proiect pentru derularea contractului cu firma IBL (Slovacia) aferent achiziției noului Sistem de procesare date meteorologice;
- completarea necesarului de instrumente meteorologice pentru unitățile teritoriale;
- finalizarea acțiunilor necesare asigurării suportului tehnic pentru migrarea convorbirilor voce operaționale MET pe suport IP și realizarea unui Call Centrer (sistem de informare aeronautică și meteorologică pentru utilizatorii externi, prin telefon cu număr unic de apelare : 0800BRIEF și 08008METEO).

D. Activități conexe

- asigurarea expertizei de specialitate necesare prin participarea experților MIM la:
 - implementarea Sistemului ATM 2015+;
 - dezvoltarea de către AACR a unei proceduri naționale pentru gestionarea situațiilor de contaminare a spațiului aerian al României cu cenușă vulcanică;
 - desfășurarea acțiunilor asociate Danube FAB;
 - desfășurarea proiectelor angajate de ROMATSA în domeniile SESAR (Program de Dezvoltare ATM în Cadrul Cerului Unic European) JU, SESAR Deployment și Servicii Centralizate;
 - cursuri de pregătire în domeniul meteorologiei aeronautice asigurate altor categorii de personal aeronautic decât personalul meteorologic;
 - achiziția de noi sisteme D – ATIS la Otopeni și VOLMET;
- consolidarea poziției ROMATSA de lider regional în domeniul furnizării serviciilor de meteorologie aeronautică în sud – estul Europei, inclusiv prin activitățile desfășurate de Centrul de Pregătire în Meteorologie Aeronautică, contribuțiile la nivel de experți în cadrul unor grupuri de lucru (ICAO, EASA, OMM) și consultanța oferită în domeniul său de specialitate.

Centrul Național de Protecție Meteorologică a Navigației Aeriene (CNPMPNA)

Principalele activități desfășurate în anul 2014, au fost:

- s-au asigurat prognozele de aerodrom pentru cele 16 aeroporturi civile FIR București (peste 30.000 de mesaje);
- au fost emise 308 avertizări (tip SIGMET- informație meteorologică semnificativă) de fenomene meteorologice periculoase pe rutele aeriene;
- au fost emise peste 1.500 de hărți de fenomene meteorologice semnificative destinate zborurilor la nivelurile joase, medii și înalte;
- au fost emise mai mult de 3.000 de mesaje cu privire la avertizări de forfecare a vântului și avertizări de aerodrom pentru fenomene meteorologice periculoase pentru zona terminală de aeroport (pentru cele 16 aeroporturi civile din zona FIR București);
- șase persoane au participat la cursuri de perfecționare profesională la Met Office College, Marea Britanie;
- s-au emis ediții noi la procedurile de colaborare și coordonare existente, inclusiv Manualul Operațiunilor;
- funcționarea tehnică a echipamentelor a fost corespunzătoare astfel, nu a fost emis nici un REAC de siguranță din motive tehnice;
- au fost îndeplinite obiectivele și indicatorii de performanță ale proceselor aplicabile CNPMPNA, conform Manualului de Management Integrat Calitate și Mediu;
- Raportul de Audit Intern de Siguranță, Calitate și Mediu 2014 nu a consemnat observații sau neconformități privind activitatea desfășurată;
- întregul personal a avut certificat medical valabil și licența de funcționare AACR la zi, neexistând nicio disfuncționalitate în exercitarea atribuțiilor specifice;
- a participat la asigurarea, din punct de vedere operațional, a expertizei de specialitate la obiectivul de investiție Sistem de Procesare Date Prognoză;
- a participat la asigurarea expertizei de specialitate pentru elaborarea Studiilor Climatologice pentru aeroporturile Cluj – Napoca și Satu Mare;
- nu a fost înregistrat nici un eveniment de siguranță.

Colaborarea civil-militară

În cursul anului 2014, activitățile specifice colaborării civil-militare în domeniul managementului traficului aerian au asigurat continuitatea și coerența necesare aplicării constante a reglementărilor SES în planificarea și desfășurarea unor activități complexe în scopul îndeplinirii atribuțiilor generale și specifice stabilite, în conformitate cu legislația și reglementările aeronautice naționale și internaționale. În acest context, unitățile civile de trafic aerian au asigurat, în condiții de siguranță, controlul segmentelor GAT (Trafic Aerian General) ale zborurilor militare, suportul operațional pentru unele misiuni speciale (zbor în formație, tactici speciale) și, împreună cu unitățile de trafic militar, au realizat coordonarea zborurilor GAT – OAT (Trafic Aerian Operațional) și managementul pre-tactic și tactic al spațiului aerian.

În contextul evoluțiilor politico – militare din regiune, a fost înregistrată o creștere semnificativă a numărului și complexității zborurilor militare în spațiul aerian al României. Cele mai concludente exemple în acest sens, sunt cele referitoare la dislocarea, pe o perioadă de șase luni, a unui detașament canadian care a efectuat zboruri intense cu avioane de luptă în zone cu trafic aerian civil semnificativ, precum și la aeronavele NATO E – 3A care au executat zboruri aproape zilnice în spațiul aerian al României, majoritatea misiunilor fiind efectuate și cu alimentare în aer. Faptul că, aceste activități militare complexe au fost desfășurate fără evenimente de trafic majore, demonstrează eficiența

întregului mecanism de colaborare civil – militară care a cuprins managementul spațiului aerian prin alocarea zonelor specifice și gestionarea lor în dinamică precum și coordonarea traficului civil și militar în timp real, prin intermediul structurilor dedicate.

În categoria activităților militare complexe sunt considerate și exercițiile, antrenamentele, zborurile demonstrative sau cele efectuate cu ocazia zilei naționale sau a altor sărbători. În acest sens, în cursul anului 2014, a fost asigurată coordonarea civil – militară pentru 24 de activități complexe care au necesitat elaborarea unor protocoale dedicate prin care au fost agreate elementele concrete de rezervare și utilizare flexibilă a spațiului aerian și de coordonare tactică a traficului aerian general cu cel operațional.

În perioada 29 – 30 mai 2014, la București, s-a desfășurat Convocarea anuală de analiză a colaborării civil – militare în managementul traficului aerian. Convocarea a fost organizată sub coordonarea Departamentului Operațional cu participarea reprezentanților Direcției Siguranță și Calitate, Direcției Tehnice, a direcțiilor regionale ROMATSA precum și a reprezentanților AACR și Aeroclubului României. Din partea militară au participat reprezentanți ai Statului Major al Forțelor Aeriene (SMFA), Statului Major al Forțelor Navale (SMFN), Ministerului Afacerilor Interne (MAI), Serviciul Român de Informații (SRI) și Centrului de Încercări în Zbor Craiova.

Pe durata întregului an, expertul CCM a sprijinit concret implementarea Local and sub – Regional Airspace Management System – LARA, relațiile ROMATSA – SMFA în domeniul tehnic precum și îmbunătățirea colaborării civil – militare prin realizarea Centrului de Rezervă al ROMATSA (CR – 2) colocat cu Centrul de Operații Aeriene/SMFA. Expertul CCM a participat la toate activitățile planificate la nivel ROMATSA și Ministerului Transporturilor pentru elaborarea/completarea/modificarea reglementărilor privind operarea aeronavelor fără pilot la bord în spațiul aerian nesegregat, Codului Aerian sau a Hotărârii Guvernului nr. 912/2010 pentru aprobarea procedurii de autorizare a zborurilor în spațiul aerian național, precum și a condițiilor în care decolarea și aterizarea aeronavelor civile de pot efectua și pe alte terenuri decât aerodromurile certificate. De asemenea, expertul CCM a contribuit la activitățile pregătitoare pentru implementarea TMA NAPOC.

Expertul CCM a participat la activitățile de coordonare dintre ROMATSA, SMFA și Agenția Spațială Europeană (ESA) în vederea stabilirii detaliilor și responsabilităților ce revin fiecărei părți în cadrul proiectului EXOMARS și lansarea unui vehicul spațial în zona Mării Negre. Toate detaliile au fost cuprinse într-un protocol semnat de părți în luna noiembrie 2014.

În contextul proiectelor internaționale la care ROMATSA este parte, expertul CCM a participat, conform responsabilităților specifice, la realizarea ofertei de participare la implementarea conceptului de servicii centralizate în domeniul managementului avansat al spațiului aerian și la activitățile pregătitoare pentru simularea privind implementarea rutelor directe în cadrul Danube FAB.

Obiectivele stabilite la începutul anului 2014 au fost îndeplinite în totalitate.

Activitatea tehnică

În anul 2014 s-a urmărit furnizarea continuă a serviciilor de comunicație, navigație și supraveghere pentru navigația aeriană la nivelul de siguranță prevăzut de standardele aplicabile și, de asemenea, realizarea programelor de investiții în conformitate cu obiectivele de modernizare aprobate.

Principalele activități în domeniul tehnic au fost următoarele:

- au fost depuse la Autoritatea Aeronautică Civilă Română dosare de autorizare pentru sisteme CNS (Comunicație, Navigație, Supraveghere), inclusiv declarațiile de verificare ale acestora;
- au fost depuse la Agenția Națională de Comunicații (ANCOM) cereri de autorizare frecvențe pentru echipamentele noi instalate, precum și de prelungire licențe și autorizații existente;
- s-au finalizat activitățile de instalare a echipamentelor pentru extensia Centrului de Rezervă 2 (CR 2) – APP București la Aeroportul Otopeni;
- în cadrul achiziției comune a sistemelor VCS (Sistem de Comunicare Vocală) pentru centrele ATC din Danube FAB, a fost semnat contractul tripartit între ROMATSA, BULATSA și Frequentis;
- a fost depusă documentația și au fost autorizate, de către AACR, sistemele COM VHF TWR Craiova, COM VHF TWR Cluj, COM VHF Rută Apahida/Feleac, COM VHF Rută CDZ Constanța și MSSR Topolog, ATIS Constanța;
- a fost încheiat contractul cu SITA pentru upgradarea Sistemului D – ATIS /DCL pentru schimbul de mesaje D – ATIS și mesaje DCL între sistemele ROMATSA și rețeaua de date air/ground. În urma rezilierii contractului cu SITA și în baza deciziei Consiliului Director al ROMATSA au fost elaborate specificații pentru achiziția Sistemului ATIS Voce pentru Aeroportul Otopeni respectiv pentru upgradarea Sistemului D – ATIS/DCL pentru schimbul de mesaje D – ATIS și mesaje DCL între sistemele ROMATSA și rețeaua de date air/ground. S-a încheiat un contract cu MicroStep (Slovacia) pentru achiziția Sistemului ATIS Voce;
- au fost încheiate activitățile de testare la fabrică, livrare, instalare și școlarizare la amplasament pentru sistemele ATIS de la Sibiu, Târgu Mureș și Constanța fiind întocmite, inclusiv, dosarele tehnice, rapoartele de evaluare a conformității și declarațiile de verificare;
- s-a finalizat transferul activității AIS (Serviciul de Informare Aeronautică) de la Autoritatea Aeronautică Civilă Română la ROMATSA;
- au fost finalizate investițiile de înlocuire a echipamentelor DVOR/DME în locațiile Galați, Bacău, Satu Mare și Arad, inclusiv acțiunile de autorizare ale celor patru sisteme;
- au fost finalizate acțiunile de instalare a noului sistem DVOR/DME Constanța;
- s-a finalizat instalarea sistemului NDB LM 32 (Semnalizare Luminoasă Non – Direcțională) Iași (mutare sistem LM RWY 14 – veche pe RWY 32 – nouă);
- au fost finalizate acțiunile de retragere din exploatare a două sisteme NDB și a unui radiomarker;
- s-a finalizat procesul de instalare a sistemului ILS/DME (Sistem de Aterizare după Instrumente/Echipament pentru Măsurare la Distanță) la Aeroportul Constanța;
- s-au elaborat documentațiile pentru instalarea unor echipamente de aterizare ILS/DME noi la aeroporturile de la Iași, Suceava, Timișoara și Otopeni;
- s-au elaborat documentațiile pentru instalarea unor senzori meteorologici noi la aeroporturile de la Iași, Suceava și Tulcea;
- s-au instalat și autorizat sistemele ILS/DME la Aeroporturile Timișoara și Iași precum și senzorii meteo la aeroporturile Tulcea și Iași;
- s-au finalizat activitățile pentru înlocuirea receptoarelor GPS asociate sistemelor radar de la Cluj, Arad, Giarmata și Ovidiu;
- sistemul WAM ROMATSA în TMA Cluj, extins cu șase noi stații de sol, a fost acceptat și autorizat pentru introducere în sistemele MRT operative (ARTAS și RFB);
- a fost testat, cu rezultate pozitive, software-ul Selex faza 4 reparat și apoi a fost transferat în sistemul DPS operativ;
- au fost efectuate studii de acoperire supraveghere în vederea extinderii sistemului WAM în TMA București și zona de sud a țării (extracarpatică);

- s-a executat și s-a pus în funcțiune sistemul wireless la CDZ (Centrul de Dirijare a Zborurilor) București;
- s-au executat și s-au pus în funcțiune serviciile de comunicații pe suport STS pentru rețeaua operațională;
- s-au înlocuit switch-urile CISCO 3550 și 3560 (vechi) din toate amplasamentele APP/TWR și CDZ București;
- s-au instalat ruter-e noi în 23 de amplasamente DVOR/DME/NDB;
- s-a upgradat sistemul de monitorizare SOLARWINDS pentru NetAdmin;
- s-a participat la ATM 2015+ pentru coordonarea activităților impuse de livrarea, testarea și punerea în funcțiune a sistemului ATM și la activitățile similare aferente sistemului VCS și a infrastructurii DataLink;
- s-a întocmit proiectul și s-au finalizat lucrările de instalare pentru sistemul de protecție împotriva trăsnetelor pentru DSNA Cluj și DR București – Secția Cluj;
- a fost conectat la rețeaua EDCN receptorul de satelit pus la dispoziție de către compania Pildo;
- s-au continuat activitățile prevăzute în programul de implementare Danube FAB.

Siguranța, Calitatea, Mediul și Securitatea

Obiectivul principal pentru anul 2014 al activităților Direcției Siguranță și Calitate l-a constituit consolidarea Sistemului de Management al Siguranței, Sistemului de Management al Calității și Sistemului de Management de Mediu pentru a asigura menținerea valabilității certificatelor care atestă conformarea la cerințele Regulamentului (UE) nr. 1035/2011 de stabilire a cerințelor comune pentru furnizarea de servicii de navigație aeriană și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 482/2008 și (UE) nr. 691/2010, standardelor ISO 9001:2008 și ISO 14001:2004, în condițiile realizării indicatorilor din Planul Național de Performanță.

Obiectivele specifice pe domenii de activități au fost subordonate îmbunătățirii continue a Sistemelor de Management al Siguranței, al Calității și de Mediu, implementării în ROMATSA a Sistemului de Management al Securității (aeronautice și informatice) și funcționării corespunzătoare a Danube FAB.

Domeniul Siguranță

Principalele activități desfășurate în cursul anului 2014 în domeniul „managementul siguranței” au fost:

- îmbunătățirea Sistemului de Management al Siguranței în conformitate cu recomandările AACR, EASA, EUROCONTROL și ICAO, în vederea creșterii nivelului de siguranță a serviciilor de navigație aeriană furnizate de ROMATSA;
- auditarea internă de siguranță a tuturor subunităților regiei (au fost efectuate 16 misiuni planificate de audit intern de siguranță);
- elaborarea planurilor de măsuri în urma auditurilor interne de siguranță și auditurilor de supraveghere efectuate de AACR și Bureau Veritas, precum și urmărirea stadiului de implementare a acestor măsuri;
- elaborarea ediției 10.0 a manualului de Management al Siguranței;
- elaborarea ediției 2.0 a documentului „BULATSA and ROMATSA common Safety Management Manual within Danube FAB”;

- pregătirea ROMATSA pentru auditul extern de supraveghere din partea AACR în vederea menținerii certificării ca furnizor de servicii de navigație aeriană, conform cu Regulamentul (UE) nr. 1035/2011;
- evaluarea riscurilor privind siguranța și stabilirea măsurilor de reducere a acestora pentru proiectele importante ROMATSA;
- colectarea informațiilor referitoare la evenimentele de siguranță raportate, investigarea lor și urmărirea stadiului de implementare a măsurilor corective și preventive necesare;
- monitorizarea și raportarea indicatorilor de performanță în domeniul SIGURANȚĂ, în conformitate cu cerințele din Planul Național de Performanță;
- pregătirea personalului din structura de siguranță ROMATSA și a celui a cărui activitate are implicații asupra siguranței, în vederea menținerii unui nivel corespunzător de competență în domeniu;
- asigurarea reprezentării și contribuției ROMATSA pe domeniul siguranță în grupurile de lucru pe specialități la EUROCONTROL, CANSO și Danube FAB.

Nivelul siguranței serviciilor furnizate

Monitorizarea siguranței a avut ca rezultat în anul 2014 înregistrarea și investigarea a **1075** evenimente de aviație civilă (față de **935** în anul 2013).

Cele **1075** de evenimente de aviație civilă raportate au cuprins: **502** de evenimente de siguranță de natură operațională și **244** de evenimente de siguranță de natură tehnică.

În anul 2014, ROMATSA nu a avut contribuție la producerea niciunui eveniment de siguranță de tip „accident”.

Domeniile Calitate și Mediu

Principalele activități desfășurate în cursul anului 2014 în domeniul „managementul calității și de mediu” au fost:

- actualizarea documentului „Manualul Sistemului de Management Integrat Calitate și Mediu R.A. ROMATSA” la nivelul ediției 5.2 și a 5 proceduri din domeniul managementului calității în special ca urmare a schimbărilor organizatorice și preluarea activității serviciului NOTAM de la AACR;
- auditarea internă de calitate și de mediu a tuturor subunităților regiei (au fost efectuate 16 misiuni de audit intern de calitate și mediu);
- monitorizarea satisfacției clienților interni (salariați) și externi, realizată prin prelucrarea datelor din chestionare specifice;
- realizarea Analizei Efectuate de Management la cel mai înalt nivel al Sistemului de Management al Calității și de Mediu ROMATSA în vederea îmbunătățirii acestor sisteme;
- diseminarea de către specialiștii DSC (Direcția Siguranță și Calitate), în cadrul întregii structuri SMS și SMC/SMM ROMATSA, pe parcursul activităților de audit intern de siguranță, calitate, mediu, precum și a celor legate de menținerea certificatelor ROMATSA conform Regulamentului (UE) nr. 1035/2011, ISO 9001:2008 și ISO 14001:2004, a informațiilor și recomandărilor conținute în rapoartele de audit și supraveghere AACR, Bureau Veritas și în rapoartele de audit intern de siguranță, calitate și mediu;
- desfășurarea auditului de supraveghere în vederea reconfirmării pentru ROMATSA a certificatului ISO 9001:2008 (domeniul calitate) și a certificatului ISO 14001:2004 (domeniul mediu) cu firma Bureau Veritas Certification, în Administrația Centrală și în

următoarele subunități ale regiei: DR București, DSNA București, DSNAR Arad, DSNA Timișoara, DSNA Cluj și DSNA Oradea;

- asigurarea reprezentării ROMATSA pe domeniile calitate și mediu în grupurile de lucru pe specialități EUROCONTROL, CANSO și Danube FAB.

Nivelul calității serviciilor furnizate

Nivelul calității serviciilor furnizate este atestat și prin reconfirmarea certificatului ISO 9001:2008 al ROMATSA de către firma Bureau Veritas Certification.

De remarcat este faptul că, în cadrul auditului de supraveghere, nu au fost identificate neconformități. Nivelul calității serviciilor este monitorizat anual prin „indicatori pentru calitatea serviciilor” și anume:

- capacitatea per FIR (Regiune de Informare a Zborurilor);
- fluidizarea traficului măsurat prin minute de întârziere;
- satisfacția clienților;
- disponibilitatea funcțiilor CNS;
- competența personalului.

Acești indicatori au fost realizați în anul 2014 la nivelul întregii ROMATSA, analiza acestora realizându-se în cadrul Analizei Efectuate de Management.

Domeniul Securitate aeronautică și informatică

Principalele activități desfășurate în cursul anului 2014 în domeniul „managementul securității aeronautice și informatice” au fost:

- realizarea auditurilor de supraveghere pe domeniul „securitate aeronautică” la DR București, DSNAR Arad, DSNAR Constanța și DSNA București în conformitate cu planul de audit intern de securitate aeronautică;
- urmărirea stadiului de implementare a planurilor de măsuri rezultate în urma auditurilor interne de securitate;
- continuarea pregătirii specifice domeniului securitate aeronautică a personalului propriu și cel desemnat din subunități;
- evaluarea riscurilor privind securitatea aeronautică/informatică și stabilirea măsurilor de reducere a acestora pentru proiecte importante ale ROMATSA;
- efectuarea de instruirii de securitate aeronautică pentru Responsabilii Locali de Securitate Aeronautică din cadrul subunităților ROMATSA, salariații ROMATSA și personalul altor firme care desfășoară activități în incinta CDZ București;
- asigurarea reprezentării și contribuției ROMATSA pe domeniul securitate aeronautică și informatică în grupurile de lucru pe specialități la EUROCONTROL și Danube FAB.

INDICATORI DE PERFORMANȚĂ

Indicatorii de performanță în domeniul siguranței

Tabelul următor prezintă comparativ obiectivul de siguranță planificat și nivelul de siguranță realizat de către ROMATSA pentru anul 2014.

Indicatori de performanță	PLANIFICAT Obiectiv de siguranță anual (valori anuale maxim acceptabile)	REALIZAT Nivel de siguranță (realizat 2014)
Număr accidente cu contribuție ROMATSA	0	0
Număr incidente grave cu contribuție ROMATSA	max. 1	0
Număr incidente majore cu contribuție ROMATSA	max. 9	1

Obiectivul de siguranță ROMATSA pentru anul 2014 a fost îndeplinit.

Indicatorii de performanță în domeniul calității serviciilor

OBIECTIVE		INDICATORI	ȚINTE (valori anuale maxim acceptabile)	STADIUL DE REALIZARE 2014	
Creșterea nivelului calității serviciilor de trafic aerian	Fluidizarea traficului	Minute întârziere pe rută din cauza serviciului prestat	max.1 min	0	Realizat
		Minute întârziere pe rută cauzate de regularizările impuse de ROMATSA	0	0	Realizat
	Satisfacția clienților	Număr de reclamații cu relevanță în ATM	max. 6	5	Realizat
Disponibilitatea funcțiilor CNS (indicator din fișa de proces)		Nr. de ore de funcționare/nr. total de ore declarat (%)	min. 95%	> 95%	Realizat

PROGRAMUL CER UNIC EUROPEAN ȘI SESAR

Context european

Inițiativa privind cerul unic european (SES) are drept scop îmbunătățirea eficienței globale a modului în care spațiul aerian european este organizat și administrat printr-o reformă a sectorului care furnizează servicii de navigație aeriană (ANS). Dezvoltarea sa a implicat elaborarea a două pachete legislative – SES 1 și SES II, compuse din patru regulamente și din norme și decizii de punere în aplicare ale Comisiei Europene. Cadrul celor patru regulamente SES este strâns legat de evoluția legislației europene în materie de siguranță a aviației, aceasta din urmă cuprinzând o serie de sarcini încredințate Agenției Europene de Siguranță a Aviației (AESA) și lansarea unui proiect cuprinzător, ca parte a programului SESAR, pentru modernizarea echipamentelor și a sistemelor pentru serviciile de navigație aeriană. Normele existente vizează cinci piloni interdependenți, reglementând performanța, siguranța, tehnologia, factorul uman și aeroporturile.

Considerând că îmbunătățirile actuale, ca urmare a implementării cerului european unic, nu vor fi suficiente pentru a realiza obiectivele foarte ambițioase ale SES, în anul 2013, Comisia Europeană a inițiat dezbaterile pe marginea celui de-al treilea pachet legislativ Cer Unic European (SES II+), acest proiect fiind încă o inițiativă în curs de desfășurare. Prin această inițiativă, Comisia își propune îmbunătățirea eficienței și a calității serviciilor de navigație aeriană precum și a arhitecturii instituționale existente la nivel pan – european.

Astfel, pachetul SES II+ include prevederi privind reforma furnizării serviciilor de navigație aeriană, schema de performanță, blocurile funcționale de spațiu aerian, administratorul rețelei ATM europene.

Cerințele SES aplicabile ROMATSA ca furnizor de servicii de navigație aeriană, sunt, în principal, următoarele:

- cerințele privind emiterea Declarațiilor CE de verificare a sistemelor (DoV) înaintea punerii acestora în serviciu (20 aprilie 2011);
- cerințele privind ecartul de 8,33 KHz dintre canalele de voce începând cu 17 noiembrie 2013/31 decembrie 2018);
- cerințele privind identificarea individuală a aeronavelor pe baza răspunsului funcției de identificare de la bordul aeronavelor (2 ianuarie 2020);
- cerințele privind schimbul datelor de zbor pentru notificare, coordonare și transferul zborurilor între unitățile de control al traficului aerian (OLDI);
- cerințele privind procedurile pentru planurile de zbor în faza dinaintea zborurilor;
- cerințele privind protocolul de transfer al mesajelor de zbor (31 decembrie 2014);
- cerințele comune privind managementul fluxului de trafic aerian (ATFM);
- cerințele comune privind calitatea datelor de informare aeronautică (1 iulie 2013/1 iulie 2014);
- regulile comune ale aerului și dispozițiile operaționale privind serviciile și procedurile de navigație aeriană (4 decembrie 2014);
- schema de performanță;
- schema comună de tarifyare pentru serviciile de navigație aeriană;
- cerințele privind serviciile de legături de date;
- licențele și certificatele controlorilor de trafic aerian;

Contextul european este, de asemenea, dominat de Programul SESAR ca pilon tehnologic și operațional al inițiativei SES.

Planul General European pentru ATM reprezintă foaia de parcurs comună pentru dezvoltarea și punerea în practică (deployment) a tehnologiilor și procedurilor SESAR,

conectându-le cu obiectivele de performanță ale Cerului Unic European și identifică funcționalitățile și acțiunile pe care părțile implicate operațional (operațional stakeholders) trebuie să le implementeze într-un orizont definit de timp și loc.

Informațiile cuprinse în Planul General pentru ATM permit furnizorilor de servicii de navigație aeriană să-și orienteze dezvoltările către acele măsuri necesare atingerii obiectivelor de nivel înalt stabilite de SESAR.

Domeniile principale ale modificărilor operaționale esențiale, prevăzute în Planul General European pentru ATM, sunt următoarele:

- trecerea către managementul traiectoriilor în patru dimensiuni (4D);
- sincronizarea traficului;
- managementul dinamic și colaborativ al rețelei pentru a se atinge capacitatea optimă;
- crearea unui sistem global de management al informațiilor;
- integrarea operațiunilor aeroportuare și îmbunătățirea performanței;
- managementul conflictelor și mijloace automatizate de control.

Prin Planul General European ATM sunt propuse următoarele faze în cadrul SESAR:

- 2005 – 2008: Faza de definiție (Definition Phase);
- 2009 – 2013/2016: Faza de dezvoltare (Development Phase) care va:
 - dezvolta și valida noile concepte operaționale și procedurile ATM în concordanță cu ATM Master Plan;
 - dezvolta și valida noile echipamente, sisteme și/sau standarde;
 - asigura convergența către un singur sistem ATM în Europa, care să fie interoperabil la nivel global;
- 2013 – 2025: Faza de punere în practică (Deployment Phase) care va consta în producerea și implementarea pe scară largă a noii infrastructuri ATM. Această fază cuprinde două sub – faze distincte:
 - industrializare – care urmează validării tehnologiilor și include standardizarea, certificarea și producția pe scară largă a echipamentelor de bord și de sol;
 - implementare – care constă în achiziția, instalarea și punerea în serviciu a echipamentelor, precum și a procedurilor aferente.

Faza de dezvoltare se desfășoară pe baza Programului SESAR 2020 iar organismul european care asigură coordonarea acestei faze este SESAR Joint Undertaking, al cărui mandat a fost extins până în anul 2024 prin Regulamentul (UE) nr. 721/2014 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 219/2007 privind înființarea unei întreprinderi comune pentru realizarea sistemului european de nouă generație pentru gestionarea traficului aerian (SESAR), în ceea ce privește prelungirea duratei de existență a întreprinderii comune până în 2024.

Faza de punere în practică SESAR se va desfășura pe baza Programului SESAR Deployment aprobat de Comisia Europeană în baza propunerii înaintate de SDA (SESAR Deployment Alliance), parteneriat ce va îndeplini rolul de Deployment Manager.

Programul SESAR Deployment va trebui să asigure punerea în practică a funcționalităților ATM incluse în cadrul Proiectului Comun Pilot¹ (PCP). Funcționalitățile ATM incluse în PCP, aplicabile ROMATSA sunt următoarele:

- Managementul flexibil al spațiului aerian și rute libere (Flexible Airspace Management and Free Route functionality);
- Managementul prin colaborare al rețelei (Network Collaborative Management functionality);
- Managementul inițial al informațiilor la nivel de sistem (Initial System Wide Information Management functionality);

¹ Conform Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 716/2014 al Comisiei privind instituirea proiectului comun pilot de sprijinire a punerii în aplicare a Planului general european de management al traficului aerian.

- Schimbul inițial de informații privind traiectoria (Initial Trajectory Information Sharing functionality).

Context național

ROMATSA și-a propus continuarea obiectivelor începute în anii anteriori și realizarea liniilor de acțiune asumate prin Planul de Afaceri Strategic.

În cursul anului 2014, pentru îndeplinirea obiectivelor Cerului Unic European, ROMATSA a continuat să investească semnificativ în infrastructura rețelei de management al traficului aerian și să implementeze schimbări importante în conceptul operațiunilor și procedurilor interne.

Proiectul ATM 2015+, început în luna august 2013, are ca obiectiv principal definirea, implementarea, testarea și punerea în operare a Sistemului ATM 2015+, sistem ce urmează a fi instalat și utilizat la ACC București, APP Arad, APP Constanța, APP București, inclusiv la pozițiile operaționale militare aferente acestora, FIC București, precum și la 15 TWR-uri, mai puțin TWR Otopeni. Pentru acesta se va asigura interfața cu sistemul A – SMGCS.

Sistemul ATM 2015+ este dezvoltat cu scopul îmbunătățirii siguranței managementului traficului aerian în FIR București și este proiectat să funcționeze pe o arhitectură modernă care integrează noul concept Open Architecture definit de SESAR. Funcționalitățile sistemului vor acoperi în totalitate cerințele SES și SESAR aplicabile la data punerii acestuia în operare. De asemenea, Sistemul ATM 2015+ va conține funcțiuni ce vor facilita trecerea de la actuala planificare și operare a zborurilor pe bază de plan de zbor, la conceptul operațiunilor bazate pe traiectoria de zbor 4D.

Totodată, sistemul va conține și capabilitatea de utilizare a comunicațiilor tip CPDLC/Air – Ground Datalink, asigurându-se astfel conformitatea României cu cerințele Regulamentului (CE) nr. 29/2009 de stabilire a cerințelor privind serviciile de legături de date pentru cerul unic european, amendat prin Regulamentul (UE) nr. 310/2015 de modificare a regulamentului (CE) nr. 29/2009 al Comisiei de stabilire a cerințelor privind serviciile de legături de date pentru cerul unic european și de abrogare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 441/2014.

Participarea la proiectele europene

Pe parcursul anului 2014, ROMATSA și-a concentrat eforturile și în direcția participării la proiectele europene privind serviciile centralizate și Programul SESAR. Astfel, s-au întreprins demersuri pentru asigurarea prezenței regiei în contextul Fazelor de dezvoltare și de punere în practică.

Conformarea cu cerințele Regulamentului (UE) nr. 1035/2011

În anul 2014, ROMATSA și-a îndeplinit obligațiile ce i-au revenit ca furnizor certificat de servicii de navigație aeriană conformându-se continuu cu prevederile Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 1035/2011 de stabilire a cerințelor comune pentru furnizarea de servicii de navigație aeriană și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 482/2008 și (UE) nr. 691/2010. În acest sens, atunci când a fost necesară introducerea unor modificări ale serviciilor furnizate, ale sistemelor sau au intervenit modificări în organizarea și funcționarea sa, ROMATSA a îndeplinit procedurile aplicabile în vederea acceptării modificărilor de către Autoritatea Aeronautică Civilă Română, ca autoritate

națională de supervizare, în conformitate cu Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1034/2011 privind supravegherea siguranței în managementul traficului aerian și serviciile de navigație aeriană și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 691/2010.

Modificarea Certificatului ROMATSA de furnizor de servicii de navigație aeriană

La data de 30 august 2013 a fost publicată în Partea I a Monitorului Oficial al României, *Hotărârea Guvernului nr. 645/2013 pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 405/1993 privind înființarea Autorității Aeronautice Civile Române*, care dispune la art. IV ca în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a respectivei hotărâri, atribuțiile de furnizare a serviciilor de informare aeronautică și elaborare a hărților aeronautice să revină în competența R.A. ROMATSA. Astfel, Certificatul ROMATSA a fost modificat prin Amendamentul nr. 1 valabil de la data de 18 februarie 2014 ca urmare a transferului atribuțiilor de furnizare a serviciilor de informare aeronautică și elaborare a hărților aeronautice din competența AACR în competența ROMATSA.

Expozeul ROMATSA pentru documentarea certificării ca furnizor de servicii de navigație aeriană

Documentul „Expozeul ROMATSA pentru documentarea certificării ca furnizor de servicii de navigație aeriană” (DGR-SES-INF4504-ROE/CERT) a fost revizuit și amendat continuu. Astfel, în cursul anului 2014, a fost elaborată ediția 11.0 a Expozeului ROMATSA, ediție care preia modificările datorate, în principal:

- preluării serviciului de informare aeronautică și elaborare a hărților aeronautice din competența AACR în competența ROMATSA, și
- înființării a două sectoare transfrontaliere de spațiu aerian, în baza Acordului între Administrația Română a Serviciilor de Trafic Aerian – ROMATSA și Autoritatea Serviciilor de Trafic Aerian din Republica Bulgaria – BULATSA privind furnizarea de servicii transfrontaliere în spațiul aerian al Danube FAB (Acordul CBS), semnat la data de 22.10.2014.

Obiective pentru anul 2015

În contextul implementării prevederilor legislației SES, ROMATSA își propune ca obiectiv strategic în procesul de implementare a conceptului, asigurarea condițiilor privind valorificarea optimă și promovarea în interesul României a potențialului operațional, tehnic și uman în calitatea de furnizor național al serviciilor de navigație aeriană.

De asemenea, întreprinderea acțiunilor necesare de planificare corespunzătoare și de implementare la nivelul regiei a cerințelor SES aplicabile furnizorilor de servicii de navigație aeriană, reprezintă un alt obiectiv major al regiei menit să asigure o poziție stabilă de actor principal în regiune, cu o identitate puternică, bine conturată.

Nu în ultimul rând, conformarea continuă cu cerințele comune de certificare pentru furnizarea de servicii de navigație aeriană, conform prevederilor Regulamentului (UE) nr. 1035/2011, reprezintă un obiectiv principal pentru organizație.

Se vor continua eforturile demarate în anul 2014 în vederea participării la proiectele europene privind serviciile centralizate și programele Fazelor de dezvoltare și punere în practică SESAR.

PROIECTUL Danube FAB

Danube FAB reprezintă blocul funcțional de spațiu aerian înființat prin "Acordul între România și Republica Bulgaria privind instituirea Blocului Funcțional de Spațiu Aerian DANUBE FAB" (Acordul DANUBE FAB), semnat la Bruxelles la 12 decembrie 2011 și

ratificat prin Legea nr. 192/2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 741 din 2 noiembrie 2012.

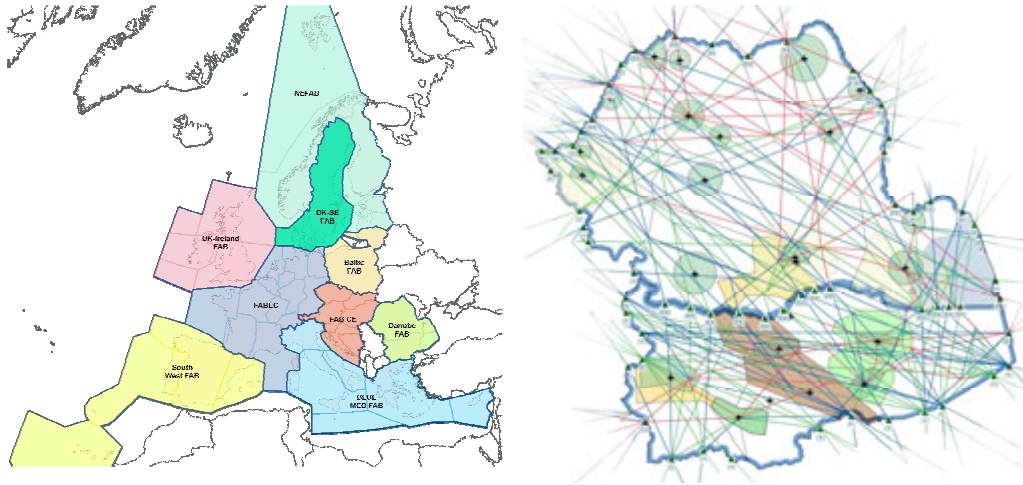


Figura 1 - DANUBE FAB

Subsecvent Acordului Danube FAB s-au semnat Acordul de Cooperare dintre cele două Autorități Naționale de Supervizare și Acordul de Cooperare dintre cei doi Furnizori de Servicii de Navigație Aeriană, ROMATSA și BULATSA.

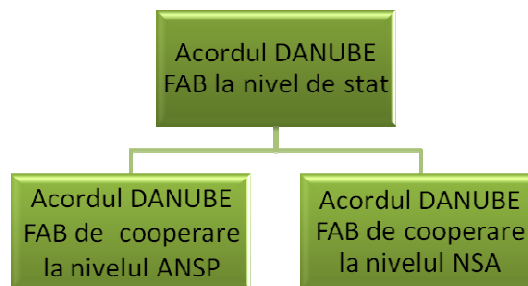


Figura 2- Structura cadrului principal de reglementare Danube FAB

Intrarea în vigoare a acestui document a condus la stabilirea organismelor care guvernează Danube FAB, astfel: Consiliul de Guvernare (Governing Council), Comitetul autorităților naționale de supervizare (NSA Board) și Comitetul furnizorilor de servicii de navigație aeriană (ANSP Board).

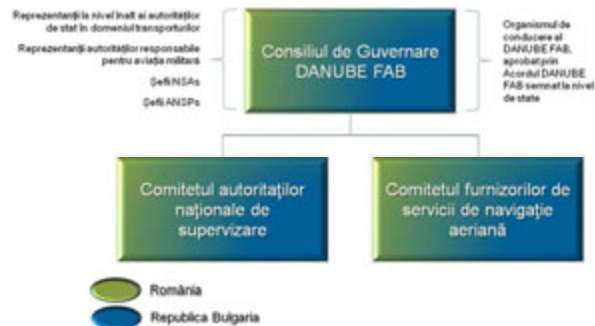


Figura 3 - Structura organizatorică Danube FAB

Totodată, în conformitate cu prevederile Acordului Danube FAB, pentru a-și îndeplini atribuțiile, Comitetul furnizorilor de servicii de navigație aeriană a înființat Comitetul permanent pentru strategii și planificare (SAPSC), care la rândul său, a înființat alte două comitete permanente suport: Comitetul permanent operațional (OSC) și Comitetul permanent pentru siguranță, calitate mediu și securitate (SQSESC).

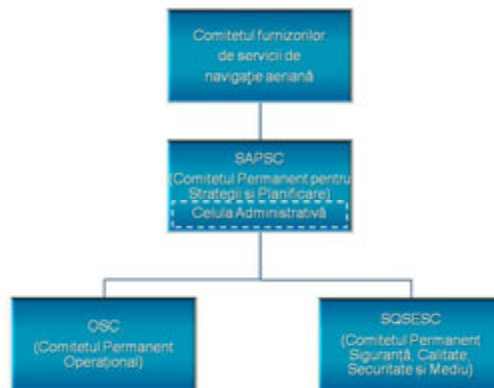


Figura 4 – Organismele suport create la nivelul ANSP Board.

Pe parcursul anului 2014 au avut loc două ședințe ale Consiliului de guvernare Danube FAB în data de 08 mai 2014, la București și respectiv, în data de 22 octombrie 2014 la Sofia, Republica Bulgaria.

De asemenea, pe parcursul anului 2014 au avut loc două ședințe ale Consiliului de conducere la nivelul furnizorilor de servicii de navigație aeriană (ANSP Board), astfel: în

data de 07 mai 2014, la București și în data de 21 octombrie 2014, la Sofia, Bulgaria.

Principalele activități aferente fazei de implementare a Danube FAB

- participarea alături de Ministerul Transporturilor, Autoritatea Aeronautică Civilă Română, precum și alături de partenerii din Republica Bulgaria la elaborarea documentului „Danube FAB observations on the Letters of Formal Notice Infringement Cases No 2014/2102 and No 2014/2103” transmis către Comisia Europeană ca răspuns la scrisoarea de punere în întârziere în cauza 2014/2103, acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor de stat membru al Uniunii Europene;
- definitivarea documentelor ”Danube FAB Strategic Program 2014-2019”, “Danube FAB Annual Plan 2014” și a “DanubeE FAB Annual Report 2013”, documente realizate de către partenerii Danube FAB în conformitate cu prevederile Acordului Danube FAB;
- elaborarea, alături de partenerii Danube FAB, a „Dosarului pentru înființarea sectoarelor transfrontaliere de spațiu aerian în cadrul Danube FAB” (CBS Dossier) care a fost adoptat de către Consiliul de Guvernare prin decizia nr. 11/22.10.2014;
- participarea la elaborarea actului comun de desemnare a ROMATSA și BULATSA ca furnizori de servicii de trafic aerian în spațiul aerian Danube FAB și, implicit, în sectoarele transfrontaliere de spațiu aerian „Sector DF 1” și „Sector DF 2” (ca urmare a aprobării actului de desemnare, la data de 11.11.2014 au intrat în operare sectoarele transfrontaliere de spațiu aerian „Sector DF 1” și „Sector DF 2”);

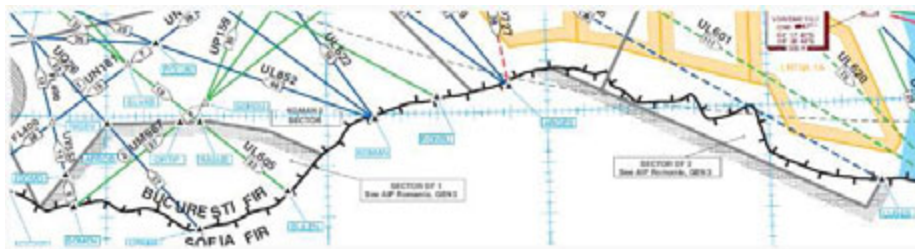


Figura 5 - Sectoarele transfrontaliere de spațiu aerian „Sector DF 1” și „Sector DF 2”

- publicarea în Revista de Informare Aeronautică (AIP ROMÂNIA) a sectoarelor transfrontaliere de spațiu aerian „Sector DF 1” și „Sector DF 2” și punerea acestora în operare la data de 11 decembrie, în conformitate cu obligațiile asumate prin planul de implementare prezentat în documentul „Danube FAB observations on the Letters of Formal Notice Infringement Cases No 2014/2102 and No 2014/2103”.

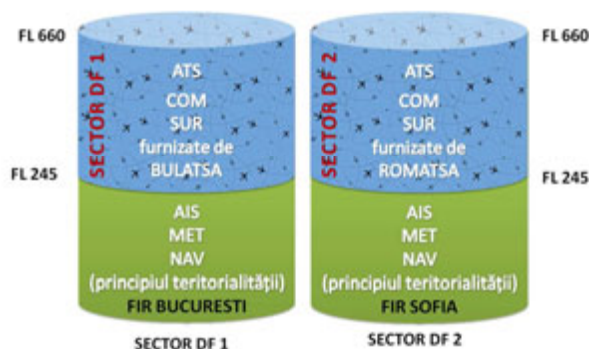


Figura 6 – Reprezentarea grafică a sectoarelor transfrontaliere de spațiu aerian „Sector DF 1” și „Sector DF 2”

Consultarea cu partenerii sociali

În cadrul Danube FAB procesul de consultare cu partenerii sociali a fost asigurat prin crearea Forumului de Consultare Socială (SCF) ce se întrunește regulat.

În anul 2014 a avut loc cea de-a șaptea întâlnire a acestui Forum din cadrul Danube FAB în data de 16 iulie 2014, la Tulcea. Această întâlnire a fost prezidată de către cei doi directori generali ai ROMATSA și BULATSA, prezentându-se reprezentanților sindicali realizările recente din cadrul Danube FAB, dezvoltările legislative la nivel European cu impact asupra furnizorilor de servicii de navigație aeriană (Performance Scheme, SESII+ etc.).

Principalele activități realizate în anul 2014, cu privire la finanțarea europeană

În urma publicării programului de finanțare multianuală al Agenției TEN-T, partenerii Danube FAB au decis folosirea acestui instrument financiar, pentru punerea în aplicare a pachetelor de lucru din cadrul IDP: Airspace management improvements and data sharing (Free Routes) și Air-Ground Data link projects (DLS - CPDLC). Bugetul estimat în cadrul aplicației TEN-T este de 2.788.000 euro, din care Agenția va finanța 50%, restul fiind suportat în mod egal din fondurile proprii ROMATSA și BULATSA. Perioada eligibilă este 2013-2015.

Principalele livrabile ale acțiunii sunt:

- Real Time Simulation (RTS) pentru CPDLC – Realizat;
- Safety Case pentru DLS – Realizat;
- Real Time Simulation (RTS) pentru Free Routes – Planificat 2015;
- Safety Case pentru Free Routes – Planificat 2015.

Principalele activități realizate în anul 2014, cu privire la cooperarea/coordonarea Inter-FAB

- au avut loc două întâlniri ale Comitetului de Coordonare al GateOne (GCC), în cadrul cărora au fost coordonate documentele pentru întâlnirile GateOne la nivel CEO. Au fost

adoptați termenii de referință pentru GCC și au fost coordonați termenii de referință pentru întâlnirile GateOne la nivel CEO;

- au avut loc două întâlniri GateOne la nivel CEO, în cadrul cărora au fost adoptați termenii de referință pentru acest for;

- a fost semnat un acord de cooperare la nivelul ANSP din cadrul Danube FAB și BLUE MED FAB, privind problemele FAB. Scopul acordului este de a stabili o cooperare regulată în vederea realizării schimbului de informații privind planurile și activitățile derulate în cadrul FAB, în special în domeniile operațional, tehnic, instruire, performanță și siguranță;

- a fost transmis către FAB CE o propunere de Acord de cooperare la nivelul ANSP privind problemele FAB, similar cu cel semnat cu BLUE MED. Se intenționează încheierea acestuia în anul 2015;

- reprezentanții ROMATSA au participat la Atelierul de coordonare Inter-FAB, găzduit de către Departamentul Aviației Civile din cadrul Ministerului Infrastructurii și Mediului din Olanda, cu scopul extinderii coordonării dintre blocurile funcționale de spațiu aerian europene;

- a fost obținută aprobarea organizării, cu sprijinul ROMATSA, în anul 2015, sub patronajul Ministerului Transporturilor din România, al celui de-al doilea "Atelier de coordonare Inter – FAB".

AUDIT INTERN

Activitatea de audit intern derulată de către Compartimentul Audit Intern în anul 2014 s-a desfășurat în baza Planului Anual de Audit Intern pe anul 2014, aprobat de conducerea regiei sub numărul nr. 23.973/29.11.2013.

a) S-au derulat 6 (șase) misiuni de audit intern, incluzând următoarele tematici :

- „Auditul activităților derulate în domeniul juridic de către structura de specialitate din cadrul Administrației Centrale, privind legalitatea actelor și activităților regiei, inclusiv cele privind reprezentarea în instanțe, susținerea și apărarea intereselor regiei în fața terților”, la Serviciul Juridic;
- „Planificarea, organizarea și exercitarea controlului financiar preventiv – CFP, la nivelul Administrației Centrale R.A. ROMATSA”;
- „Activitatea Serviciului Dezvoltare Sisteme - planificare, organizare și control”;
- „Urmărirea debitorilor din prestațiile de servicii de navigație aeriană de către Direcția Economică” (la Serviciul Tarife și Urmărire Încasări);
- „Activitatea Serviciului Single European Sky (SES) - planificare, organizare și control” (la Serviciul SES);
- „Dezvoltarea Sistemului de control intern/managerial în cadrul R.A. ROMATSA” (misiunea a vizat toate structurile de specialitate din cadrul regiei, inclusiv subunități).

Rezultatele misiunilor de audit intern au fost prezentate conducerii regiei pentru avizarea și aprobarea recomandărilor formulate în rapoartele de audit intern și transmise, în final, structurilor auditate.

La misiunile de audit intern derulate, ca urmare analizelor de risc efectuate pentru fiecare misiune în parte și aferente activităților/obiectivelor specifice prevăzute în misiunile respective, s-a constatat că, în general, nivelul de risc este mic și nu au fost constatate disfuncționalități de fond.

În baza rapoartelor de audit intern, întocmite și aprobate în urma derulării misiunilor de audit intern menționate, s-au propus un număr total de 40 recomandări. Toate recomandările au fost agreate de structurile de specialitate auditate, ele vizând creșterea nivelului de eficiență al activităților respective, inclusiv nivelul de control intern managerial al acestora.

b) S-au derulat activități permanente de urmărire a recomandărilor incluse atât în rapoartele misiunilor de audit intern din anul 2014 cât și în cadrul rapoartelor misiunilor de audit intern derulate în perioadele anterioare.

c) Alte activități :

- au fost implementate dispozițiile cuprinse în Hotărârea Guvernului nr. 1086/2013 pentru aprobarea Normelor generale privind exercitarea activității de audit public intern, prin emiterea de către Ministerul Transporturilor a O.M.T. nr. 1219/28.07.2014 pentru aprobarea Normelor specifice privind exercitarea activității de audit intern în cadrul Serviciului Audit al Ministerului Transporturilor, precum și în cadrul compartimentelor de audit intern al entităților publice din subordinea/sub autoritatea acestuia, norme care stau la baza derulării activităților de audit intern ale Compartimentului Audit Intern din cadrul ROMATSA în prezent;

2. s-a efectuat raportarea activităților specifice derulate, cu referire la stadiul implementării recomandărilor formulate în rapoartele de audit intern, de către structurile de specialitate auditate. Raportările au fost efectuate la solicitarea Comitetului de Audit din cadrul Consiliului de Administrație, către Comitetul Director și către Consiliul de Administrație al ROMATSA. Aceste aspecte au condus la eficientizarea și îmbunătățirea gradului de implementare a recomandărilor.

EVOLUȚIA INDICATORILOR PRIVIND EFICIENȚA COSTURILOR ÎN ANUL 2014

1) Evoluția indicatorilor de performanță

La nivelul anului 2014 evoluția indicatorilor de performanță stabiliți prin Planul de Performanță al României pentru perioada 2012-2014 se prezintă astfel:

1.1. Domeniul cheie de performanță privind siguranța

a) Nivelul de eficacitate al managementului siguranței

ROMATSA	2014
Nivelul de eficacitate al managementului siguranței	80.96%

b) Aplicarea clasificării severității utilizând metodologia RAT

Aplicarea metodologiei RAT s-a efectuat în proporție de 100% pentru toate încălcările eşalonării minime, incursiunile pe pistă și evenimentele specifice ATM.

c) Just culture

Numărul de întrebări al căror răspuns a fost:	Da	Nu
Politici și implementarea acestora	11	2
Legal/Juridic	2	1
Raportarea apariției unei investigații	6	2

d) Indicatori de performanță adiționali privind siguranța

Categoria de risc	Nivelul țintă de siguranță	Nivelul minim de siguranță acceptat	Nivel de siguranță atins în anul 2014
1. Riscuri incidente aeronavă			
Risc de producere a unui accident cu contribuție directă sau indirectă a sistemului ANS ROMATSA	10^{-8} (valoare efectivă 0)	10^{-6} (valoare efectivă 0)	0 accidente
Risc de producere a unui incident grav cu contribuție directă sau indirectă a sistemului ANS ROMATSA	10^{-6} (valoare efectivă 0)	10^{-4} (valoare efectivă 1 incident/an)	0 incidente
Risc de producere a unui incident major cu contribuție directă sau indirectă a sistemului ANS ROMATSA	10^{-4} (valoare efectivă 1 incident/an)	10^{-3} (valoare efectivă 9 incidente/an)	1 incident
Risc de producere a unui incident semnificativ cu contribuție directă sau indirectă a sistemului ANS ROMATSA	10^{-3} (valoare efectivă 9 incidente/an)	10^{-2} (valoare efectivă 90 incidente/an)	13 incidente
Risc de producere a unui eveniment fără efecte asupra siguranței cu contribuție directă sau indirectă a sistemului ANS ROMATSA	10^{-2} (valoare efectivă 90 incidente/an)	10^{-1} (valoare efectivă 900 incidente/an)	21 incidente
2. Riscuri specifice ATM			
Risc de producere a unei incapacități totale de a furniza servicii de navigație aeriană sigure	0 evenimente/an	0 evenimente/an	0 evenimente
Risc de producere a unei incapacități grave de a furniza servicii de navigație aeriană sigure	1 eveniment/an	9 evenimente/an	0 evenimente
Risc de producere a unei incapacități majore (incapacitate parțială) de a furniza servicii de navigație aeriană sigure	9 evenimente/an	90 evenimente/an	1 eveniment
Risc de producere a unei incapacități semnificative de a furniza servicii de	90 evenimente/an	900 evenimente/an	63 evenimente

navigație aeriană sigure (abilitate de a furniza un serviciu ATM sigur dar degradat)			
Risc de producere a unui eveniment specific ATM fără efecte asupra siguranței unui serviciu ATM	900 evenimente/an	9000 evenimente/an	166 evenimente

1.2. Domeniul cheie de performanță privind capacitatea

Tabelul următor prezintă situația indicatorului privind numărul mediu de minute de întârziere ATFM (managementul fluxului de trafic aerian) pe rută per zbor:

Numărul mediu de minute de întârziere ATFM (managementul fluxului de trafic aerian) pe rută per zbor	2014
Țintă	0
Actual	0
Diferență	0

1.3. Domeniul cheie de performanță privind eficiența costurilor

Evoluția costurilor totale, a inflației, precum și a tarifului unitar determinat la nivelul anului 2014 în raport cu Planul de Performanță al României pentru prima perioadă de referință (2012-2014) este prezentată în tabelul de mai jos:

	Monedă	Determinat 2014	Actual 2014
Costuri totale ANS (servicii de navigație aeriană) exprimate în termeni nominali	Mil RON	662.443,13	642.157,78
Inflație %		2,8	1,4
Index inflație (100 în 2009)		125,3	121,5
Costuri totale ANS (servicii de navigație aeriană) exprimate în termeni reali (prețuri la nivelul anului 2009)	Mil RON	528.820,1	528.691,72
Numărul total de unități de servicii pentru activitatea de rută	Mil	4.008,0	4.181,8
Tarif unitar determinat exprimat în termeni reali (prețuri la nivelul anului 2009)	RON	131,94	126,43

Tabelul următor prezintă costurile înregistrate la nivelul anului 2014 defalcate per tip de costuri în raport cu costurile determinate conform Planului de Performanță al României pentru prima perioadă de referință (2012-2014)

Perioada / Costuri	Determinat	Actual	Diferență (valoric)	Diferență (%)
Personal	434.276,8	426.129	- 8.148	- 1,88
Alte costuri de funcționare	105.607,1	84.110	- 21.497	- 20,36
Amortizare	71.248,2	47.816	- 23.432	- 32,89
Costul capitalului	51.311,0	44.759	- 6.552	- 12,77
Costuri excepționale	0	39.344	39.344	
Costuri totale	662.443,1	642.157,78	- 20.285	- 3,06

(valori exprimate în mii lei)

2) Procesul de consultare formală a utilizatorilor spațiului aerian

În conformitate cu prevederile reglementărilor europene (Regulamentul (CE) nr. 1794/2006 de stabilire a unei scheme comune de tarificare pentru serviciile de navigație aeriană, înlocuit din 2013 de Regulamentul (UE) 391/2013) precum și cu reglementările naționale, ROMATSA asigură anual consultarea reprezentanților utilizatorilor cu privire la diferențele dintre realizările anului anterior pentru activitatea de rută și elementele determinate prin Planul Național de Performanță aprobat. Consultările sunt organizate de două ori pe an în cadrul Comitetului lărgit pentru tarife de rută EUROCONTROL. Informațiile detaliate privind evoluția costurilor și a traficului precum și aplicarea mecanismelor de împărțire a riscurilor privind traficul și costurile sunt puse la dispoziția reprezentanților, utilizatorilor, a EUROCONTROL și a Comisiei Europene la termenele și în conformitate cu tabelele de raportare și informațiile suplimentare prevăzute în Regulamentul privind schema comună de tarificare.

Pentru serviciile de navigație aeriană terminală prestate pe aeroporturile supuse legislației europene (Regulamentul (CE) nr. 1794/2006 înlocuit din 2013 de Regulamentul (UE) nr. 391/2013), consultarea reprezentanților utilizatorilor se efectuează, de regulă, anual, pentru toate statele membre ale UE, în organizarea Comisiei Europene, cu sprijinul EUROCONTROL – PRU. Și pentru aceste consultări informațiile detaliate privind costurile și traficul sunt puse la dispoziția reprezentanților utilizatorilor, a EUROCONTROL și a Comisiei Europene la termenele și în conformitate cu tabelele de raportare și informațiile suplimentare prevăzute în Regulamentul privind schema comună de tarificare.

Întrucât în anul 2014 a fost elaborat planul de performanță pentru cea de-a doua perioadă de referință (2015 – 2019), consultările cu utilizatorii spațiului aerian au tratat, în principal, proiecțiile ROMATSA pentru RP2.

Sesiunile de consultări din cursul anului 2014 au fost:

- 28 mai – București – sesiune de consultări bilaterale privind costurile, traficul și tarifele pentru serviciile de navigație aeriană prestate de România pentru perioada 2015 – 2019. Au fost invitate toate asociațiile operatorilor aerieni, invitațiile precum și toate documentele suport fiind publicate pe portalul www.eusinglesky.eu pus la dispoziție, în

acest scop, de către Comisia Europeană prin organismul de analiză Performance Review Body. Consultările au privit:

- descrierea ipotezelor macroeconomice luate în calcul
 - ținte de eficiență a costurilor pentru activitatea de rută
 - ținte de eficiență a costurilor pentru activitatea de terminal pe aeroporturile reglementate
 - programul de investiții
 - proiecția costurilor și traficului pe aeroporturile cărora nu se aplică schema comună de tarifare pentru care s-a propus majorarea graduală a tarifelor cu 20% pe an (în primul an de la 3,90 €/tonă la 4,68 €/tonă);
- 29 mai – Sofia – sesiune de consultări cu utilizatorii spațiului aerian, la nivelul Danube FAB, privind țintele de performanță propuse pentru cea de-a doua perioadă de referință. Și pentru această sesiune, invitațiile și documentele suport au fost publicate pe portalul www.eusinglesky.eu. Consultările au privit țintele planificate în cadrul Danube FAB pentru toate domeniile cheie de performanță: siguranță, mediu, capacitate, eficiența costurilor. Elementele legate de procesele de consultări descrise mai sus au fost avute în vedere la elaborarea Planului de Performanță al Danube FAB pentru perioada 2015 – 2019, plan care a fost înaintat Comisiei Europene. Principalele puncte de vedere exprimate de utilizatori precum și clarificările prezentate de ROMATSA au fost incluse explicit în planul de performanță;
- 25 – 26 iunie, în cadrul celei de-a 102-a sesiuni a Comitetului Lărgit pentru Tarife de Rută EUROCONTROL – consultări multilaterale asupra estimărilor inițiale privind bazele de cost și tarifele unitare de rută pentru 2015 și întreaga perioadă RP 2 (2015 – 2019);
 - 12 – 13 noiembrie – teleconferință – consultare cu utilizatorii spațiului aerian, la nivelul Danube FAB, privind prognozele de trafic din Planul de Performanță Danube FAB pentru RP 2;
 - 19 – 20 noiembrie, în cadrul celei de-a 103-a sesiuni a Comitetului Lărgit pentru Tarife de rută EUROCONTROL – consultări multilaterale asupra estimărilor finale privind bazele de cost și tarifele unitare de rută pentru anul 2015 și întreaga perioadă RP 2 (2015 – 2019); pentru acest proces de consultări s-a transmis o bază de cost modificată pentru a ține cont de ultima proiecție a costurilor EUROCONTROL pentru perioada 2015 – 2019;
 - în cursul anului 2014, Comisia Europeană nu a organizat consultări multilaterale asupra bazelor de cost și tarifelor unitare pentru serviciile de navigație aeriană terminală pentru 2015;
 - în cursul anului 2014, reprezentanții utilizatorilor nu au solicitat alte consultări față de cele descrise mai sus.
- Reprezentanții Autorității Naționale de Supervizare (AACR) au participat la toate sesiunile de consultări prezentate.

IV. Evoluția indicatorilor de performanță privind eficiența costurilor în anul 2014

Ipotezele de lucru utilizate în proiecția indicatorilor de performanță pentru anul 2014 sunt următoarele:

- în conformitate cu datele publicate de serviciul de statistici și prognoze STATFOR, din cadrul EUROCONTROL, numărul total de zboruri IFR a crescut cu 16,6%, comparativ cu anul 2013, pentru activitatea de rută și cu 2,9% pentru activitatea de terminal;
- în costurile totale ATM/CNS gate – to – gate nu sunt incluse costurile EUROCONTROL, plățile către autorități guvernamentale și de reglementare, costurile MET și cele privind TVA;

- numărul de personal utilizat în calculul indicatorilor de performanță reprezintă media personalului din anul respectiv, atât în privința personalului ATCO cât și pentru personalul suport;

- eliminarea efectelor inflației în proiecția indicatorilor de performanță, în conformitate cu practica PRU EUROCONTROL, prin transformarea elementelor financiare aferente performanței în euro 2014 (utilizând cursul de schimb EURO/RON aferent anului 2014) și prin adăugarea inflației (conform datelor furnizate de EUROSTAT).

Tabelul de mai jos cuprinde evoluția principalilor indicatori de eficiență a costurilor:

INDICATORI EFICIENȚA COSTURILOR	2013A	2014A	2014A/2013A %
Eficiența financiară a costurilor totală per oră zbor compozită (EURO2014 per ora compozită)	467,12	446,69	- 4,37
Eficiența financiară a costurilor pentru activitatea de rută per oră zbor IFR (EURO2014 per ora)	445,40	415,24	- 6,77
Eficiența financiară a costurilor pentru activitatea de terminal per mișcare IFR (EURO2014 per mișcare)	173,24	193,32	11,59
Rata costurilor suport (EURO2014)	3,76	3,45	-8,23
Costuri suport per oră zbor compozită (EURO2014 per ora-zbor compozită)	343,02	317,37	- 7,48
Costuri salarii personal suport per oră zbor compozită fără efectul PPP (EURO2014 per ora-zbor compozită)	189,38	168,98	- 10,77

Analizând valorile indicatorilor de eficiență a costurilor realizați în anul 2014 în comparație cu cei din anul 2013 au rezultat următoarele:

- indicatorii privind eficiența financiară a costurilor au înregistrat o evoluție pozitivă ca urmare a scăderii costurilor anului 2014;

- costurile suport per oră zbor compozită în anul 2014 au înregistrat o scădere de 7,48% față de valoarea înregistrată în anul 2013. Scăderea valorii înregistrate de acest indicator se datorează pe de o parte scăderii costurilor totale ATM/CNS și implicit a costurilor suport și pe de altă parte a creșterii numărului de ore de zbor compozite;

- costurile salariilor personalului suport per oră zbor compozită fără efectul puterii de cumpărare (PPP – Purchase Power Parity) au înregistrat o scădere în raport cu valoarea realizată în anul 2013 pe fondul creșterii numărului de ore de zbor compozite.

COOPERARE INTERNĂ ȘI INTERNAȚIONALĂ

În anul 2014, ROMATSA a acordat o importanță deosebită creării și întăririi relațiilor cu autoritățile și organismele naționale și internaționale.

Pe tot parcursul anului, regia a colaborat cu toate direcțiile de specialitate din Ministerul Transporturilor (Direcția Generală Aviație Civilă, Direcția Securitate și Infrastructură Transport Aerian, Direcția Comunicare, Relația cu Sindicatele, Patronatele și Organizațiile Neguvernamentale), cu Autoritatea Aeronautică Civilă Română, Compania Tarom, Ministerul Apărării Naționale, Statul Major al Forțelor Aeriene, Asociația Aeroporturilor din România, etc.

Aceste colaborări au avut ca rezultat dezvoltarea și perfecționarea relațiilor și eforturilor ce au ca obiectiv principal armonizarea și integrarea României în sistemul specializat european (EUROCONTROL, Uniunea Europeană, etc.) și asigurarea, împreună cu MAPN a utilizării coordonate a spațiului aerian al României de către aviația civilă și militară.

Pe parcursul anului precedent, specialiștii ROMATSA au participat activ la grupurile de lucru și, prin specialiștii detașați, la acțiunile de specialitate desfășurate de către organizații din domeniul traficului aerian.

În colaborare cu DGAvCS și cu alte direcții de specialitate din MTI, AACR și MAPN, regia a participat logistic la organizarea în România a unor acțiuni de cooperare internațională, benefice interesului țării, de integrare în structurile euroatlantice.

În perioada de referință, relațiile ROMATSA cu organizațiile aeriene internaționale din profilul său (ICAO, EUROCONTROL, CANSO, EASA) și cu furnizorii de servicii de navigație aeriană din alte state europene s-au intensificat, unul din principalele motive fiind necesitatea cooperării pe plan regional și asigurarea unui lobby la nivel european în vederea asigurării unei poziții avantajoase a României în cadrul structurilor ATM viitoare, rezultate prin aplicarea conceptului Cer Unic European.

Cu acordul Consiliului de Administrație și în condițiile stabilite de reglementările MT privind relațiile mass-media, managementul regiei a acordat o atenție deosebită promovării imaginii regiei și a României pe plan extern prin participarea la BIAS 2014 (Bucharest International Air Show), organizat de Compania Națională Aeroporturi București, și World ATM Congress – Madrid.

ROMATSA nu și-a promovat imaginea prin machete publicitare în mass-media.

Totodată, în consens cu cerințele standardelor internaționale de contabilitate, în anul 2014 a fost editată a 13-a ediție (atât în limba română cât și în limba engleză) a Raportului Anual ROMATSA, al cărui conținut realizează un câștig în acțiunea de promovare a imaginii regiei fiind difuzat către organismele interne și internaționale de profil, companii aeriene, alți furnizori de servicii de trafic aerian, ministere, bănci și alți operatori cu care colaborează ROMATSA.

MANAGEMENTUL RESURSELOR UMANE

În anul 2014, R.A. ROMATSA a funcționat cu un număr maxim de 1.618 de posturi.

În conformitate cu prevederile HG nr. 645/2013, la data de 01.01.2014 au fost preluate de la Autoritatea Aeronautică Civilă Română, împreună cu personalul aferent (respectiv 11 persoane), activitățile de furnizare a serviciilor de informare aeronautică (NOTAM) și elaborare hărți aeronautice (AIP).

Pe parcursul anului 2014, numărul de posturi pe regie a crescut, cu aprobarea Consiliului de Administrație al regiei, de la 1.578 la 1.618, ca urmare a suplimentării cu un post de Director General Adjunct și cu 39 de posturi de CTA ab inițio/în pregătire/în formare, ca urmare a analizei efectuate în scopul evaluării necesităților regiei pe termen scurt, mediu și lung, ținând cont de previziunile de trafic aerian, numărul de salariați ce urmează să se pensioneze pentru limită de vârstă, de perioada relativ mare de pregătire pentru formarea unui controlor de trafic aerian în vederea dobândirii nivelului de competență necesar.

Activitatea de recrutare a viitorilor controlori de trafic aerian stagiați TWR și ACC, demarată în semestrul I al anului 2013, s-a concretizat prin selecționarea unui număr de 14 persoane din exteriorul regiei și 3 persoane din interior, care, începând cu luna octombrie 2013, au început pregătirea ab-inițio (basic & rating) în cadrul Simulatorului din cadrul DSNAR Constanța. În luna iunie 2014, toți cei 17 salariați au obținut licența de CTA stagiar.

În urma analizei efectuate în scopul evaluării necesităților regiei pe termen scurt, mediu și lung, ținând cont de previziunile de trafic aerian, numărul de salariați ce urmează să se pensioneze pentru limită de vârstă, de perioada relativ mare de pregătire pentru formarea unui controlor de trafic aerian în vederea dobândirii nivelului de competență necesar, s-a aprobat de către Consiliul de Administrație ca, începând cu data de 23.10.2014, să se suplimenteze numărul total de posturi al regiei cu 39 de posturi de CTA ab inițio/în pregătire/în formare.

Totodată, începând cu luna noiembrie 2014 s-a demarat activitatea de recrutare a viitorilor controlori de trafic aerian stagiați TWR, APP și ACC, urmând ca un număr de 45 persoane ce vor fi selecționate în urma concursului să înceapă în trimestrul al II-lea al anului 2015 pregătirea în vederea obținerii licenței de controlor de trafic aerian stagiar.

Pe parcursul anului 2014, au fost angajați 31 de noi

Puncte de reper în activitatea de recrutare pentru anul 2014:

Total recrutări: 31 persoane, din care:

- ✚ 1 CTA (controlor trafic aerian dirijare);
- ✚ 5 CITA (controlori trafic aerian informare);
- ✚ 3 PNA (personal protecția navigației aeriene);
- ✚ 2 MET (personal meteorologic aeronautic);
- ✚ 20 PAD (personal administrație), din care 6 persoane preluate de la AACR.

salariați, înregistrând-se la sfârșitul anului un număr de 1.531 de salariați.

În vederea asigurării activității din anumite compartimente de muncă, în cursul anului 2014 au fost efectuate schimbări temporare ale locului de muncă pentru un număr de 25 salariați.

În conformitate cu strategia regiei, în anul 2014 s-au derulat programe de reconversie profesională pentru salariații încadrați pe funcții de personal de administrație, pentru trecerea la categoria profesională de controlor de trafic aerian informare, prin organizarea unor concursuri de selecție, cursuri de pregătire și examinarea de către AACR în vederea acordării licenței corespunzătoare.

De asemenea, în anul 2014 au încetat raporturile de muncă cu regia 40 persoane, din care 11 prin pensionare limită de vârstă cu reducerea vârstei standard de pensionare pentru activitate desfășurată în grupe de muncă, 3 prin acțiunea de voluntariat, 4 prin pensionare pentru limită de vârstă și 22 prin acordul părților, pensionare de invaliditate, deces sau din cauza expirării termenului de angajare.

Structura personalului RA ROMATSA la data de 31 decembrie 2014 se prezintă astfel:

1.125 personal operativ, din care:

- ✚ 58% CTA (controlori trafic aerian);
- ✚ 30% PNA (personal protecția navigației aeriene);
- ✚ 11% MET (personal meteorologic aeronautic)
- ✚ 1% TC (personal de telecomunicații aeronautice).

În funcție de nivelul de pregătire profesională

Personal cu studii superioare:	721 (47%)
Personal cu studii postliceale:	20 (1%)
Personal cu studii medii:	762 (49%)
Personal cu școala profesională:	23 (2%)
Personal cu studii generale:	5 (1%)

Pe grupe de vârstă

Personal cu vârsta până în 24 ani:	19 (1%)
Personal cu vârsta între 25 - 34 ani:	214 (14%)
Personal cu vârsta între 35 - 54 ani:	977 (64%)
Personal cu vârsta peste 55 ani:	321 (21%)

Pe sex

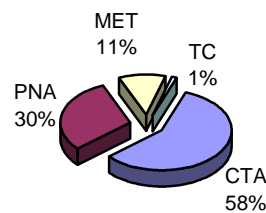
Personal de sex masculin:	1.065 (69%)
Personal de sex feminin:	466 (31%)

Puncte de reper privind adaptarea numărului de personal prin:

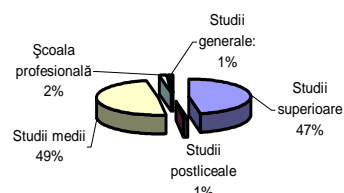
- ✚ reconversie profesională;
- ✚ pensionări anticipate/ anticipate parțial;
- ✚ schimbări temporare/ definitive ale locului de muncă.

Puncte de reper privind structura de personal:

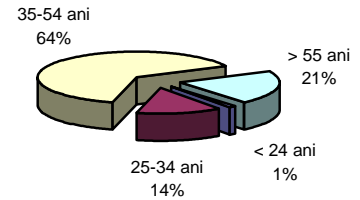
Repartizarea personalului operativ pe categorii profesionale



Repartizarea personalului în funcție de nivelul de studii



Repartizarea personalului pe grupe de vârstă



Repartizarea personalului pe sexe



Formarea profesională și perfecționarea pregătirii profesionale a salariaților regiei a constituit o activitate importantă, materializată în întocmirea, coordonarea și monitorizarea Planului anual de pregătire profesională pe anul 2014.

Prioritatea a constituit-o formarea profesională a personalului operațional (CTA, MET, PNA), care a reprezentat 84% din salariații care au participat la cursuri de formare profesională, în paralel urmărindu-se asigurarea ritmicității pregătirii personalului suport, în concordanță cu prevederile Legii nr. 53/2003 republicată – Codul Muncii.

O atenție deosebită a fost acordată formelor de pregătire destinate menținerii competenței personalului operațional (cursuri refresher) precum și pregătirii profesionale adaptate nevoilor operaționale (cursuri pentru dobândirea unor noi calificări și autorizări asociate licențelor).

Pregătirea profesională a urmărit atât pregătirea realizată de către furnizorii acreditați de servicii de pregătire profesională (Școala Superioară de Aviație, British Council, CODECS, Inspectoratele Teritoriale de Muncă, KPMG, CISCO, QUASSARO, ORACLE – pe plan intern și IANS, PANAM Academy, IATA, NATS - pe plan extern) cât și utilizarea resurselor proprii (cursuri de pregătire pentru care ROMATSA este certificată de către Autoritatea Aeronautică Civilă Română).

Centrele de pregătire proprii, respectiv simulatoarele de la DSNAR Arad, DR București, DSNAR Constanța, DSNAR București și DSNAR Cluj și, respectiv, centrul de pregătire a personalului de meteorologie aeronautică, beneficiază de toate dotările necesare

Puncte de reper privind activitatea de formare profesională:

- peste 50 tipuri de cursuri de formare și perfecționare profesională interne, cu participarea a peste 1260 salariați;
- peste 53 tipuri de cursuri de formare și perfecționare profesională externe, cu participarea a peste 531 salariați.

S-a urmărit în principal:

- menținerea/creșterea competenței personalului aeronautic în vederea prelungirii/revalidării valabilității documentelor nominale de calificare;
- menținerea nivelului 4 ICAO la limba engleză pentru controlorii de trafic aerian;
- pregătirea profesională a stagiariilor, în vederea obținerii calificării minime de bază necesară atestării pe post;
- perfecționarea/specializa-

desfășurării în cele mai bune condiții a programelor de pregătire profesională a personalului.

Este notabil faptul că, în luna iunie 2014 a fost finalizat al doilea curs de pregătire inițială de controlori de trafic aerian (ab inițio basic & rating) organizat și susținut în totalitate cu resurse proprii, atât materiale (amenajare și dotare sală de curs) cât și umane (lectori din cadrul ROMATSA). Toți cei 17 participanți la curs au obținut, în urma examinării la Autoritatea Aeronautică Civilă Română, licența CTA.

De asemenea un segment important l-au constituit școlarizările la furnizorii de echipamente.

Au fost planificate și monitorizate acțiunile necesare privind controlul pentru revalidarea aptitudinii medicale a personalului ROMATSA cu statut de personal aeronautic nenavigant (din controlul traficului aerian, protecția tehnică și meteorologică a navigației aeriene și de telecomunicații aeronautice), precum și controalele medicale anuale de sănătate pentru ceilalți salariați, prevăzute de lege.

Totodată, au fost planificate și monitorizate acțiunile necesare privind examinarea/evaluarea de către Autoritatea Aeronautică Civilă Română în vederea obținerii/revalidării licențelor, calificărilor și autorizărilor asociate acestora.

rea personalului în vederea instalării noilor echipamente precum și exploatării, întreținerii și reparării echipamentelor existente.

Puncte de reper privind licențierea personalului aeronautic nenavigant:

- ✚ Planificarea și efectuarea vizitelor medicale în cadrul centrelor medicale auto-rizate de către Autoritatea Aeronautică Civilă Română (Institutul Național de Medicină Aeronautică și Spațială, AEROMED, policlinicile teritoriale din structura Ministerului Transporturilor);
- ✚ Planificarea și susținerea examinărilor la Autoritatea Aeronautică Civilă Română.

DIFERENȚE ÎNREGISTRATE ÎN RAPORT CU OBIECTIVELE

În ceea ce privește obiectivele propuse pentru anul 2014, acestea au fost îndeplinite astfel:

Nr. Crt.	OBIECTIV	2014 PLANIFICAT	2014 REALIZAT	% REALIZAT/PLANIFICAT 2014
1	Implementare Danube FAB conform reglementărilor europene aplicabile și Acordului dintre România și Republica	Raport anual stadiu implementare plan strategic	În derulare ²	100

² Raportul a fost inițiat din decembrie 2014 cu termen de finalizare 30 aprilie 2015, conform Danube Task Planning procedure for the Strategic Program Annual Plan and Annual Report, aprobat prin Danube FAB Strategic Programme 2014 - 2019

	Bulgaria	Danube FAB		
2	Dezvoltarea și implementarea sistemului ROMATSA ATM 2015+, în conformitate cu regulamentele europene aplicabile	Derulare Faza I - Step I	Derulare Faza I - Step I	100
3	Tariful unitar de rută conform planului național de performanță (lei)	168,83	168,83	100
4	Întârzieri mai mici de 0,5 min/zbor	0,5	0	100

EXERCITIUL FINANCIAR
SITUAȚII FINANCIARE ÎNTOCMITE PENTRU EXERCITIUL FINANCIAR
ÎNCHEIAT LA 31 DECEMBRIE 2014

Raportul auditorului independent

Raport asupra situațiilor financiare

- 1 Am auditat situațiile financiare anexate ale R.A. ROMATSA („Regia”) care cuprind bilanțul la data de 31 decembrie 2014, contul de profit și pierdere, situația modificărilor capitalului propriu și situația fluxurilor de trezorerie pentru exercițiul financiar încheiat la această dată și un sumar al politicilor contabile semnificative și alte note explicative.
- Situațiile financiare menționate se referă la:
- | | |
|---|------------------------|
| - Activ net/Total capitaluri: | 691.849.232 lei |
| - Rezultatul net al exercițiului financiar: | 41.867.120 lei, profit |

Responsabilitatea conducerii pentru situațiile financiare

- 2 Conducerea Regiei este responsabilă pentru întocmirea și prezentarea fidelă a acestor situații financiare în conformitate cu Ordinul Ministrului Finanțelor Publice nr. 3055/2009 cu modificările ulterioare și pentru acel control intern pe care conducerea îl consideră necesar pentru a permite întocmirea de situații financiare care sunt lipsite de denaturări semnificative cauzate fie de fraudă, fie de eroare.

Responsabilitatea auditorului

- 3 Responsabilitatea noastră este ca, pe baza auditului efectuat, să exprimăm o opinie asupra acestor situații financiare. Noi am efectuat auditul conform standardelor de audit adoptate de Camera Auditorilor Financiar din România. Aceste standarde cer ca noi să respectăm cerințele etice, să planificăm și să efectuăm auditul în vederea obținerii unei asigurări rezonabile că situațiile financiare nu cuprind denaturări semnificative.
- 4 Un audit constă în efectuarea de proceduri pentru obținerea probelor de audit cu privire la sumele și informațiile prezentate în situațiile financiare. Procedurile selectate depind de raționamentul profesional al auditorului, incluzând evaluarea riscurilor de denaturare semnificativă a situațiilor financiare, datorate fraudei sau erorii. În evaluarea acestor riscuri, auditorul ia în considerare controlul intern relevant pentru întocmirea și prezentarea fidelă a situațiilor financiare ale Regiei pentru a stabili procedurile de audit relevante în circumstanțele date, dar nu și în scopul exprimării unei opinii asupra eficienței controlului intern al Regiei. Un audit include, de asemenea, evaluarea gradului de adecvare a politicilor contabile folosite și rezonabilitatea estimărilor contabile elaborate de către conducere, precum și evaluarea prezentării situațiilor financiare luate în ansamblul lor.
- 5 Considerăm că probele de audit pe care le-am obținut sunt suficiente și adecvate pentru a constitui baza opiniei noastre de audit cu rezerve.

Baza pentru opinia cu rezerve

Limitarea scopului auditorului

- 6 După cum este descris în nota 2, în cursul anului 2014 Regia a făcut subiectul unui control al Corpului de Control al Primului Ministru. Raportul corpului de control a fost remis conducerii Regiei iar rezultatele controlului fac referire la o posibilă neconformitate cu reglementările în vigoare a modului de utilizare de către angajați a sumelor plătite de regie către furnizorii de servicii (agenții de turism) pentru asigurarea serviciilor turistice pe durata concediului de recuperare psihologică și concediului de odihnă suplimentar prevăzute de legislația în vigoare pentru a fi efectuate de anumite funcții din structura regiei. Ca urmare a celor menționate mai sus, societatea a inițiat un litigiu împotriva furnizorilor de servicii (agenții de turism) care au facturat aceste servicii către ROMATSA. La data raportului nostru, litigiul este în curs și noi nu am putut aplica proceduri alternative pentru a estima impactul asupra cheltuielilor și provizioanelor pentru riscuri și cheltuieli la data de 31 decembrie 2014.

Opinia cu rezerve

- 7 În opinia noastră, cu excepția efectelor posibile ale aspectului descris în paragraful 6, situațiile financiare prezintă cu fidelitate, din toate punctele de vedere semnificative, poziția financiară a R.A. ROMATSA la 31 decembrie 2014, precum și performanța sa financiară și fluxurile de trezorerie pentru anul încheiat la această dată, în conformitate cu Ordinul Ministrului Finanțelor Publice nr. 3055/2009 cu modificările ulterioare și cu politicile contabile descrise în notele la situațiile financiare.

Alte aspecte

- 8 Situațiile financiare pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013 au fost auditate de un alt auditor al cărui raport, emis în data de 19 mai 2014, exprimă o opinie cu rezerve. Bazele opiniei cu rezerve se referă la supraevaluarea creanțelor comerciale precum și supraevaluarea terenurilor și a patrimoniului public.
- 9 Acest raport este adresat exclusiv Consiliului de Administrație al Regiei în ansamblu. Auditul nostru a fost efectuat pentru a putea raporta Consiliului de Administrație al Regiei acele aspecte pe care trebuie să le raportăm într-un raport de audit financiar, și nu în alte scopuri. În măsura permisă de lege, nu acceptăm și nu ne asumăm responsabilitatea decât față de Regie și de Consiliul de Administrație al acesteia, în ansamblu, pentru auditul nostru, pentru acest raport sau pentru opinia formată.

Raport asupra conformității raportului administratorilor cu situațiile financiare

În concordanță cu Ordinul Ministrului Finanțelor Publice nr. 3055/2009 cu modificările ulterioare, articolul 318, punctul 2, noi am citit raportul administratorilor atașat situațiilor financiare. Raportul administratorilor nu face parte din situațiile financiare. În raportul administratorilor, noi nu am identificat informații financiare istorice care să fie în mod semnificativ neconcordante cu informațiile prezentate în situațiile financiare alăturate.

DELOITTE AUDIT SRL

Înregistrată la Camera Auditorilor Financiari
din România cu numărul 25/2001

BILANȚ LA 31 DECEMBRIE 2014

(sumele sunt exprimate în LEI, dacă nu este specificat altfel)

Denumirea elementului	Sold la 01.01.2014	Sold la 31.12.2014
A	1	2
A. ACTIVE IMOBILIZATE		
I. IMOBILIZĂRI NECORPORALE		
1. Cheltuieli de constituire	-	-
2. Cheltuieli de dezvoltare	-	-
3. Concesiuni, brevete, licențe, mărci comerciale, drepturi și active similare și alte imobilizări necorporale	31.851.968	15.681.697
4. Fond comercial	-	-
5. Avansuri și imobilizări necorporale în curs de execuție	13.644.555	13.711.129
TOTAL:	45.496.523	29.392.826
II. IMOBILIZĂRI CORPORALE		
1. Terenuri și construcții	334.189.885	194.359.181
2. Instalații tehnice și mașini	91.996.921	109.813.142
3. Alte instalații, utilaje și mobilier	4.524.472	5.308.847
4. Avansuri și imobilizări corporale în curs de execuție	57.045.191	88.837.342
TOTAL:	487.756.469	398.318.512
III. IMOBILIZĂRI FINANCIARE		
1. Acțiuni deținute la entitățile afiliate	4.200.000	4.200.000
2. Împrumuturi acordate entităților afiliate	-	-
3. Interese de participare	-	-
4. Împrumuturi acordate entităților de care compania este legată în virtutea intereselor de participare	-	-
5. Investiții deținute ca imobilizări	-	-
6. Alte împrumuturi	-	22.410.501
TOTAL:	4.200.000	26.610.501
ACTIVE IMOBILIZATE – TOTAL	537.452.992	454.321.839
B. ACTIVE CIRCULANTE		
I. STOCURI		
1. Materii prime și materiale consumabile	8.918.098	12.068.144
2. Producția în curs de execuție	-	-
3. Produse finite și mărfuri	-	-
4. Avansuri pentru cumpărări de stocuri	95.958	88.169
TOTAL:	9.014.056	12.156.313
II. CREANȚE		
1. Creanțe comerciale	137.886.182	137.606.072
2. Sume de încasat de la entitățile afiliate	-	-

Denumirea elementului	Sold la 01.01.2014	Sold la 31.12.2014
A	1	2
3. Sume de încasat de la entitățile de care compania este legată în virtutea intereselor de participare	-	-
4. Alte creanțe	28.496.265	7.709.637
5. Capital subscris și nevărsat	-	-
TOTAL:	166.382.447	145.315.709
III. INVESTIȚII FINANCIARE PE TERMEN SCURT		
1. Acțiuni deținute la entitățile afiliate	-	-
2. Alte investiții pe termen scurt	359.583.090	52.958.758
TOTAL:	359.583.090	52.958.758
IV. CASA ȘI CONTURI LA BĂNCI		
ACTIVE CIRCULANTE – TOTAL	566.444.243	611.484.728
C. CHELTUIELI ÎN AVANS	17.126.102	9.991.328
D. DATORII: SUMELE CARE TREBUIE PLĂTITE ÎNTR-O PERIOADĂ DE PÂNĂ LA UN AN		
1. Împrumuturi din emisiuni de obligațiuni, prezentându-se separat împrumuturile din emisiunea de obligațiuni convertibile	-	-
2. Sume datorate instituțiilor de credit	-	-
3. Avansuri încasate în contul comenzilor	-	-
4. Datorii comerciale – furnizori	26.198.776	23.944.269
5. Efecte de comerț de plătit	-	-
6. Sume datorate entităților afiliate	2.940.000	2.940.000
7. Sume datorate entităților de care compania este legată în virtutea intereselor de participare	-	-
8. Alte datorii, inclusiv datoriile fiscale și datoriile privind asigurările sociale	30.345.109	40.126.115
TOTAL:	59.483.885	67.010.384
E. ACTIVE CIRCULANTE NETE/DATORII CURENTE NETE	523.881.550	554.070.844
F. TOTAL ACTIVE MINUS DATORII CURENTE	1.061.334.542	1.008.392.683
G. DATORII: SUMELE CARE TREBUIE PLĂTITE ÎNTR-O PERIOADĂ MAI MARE DE UN AN		
1. Împrumuturi din emisiuni de obligațiuni, prezentându-se separat împrumuturile din emisiunea de obligațiuni convertibile	-	-
2. Sume datorate instituțiilor de credit	-	-
3. Avansuri încasate în contul comenzilor	-	-
4. Datorii comerciale – furnizori	-	-
5. Efecte de comerț de plătit	-	-
6. Sume datorate entităților afiliate	-	-
7. Sume datorate entităților de care compania este legată în virtutea intereselor de participare	-	-
8. Alte datorii, inclusiv datoriile fiscale și datoriile privind asigurările sociale	-	-
TOTAL:	-	-
H. PROVIZIOANE		
1. Provizioane pentru pensii și obligații similare	231.854.185	264.746.506
2. Provizioane pentru impozite	-	-
3. Alte provizioane	32.667.126	50.808.359
TOTAL PROVIZIOANE:	264.521.311	315.554.865
I. VENITURI ÎN AVANS		

Denumirea elementului	Sold la 01.01.2014	Sold la 31.12.2014
A	1	2
1. Subvenții pentru investiții	1.090.086	988.586
2. Venituri înregistrate în avans – total	204.910	394.828
Sume de reluat într-o perioadă de până la un an	204.910	394.828
Sume de reluat într-o perioadă mai mare de un an	-	-
3. Venituri în avans aferente activelor primite prin transfer de la clienți	-	-
Fond comercial negativ	-	-
TOTAL:	1.294.996	1.383.414
J. CAPITAL ȘI REZERVE		
I. CAPITAL		
1. Capital subscris vărsat	-	-
2. Capital subscris nevărsat	-	-
3. Patrimoniul regiei	214.684.295	214.684.295
4. Patrimoniul institutelor naționale de cercetare – dezvoltare	-	-
TOTAL:	214.684.295	214.684.295
II. PRIME DE CAPITAL		
III. REZERVE DIN REEVALUARE		
IV. REZERVE		
1. Rezerve legale	15.443.482	18.534.241
2. Rezerve statutare sau contractuale	-	-
3. Rezerve reprezentând surplusul realizat din rezerva din reevaluare	56.350.061	62.577.150
4. Alte rezerve	94.123.933	95.026.055
TOTAL:	165.917.476	176.137.446
Acțiuni proprii	-	-
Câștiguri legate de instrumentele de capitaluri proprii	-	-
Pierderi legate de instrumentele de capitaluri proprii	-	-
V. PROFITUL SAU PIERDEREA RAPORTAT(A)		
Sold C	-	-
Sold D	-	-
VI. PROFITUL SAU PIERDEREA EXERCITIULUI FINANCIAR		
Sold C	17.902.129	41.867.120
Sold D	-	-
Repartizarea profitului	1.663.948	3.090.758
CAPITALURI PROPRII – TOTAL	665.318.171	691.849.232
Patrimoniul public	130.404.974	-
CAPITALURI – TOTAL	795.723.145	691.849.232

**CONTUL DE PROFIT ȘI PIERDERE PENTRU EXERCITIUL FINANCIAR ÎNCHEIAT
LA 31 DECEMBRIE 2014**

(sumele sunt exprimate în LEI, dacă nu este specificat altfel)

Denumirea indicatorilor	2013	2014
A	1	2
1. Cifra de afaceri netă	712.329.860	776.891.483
Producția vândută	712.329.860	776.891.483

Denumirea indicatorilor	2013	2014
A	1	2
Venituri din vânzarea mărfurilor	-	-
Reduceri comerciale acordate	-	-
Venituri din dobânzi înregistrate de entitățile radiate din Registrul general și care nu mai au în derulare contracte de leasing	-	-
Venituri din subvenții de exploatare aferente cifrei de afaceri nete	-	-
2. Venituri aferente costului producției în curs de execuție		
Sold C	-	-
Sold D	-	-
3. Producția realizată de entitate pentru scopurile sale proprii și capitalizată	0	28.701
4. Alte venituri din exploatare	2.009.977	5.527.005
- din care, venituri din fondul comercial negativ	-	-
I VENITURI DIN EXPLOATARE - TOTAL	714.339.837	782.447.189
5. a) Cheltuieli cu materiile prime și materialele consumabile	5.650.864	5.249.823
Alte cheltuieli materiale	1.001.685	1.039.256
5. b) Alte cheltuieli externe (cu energie și apă)	6.010.593	4.980.229
5. c) Cheltuieli privind mărfurile	-	-
Reduceri comerciale primite	-	-
6. Cheltuieli cu personalul	486.309.351	522.050.050
6. a) Salarii și indemnizații	370.991.443	400.386.390
6. b) Cheltuieli cu asigurările și protecția socială	115.317.908	121.663.660
7. a) Ajustări de valoare privind imobilizările corporale și necorporale	66.580.406	56.588.622
a)1. Cheltuieli	67.776.346	56.588.622
a)2. Venituri	1.195.940	0
7. b) Ajustări de valoare privind activele circulante	2.166.633	-43.102.846
b)1. Cheltuieli	2.189.463	2.986.768
b)2. Venituri	22.830	46.089.614
8. Alte cheltuieli de exploatare	131.677.771	125.659.124
Cheltuieli privind prestațiile externe	124.717.006	117.198.340
Cheltuieli cu alte impozite, taxe și vărsăminte asimilate	4.143.427	3.645.921
Alte cheltuieli	2.817.338	4.814.863
Cheltuieli cu dobânzile de refinanțare înregistrate de entitățile radiate din Registrul general și care mai au în derulare contracte de leasing	-	-
Ajustări privind provizioanele	-910.064	57.974.063
Cheltuieli	23.110.830	70.601.518
Venituri	24.020.894	12.627.455
II CHELTUIELI DE EXPLOATARE – TOTAL	698.487.239	730.438.321
A. PROFITUL SAU PIERDEREA DIN EXPLOATARE		
- profit	15.852.598	52.008.868
- pierdere	-	-
9. Venituri din interese de participare	-	-
- din care, veniturile obținute de la entitățile afiliate	-	-
10. Venituri din alte investiții și împrumuturi care fac parte din activele imobilizate	-	-
- din care, veniturile obținute de la entități afiliate	-	-
11. Venituri din dobânzi	13.458.917	5.776.725
- din care, veniturile obținute de la entitățile afiliate	-	-

Denumirea indicatorilor	2013	2014
A	1	2
Alte venituri financiare	26.081.206	15.942.904
I. VENITURI FINANCIARE – TOTAL	39.540.123	21.719.629
12. Ajustări de valoare privind imobilizările financiare și investițiile financiare deținute ca active circulante	-	-
Cheltuieli	-	-
Venituri	-	-
13. a) Cheltuieli privind dobânzile	-	-
- din care, cheltuielile în relația cu entitățile afiliate	-	-
13. b) Alte cheltuieli financiare	23.917.993	16.221.812
II. CHELTUIELI FINANCIARE – TOTAL	23.917.993	16.221.812
B. PROFITUL SAU PIERDEREA FINANCIAR(Ă)		
- profit	15.622.130	5.497.817
- pierdere	0	0
14. PROFITUL SAU PIERDEREA CURENT(Ă)		
- profit	31.474.728	57.506.685
- pierdere	0	0
15. Venituri extraordinare	-	-
16. Cheltuieli extraordinare	-	-
17. PROFITUL SAU PIERDEREA DIN ACTIVITATEA EXTRAORDINARĂ		
- profit	0	0
- pierdere	0	0
I. VENITURI TOTALE	753.879.960	804.166.818
II. CHELTUIELI TOTALE	722.405.232	746.660.133
C. PROFITUL SAU PIERDEREA BRUT(Ă)		
- profit	31.474.728	57.506.685
- pierdere	0	0
18. IMPOZITUL PE PROFIT CURENT	13.572.599	15.639.565
19. Alte impozite neprezentate la elementele de mai sus	-	-
20. PROFITUL SAU PIERDEREA NET(Ă) A EXERCIȚIULUI FINANCIAR		
- profit	17.902.129	41.867.120
- pierdere	0	0

**SITUAȚIA FLUXURILOR DE TREZORERIE PENTRU EXERCIȚIUL FINANCIAR
ÎNCHEIAT
LA 31 DECEMBRIE 2014**

(sumele sunt exprimate în LEI, dacă nu este specificat altfel)

	Exercițiul încheiat la 31 decembrie 2013	Exercițiul încheiat la 31 decembrie 2014
Fluxuri de trezorerie din activitatea de exploatare		
Profit înainte de impozit	31.474.727	57.506.685
Ajustări pentru elementele nemonetare		
Cheltuieli de exploatare privind amortizarea imobilizărilor și	66.580.406	56.588.622

	Exercițiul încheiat la 31 decembrie 2013	Exercițiul încheiat la 31 decembrie 2014
descreșteri de valoare din reevaluarea imobilizărilor		
Pierderi/(Câștig) din cedări de imobilizări corporale	(38.678)	132.750.596
Reversare de provizioane pentru active circulante, net	-	(36.154.101)
Cheltuieli/(reversare) de exploatare privind provizioanele pentru riscuri și cheltuieli, net	(910.064)	51.033.554
Pierderi din creanțe	2.166.633	-
Venituri din subvenții	-	(1.135.649)
Venituri din dobânzi	(13.458.917)	(5.776.725)
<i>Rezultatul din exploatare înaintea modificărilor capitalului circulant</i>	<i>85.814.107</i>	<i>254.812.982</i>
Modificări ale capitalului circulant net în:		
(Creșterea)/Diminuarea stocurilor	(733.530)	(3.142.257)
(Creșterea)/Diminuarea clienților și altor creanțe	(18.747.104)	53.179.931
Creșterea/(Diminuarea) furnizorilor și altor datorii	(6.028.756)	17.735.168
Scoaterea din evidența bilanțieră a terenurilor aflate în patrimoniul public, conform HG nr. 624/30.06.2010	-	130.404.974
Modificările capitalului circulant	(25.509.390)	452.990.800
Impozit pe profit plătit	(39.438.827)	(1.876.448)
Flux net de trezorerie din activitatea de exploatare	20.865.890	451.114.352
Fluxuri de trezorerie din activitatea de investiții		
Achiziții de imobilizări corporale	(50.578.187)	(83.797.564)
(Achiziții de)/Încasări din obligațiuni și titluri de trezorerie, depozite cu scadența peste 3 luni	(31.400.925)	(22.410.501)
Încasări din vânzarea de imobilizări corporale	40.565	-
Dobânzi încasate	14.590.412	8.457.446
Flux net de trezorerie utilizat în activitatea de investiții	(67.348.135)	(97.750.619)
Fluxuri de trezorerie din activitatea de finanțare		
Subvenții primite	1.141.750	1.135.649
Vărsăminte către Bugetul Statului	(7.080.952)	(15.336.060)
Flux net de trezorerie utilizat în activitatea de finanțare	(5.939.202)	(14.200.411)
(Descreșterea)/Creșterea netă a disponibilităților și elementelor asimilate	(52.421.447)	339.163.322
Disponibilități și elemente asimilate la începutul anului	147.101.081	94.679.634
Disponibilități și elemente asimilate la sfârșitul anului	94.679.634	433.842.956

**SITUAȚIA MODIFICĂRILOR CAPITALURILOR PROPRII PENTRU EXERCITIUL
FINANCIAR ÎNCHEIAT LA 31 DECEMBRIE 2014**

(sumele sunt exprimate în LEI, dacă nu este specificat altfel)

Element al capitalului propriu	Sold la 1 ianuarie 2014	Creșteri		Reduceri		Sold la 31 decembrie 2014
		Total, din	Prin	Total,	Prin	

		care	transfer	din care	transfer	
0	1	2	3	4	5	6
Patrimoniul regiei	214.684.295	-	-	-	-	214.684.295
Patrimoniul public	130.404.974	-	-	130.404.974	-	-
Rezerve din reevaluare	268.478.219	-	-	6.227.090	6.227.090	262.251.129
Rezerve legale	15.443.483	3.090.758	3.090.758	-	-	18.534.241
Rezerve reprezentând surplusul realizat din rezerve din reevaluare	56.350.061	6.227.089	6.227.089	-	-	62.577.150
Alte rezerve	94.123.933	902.122	-	-	-	95.026.055
Rezultatul exercițiului financiar-profit	17.902.129	41.867.120	-	17.902.129	17.902.129	41.867.120
Repartizarea profitului	(1.663.948)	(3.090.758)	(3.090.758)	(1.663.948)	(1.663.948)	(3.090.758)
Rezultat reportat	-	16.238.182	16.238.182	16.238.182	-	-
Total capitaluri proprii	795.723.146	65.234.512	22.465.271	169.108.427	22.465.271	691.849.232

SITUAȚIA MODIFICĂRILOR CAPITALURILOR PROPRII PENTRU EXERCITIUL FINANCIAR ÎNCHEIAT LA 31 DECEMBRIE 2013

(sumele sunt exprimate în LEI, dacă nu este specificat altfel)

Element al capitalului propriu	Sold la 1 ianuarie 2013	Creșteri		Reduceri		Sold la 31 decembrie 2013
		Total, din care	Prin transfer	Total, din care	Prin transfer	
0	1	2	3	4	5	6
Patrimoniul regiei	214.684.295	-	-	-	-	214.684.295
Patrimoniul public	130.404.974	-	-	-	-	130.404.974
Rezerve din reevaluare	352.193.961	34.221.165	-	117.936.907	6.995.693	268.478.219
Rezerve legale	13.779.535	1.663.948	1.663.948	-	-	15.443.483
Rezerve reprezentând surplusul realizat din rezerve din reevaluare	49.354.368	6.995.693	6.995.693	-	-	53.350.061
Alte rezerve	93.707.406	416.527	-	-	-	94.123.933
Rezultatul exercițiului financiar-profit	9.424.206	17.902.129	-	9.424.206	9.424.206	17.902.129
Repartizarea profitului	(1.926.727)	(1.663.948)	(1.663.948)	(1.926.727)	(1.926.727)	(1.663.948)
Rezultat reportat	-	7.497.479	7.497.479	7.497.479	-	-
Total capitaluri proprii	861.622.018	67.032.993	14.493.172	132.931.865	14.493.172	795.723.146

NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE PENTRU EXERCITIUL FINANCIAR ÎNCHEIAT LA 31 DECEMBRIE 2014

(sumele sunt exprimate în LEI, dacă nu este specificat altfel)

1. ACTIVE IMOBILIZATE

Între 1 ianuarie și 31 decembrie 2014, activele imobilizate au evoluat astfel:

Cost/valoare reevaluată

Elemente de active	Sold la 1 ianuarie 2014	Creșteri	Reduceri	Sold la 31 decembrie 2014
0	1	2	3	4=1+2-3
Imobilizări necorporale				
Alte imobilizări necorporale	66.444.100	828.413	190.132	67.082.381
Avansuri și imobilizări necorporale în curs	13.644.555	320.522	253.948	13.711.129
Total imobilizări necorporale	80.088.655	1.148.935	444.080	80.793.510
Imobilizări corporale				
Terenuri	136.267.285	-	130.404.974	5.862.311
Construcții	197.922.600	8.760.816	2.503.015	204.180.401
Instalații tehnice și mașini	92.178.472	40.888.739	354.391	132.712.820
Alte instalații, utilaje și mobilier	4.524.472	1.467.850	20.538	5.971.784
Avansuri și imobilizări corporale în curs	57.045.191	86.629.576	54.837.425	88.837.342
Total imobilizări corporale	487.938.020	137.746.981	188.120.343	437.564.658
Imobilizări financiare				
Alte titluri imobilizate	31.828.105	22.410.501	-	54.238.606
Total imobilizări financiare	31.828.105	22.410.501	-	54.238.606
Total imobilizări	599.854.780	161.306.417	188.564.423	572.596.774

Amortizare

Elemente de active	Sold la 1 ianuarie	Creșteri	Reduceri	Sold la 31 decembrie
5	6	7	8	9=6+7-8
Imobilizări necorporale				
Alte imobilizări necorporale	-	-	-	-
Concesiuni și alte imobilizări necorporale	34.592.133	16.991.704	183.153	51.400.684
Total imobilizări necorporale	34.592.133	16.991.704	183.153	51.400.684
Imobilizări corporale				
Terenuri	-	-	-	-
Construcții	-	15.962.572	279.041	15.683.531
Instalații tehnice și mașini	181.551	22.967.684	249.556	22.899.679
Alte instalații, utilaje și mobilier	-	666.662	3.725	662.937
Total imobilizări corporale	181.551	39.596.918	532.322	662.937
Total imobilizări	34.773.684	56.588.622	715.475	90.646.831

Deprecieri - provizioane

Elemente de active	Sold la	Creșteri	Reduceri	Sold la
--------------------	---------	----------	----------	---------

	1 ianuarie			31 decembrie
10	11	12	13	14
Imobilizări financiare				
Alte titluri imobilizate	27.628.105	-	-	27.628.105
Total active imobilizate	27.628.105	-	-	27.628.105

Valoarea netă

Elemente de active	Sold la 1 ianuarie	Sold la 31 decembrie
15	16=1-6-11	17=4-9-14
Imobilizări necorporale		
Alte imobilizări necorporale	31.851.967	15.681.697
Avansuri și imobilizări necorporale în curs	13.644.555	13.711.129
Total imobilizări necorporale	45.496.522	29.392.826
Imobilizări corporale		
Terenuri	136.267.285	5.862.311
Construcții	197.922.600	188.496.870
Instalații tehnice și mașini	91.996.921	109.813.142
Alte instalații, utilaje și mobilier	4.524.472	5.308.847
Avansuri și imobilizări corporale în curs	57.045.191	88.837.342
Total imobilizări corporale	487.756.469	398.318.512
Imobilizări financiare		
Alte titluri imobilizate	4.200.000	4.200.000
Alte împrumuturi	-	22.519.931
Total imobilizări financiare	4.200.000	26.719.931
Total imobilizări	537.452.991	454.431.269

(a) Imobilizări necorporale

Imobilizările necorporale sunt prezentate la cost și includ programe informatice.

Cea mai mare parte a imobilizărilor necorporale o constituie software operațional ATM (Air Traffic Management) 2012 utilizat în activitatea operațională a Regiei (valoarea netă la 31 decembrie 2014: 14.400.927 lei).

Scăderea imobilizărilor necorporale în cursul perioadei se datorează amortizării în cursul normal al utilizării.

(b) Imobilizări corporale proprii

Imobilizările sunt prezentate în bilanț la valoarea reevaluată, rezultatul reevaluării fiind reflectat în contabilitate prin metoda eliminării amortizării cumulate din valoarea brută a activului.

La 31 decembrie 2014 imobilizările corporale (cu excepția avansurilor și imobilizărilor corporale în curs) sunt prezentate în bilanț la valoarea reevaluată, ținându-se cont de amortizarea înregistrată în cursul anului.

La 31 decembrie 2013, imobilizările corporale (cu excepția avansurilor și imobilizărilor corporale în curs) au fost reevaluate la valoarea justă. Reevaluarea a fost efectuată de SC Romanian Expert Consulting SRL, evaluator independent autorizat ANEVAR, în conformitate cu OMFP 3055/2009 cu modificările ulterioare și standardele naționale de evaluare emise de ANEVAR.

Pentru evaluarea imobilizărilor corporale, cu excepția terenurilor, a fost utilizată abordarea prin cost utilizând costul de înlocuire net (costul de reconstrucție sau de înlocuire a unui activ). Această abordare este utilizată în condițiile în care pentru bunurile evaluate nu există informații suficiente despre vânzări de bunuri comparabile dar există informații de piață referitoare la costuri.

Pentru evaluarea terenurilor metoda de evaluare folosită a fost abordarea prin piață. Proprietatea evaluată a fost comparată cu proprietăți similare vândute tranzacționate pe o piață deschisă.

Imobilizările corporale cu excepția terenurilor sunt prezentate în bilanț la valoarea reevaluată, rezultatul reevaluării fiind reflectat în contabilitate prin anularea amortizării cumulate și prin ajustarea valorii nete contabile. În cursul anului 2013, imobilizările corporale cu excepția terenurilor au înregistrat o descreștere netă din reevaluare în sumă de 84.271.481. Aceasta a fost recunoscută prin diminuarea rezervei din reevaluare cu suma netă de 77.721.685 lei, iar diferența de 6.549.796 lei a fost reflectată ca o cheltuială netă în contul de profit și pierdere.

La 31 decembrie 2013, terenurile Regiei au înregistrat o creștere din reevaluare în sumă netă de 989.950 lei care a fost reflectată în contul de rezerve din reevaluare.

Valorile contabile nete care ar fi fost recunoscute dacă imobilizările corporale ar fi fost prezentate la cost istoric la 31 decembrie 2014 ar fi fost după cum urmează:

	Terenuri și construcții	Instalații tehnice și mașini	Alte instalații, utilaje și mobilier	Total
Cost	101.520.012	335.088.758	11.042.688	447.651.458
Amortizare cumulată	62.585.835	198.793.178	6.237.482	267.616.495
Valoare contabilă netă	38.934.177	136.295.580	4.805.206	180.034.963

Imobilizări în curs

Imobilizările corporale în curs includ sume care se referă în principal la proiecte destinate implementării Conceptului Operațional conform HG 536/2000.

Avansurile pentru imobilizări necorporale, în valoare de 13.711.129 lei la 31 decembrie 2014 (13.644.555 lei la 31 decembrie 2013) se referă la avansul achitat către INDRA în legătură cu sistemul ATM 2015+ care va fi dezvoltat începând cu anul 2016.

(c) Imobilizări corporale aflate în patrimoniul public

Imobilizările corporale aflate în patrimoniul public în valoare de 130.404.974 lei sunt reprezentate de terenuri aparținând domeniului public al Statului aflate în administrarea Regiei. Aceste terenuri au fost înregistrate începând cu 31 decembrie 2006 în conformitate cu HG 1705/2006, HG 758/2008 și HG 624/2010.

Ministerul Transporturilor, prin adresa nr. 53874/27.11.2013 a solicitat scoaterea acestor terenuri din evidenta contabila a Regiei, concomitent cu evidențierea acestora într-un cont în afara bilanțului în conformitate cu prevederile OMFP 3055/2009.

Regia a procedat la scoaterea din evidență a sumei de 130.404.974 lei la data de 31 martie 2014.

(d) Imobilizări financiare

Regia deține acțiuni în valoare de 27.628.105 lei la Tarom SA – Societatea Națională de Transport Aerian („Tarom”), reprezentând 1,28% din capitalul social la 31 decembrie 2014 (31 decembrie 2013: 1,31%). Valoarea nominală a acțiunilor este de 2,5 lei, Regia deținând 11.051.242 acțiuni. 2.670.034 de acțiuni au fost obținute în iulie 1998 prin conversia creanțelor de la Tarom la data de 30 septembrie 1997, pe baza Ordonanței Guvernului 45/1997.

În 2001, conform Ordonanței 173 emisă de Guvernul României („OG”) în data de 13 decembrie 2001 și publicată în Monitorul Oficial nr. 831/21 decembrie 2001, Regia a făcut conversia creanței de la Tarom în valoare de 30.224.587 lei (atât creanța ce include taxa pe valoarea adăugată, cât și penalitățile de 8.019.625 lei datorate de Tarom ca urmare a întârzierii de plată) în acțiuni în această Regie.

În 2002, conform Legii 323/27 mai 2002 pentru aprobarea OG 173/13 decembrie 2001, taxa pe valoarea adăugată și penalitățile nu sunt acceptate ca aport la capitalul social al Tarom, Regia reducând astfel valoarea participației la 27.628.105 lei. În conformitate cu legislația în vigoare, Regia nu are dreptul să vândă aceste acțiuni.

Datorită faptului că Regia, în perioada deținerii acțiunilor, nu a primit dividende, Regia a provizionat integral imobilizările financiare deținute la Tarom la 31 decembrie 2014 și 31 decembrie 2013.

În plus, Regia deține acțiuni în valoare de 4.200.000 lei în Centrul Regional de Excelență în Aviația Civilă (CREAC).

Participarea Regiei la această Regie a fost aprobată în ședința Consiliului de Administrație nr.13 din 1 septembrie 2011. CREAC este o Regie pe acțiuni de tip închis având un capital social format din 1.050.000 acțiuni nominative în valoare de 10 lei fiecare; Regia deține 40% din acțiuni.

La data de 31 decembrie 2014 valoarea neachitată a investiției în CREAC este de 2.940.000 lei.

Regia deține titluri de stat, în valută, în valoare totală de 22.410.500 lei, având scadența la 26 februarie 2016.

2. PROVIZIOANE

	Sold la 1 ianuarie 2014	Creșteri	Reduceri	Sold la 31 decembrie 2014
0	1	2	3	4=1+2-3
Provizioane pentru beneficii angajați	231.854.185	43.715.534	10.823.213	264.746.506
Provizioane pentru activitatea de rută	22.291.425	12.936.065	-	35.227.490
Provizioane privind fondul de participare al salariaților la profit	1.804.241	4.308.485	1.804.241	4.308.485
Alte provizioane pentru riscuri și cheltuieli	8.571.460	9.641.433	6.940.509	11.272.384
Total provizioane	264.521.311	70.601.517	19.567.963	315.554.865

(a) Provizioane pentru beneficii angajați

Provizioane pentru pensii și obligații similare

Conform prevederilor Contractului Colectiv de Muncă în vigoare la 31 decembrie 2014, Regia acordă beneficii în bani în funcție de vechimea în munca și la pensionare pentru salariați. Aceste beneficii sunt reprezentate de un număr variabil de salarii de bază acordate în funcție de categoria profesională a angajatului care se pensionează. De asemenea, angajații primesc bonusuri jubiliare, echivalentul unui salariu de bază, la fiecare 5 ani, începând cu al 10-lea an de vechime în muncă acumulată. La 31 decembrie 2014 Regia a constituit provizioane pentru aceste beneficii în suma de 264.746.506 lei (231.854.185 la 31 decembrie 2013).

(b) Provizioane pentru activitatea de rută

În conformitate cu Legea 571/2003, Regia poate constitui trimestrial un provizion pentru activitatea de rută, deductibil fiscal. Ordonanța 18/2012 a adus importante modificări privind calculul acestui provizion.

Provizionul este determinat ca diferență între rezultatul operațional al activității de rută și partea de venit de rută reprezentând valoarea rentabilității activelor. Scopul provizionului este de a acoperi posibilele pierderi operaționale în exercițiile viitoare în cazurile în care veniturile aferente tarifelor anuale aprobate de EUROCONTROL nu acoperă cheltuielile de exploatare.

(c) Provizioane privind fondul de participare a salariaților la profit

Provizionul privind fondul de participare a salariaților la profit a fost constituit în conformitate cu prevederile OG 64/2001 pentru a reflecta obligațiile contractuale ale Regiei la 31 decembrie 2014.

În conformitate cu Art. 1e) din Ordonanța 64/2001, regiile autonome care s-au angajat și au stabilit prin bugetele de venituri și cheltuieli obligația de participare la profit, ca urmare a serviciilor angajaților în relație cu acestea, pot acorda aceste drepturi în limita a 10%

din profitul net, dar nu mai mult de nivelul unui salariu de baza mediu lunar realizat la nivelul Regiei, în exercițiul financiar de referință.

(d) Alte provizioane pentru riscuri și cheltuieli

Alte provizioane pentru riscuri și cheltuieli includ provizioanele pentru litigii care au fost constituite pentru procese aflate în derulare în instanță cu șanse semnificative de a fi pierdute de către Regie precum și un provizion pentru potențiale riscuri legate de cheltuieli cu concediile de odihnă.

Soldul la 31 decembrie 2013 se compune în principal din suma de lei care a fost provizionată în legătură cu dosarul 25603/3/2009 în contradictoriu cu AIG Global cu privire la accidentul aviatic produs în anul 2006 pe aerodromul Băneasa. La 31 decembrie 2014, această sumă a fost reclasificată de către Regie la linia de „Ajustări de valoare pentru debitori diverși”.

În cursul anului 2014, Regia a făcut subiectul unui control al Corpului de Control al Primului Ministru. Raportul corpului de control a fost remis conducerii Regiei iar rezultatele controlului fac referire la achitarea unor sume aferente concediilor de recuperare psihologică fără a fi respectate condițiile legale și condițiile prevăzute în contractul colectiv de muncă. Astfel, raportul identifică anumite cheltuieli efectuate de către companie în perioada 2012 – 2014, în numele angajaților, fără a fi îndeplinite toate condițiile conexe pentru efectuarea acestor cheltuieli.

Ca urmare a celor menționate mai sus, Regia a inițiat un litigiu împotriva furnizorilor de servicii (agenții de turism) care au facturat aceste servicii către ROMATSA. Litigiul este în curs și Regia a înregistrat un provizion în sumă de 4.737.811 lei în legătură cu aspectul descris mai sus.

3. REPARTIZAREA PROFITULUI

În exercițiul încheiat la 31 decembrie 2014, Regia a înregistrat profit net în valoare de 41.867.120 lei, care urmează a fi repartizat prin decizia Consiliului de Administrație astfel:

Rezerva legală	3.090.758
Vărsământ la bugetul statului	20.933.560
Fonduri proprii	17.842.802
Total	41.867.120

În conformitate cu prevederile art. 1, alin. (1), lit. f) din Ordonanța Guvernului nr. 64/2001 privind repartizarea profitului la societățile naționale, companiile naționale și societățile comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, precum și la regiile autonome, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 536 din 1 septembrie 2001, aprobată cu modificări prin Legea nr. 769/2001, cu modificările și completările ulterioare, la societățile naționale, companiile naționale și societățile comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, precum și la regiile autonome, profitul contabil rămas după reducerea impozitului pe profit se repartizează în cuantum de minimum 50% sub formă de vărsăminte la bugetul de stat sau local, în cazul regiilor autonome, ori sub formă de dividende, în condițiile legii, în cazul societăților naționale, companiilor naționale și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat.

4. ANALIZA REZULTATULUI DIN EXPLOATARE

Indicatorul	2013	2014
1. Cifra de afaceri netă	712.329.860	776.891.484
2. Costul bunurilor vândute și al serviciilor prestate	698.487.240	730.438.321
3. Cheltuielile activității de bază	698.487.240	730.438.321
4. Cheltuielile activităților auxiliare	-	-
5. Cheltuielile indirecte de producție	-	-
6. Rezultatul brut aferent cifrei de afaceri nete	13.842.620	46.453.163
7. Cheltuieli de desfacere	-	-
8. Cheltuieli generale de administrație	-	-
9. Alte venituri din exploatare	2.009.977	5.555.706
10. Rezultatul din exploatare	15.852.597	52.008.869

5. SITUAȚIA CREAȚELOR ȘI DATORIILOR

a) Creanțe

	Sold la 31 decembrie 2013	Termen de lichiditate		Sold la 31 decembrie 2014	Termen de lichiditate	
		Sub 1 an	Peste 1 an		Sub 1 an	Peste 1 an
0	1=2+3	2	3	4=5+6	5	6
Creanțe comerciale	137.886.183	137.886.183	-	137.606.072	137.606.072	-
Alte creanțe	28.496.264	28.496.264	-	7.709.637	7.709.637	-
Total creanțe	166.382.447	166.382.447	-	145.315.709	145.315.709	-

„Creanțele comerciale” cuprind:

	Sold la 31 decembrie 2013	Sold la 31 decembrie 2014
Clienți – părți afiliate	2.910.460	3.272.793
Creanțe reprezentând zboruri exceptate	71.784.872	3.452.939
Clienți	128.235.388	149.828.327
Clienți incerti sau în litigiu	923.678	933.968
Ajustări de valoare pentru deprecierea creanțelor – clienți	(17.747.111)	(19.908.092)
Ajustări de valoare pentru deprecierea creanțelor – zboruri exceptate	(48.221.245)	-
Clienți facturi de întocmit	-	-
Furnizori debitori pentru prestări de servicii	141	26.137
Total	137.886.183	137.606.072

Toate serviciile de navigație aeriană de rută prestate clienților interni și externi sunt evidențiate prin contul EUROCONTROL. Soldul contului EUROCONTROL înaintea ajustărilor de valoare pentru deprecierea creanțelor – clienți la 31 decembrie 2014 este de 129.223.125 lei (123.373.074 lei la 31 decembrie 2013). EUROCONTROL reprezintă Organizația Europeană pentru Securitatea Navigației Aeriene, înființată în conformitate cu Convenția Internațională și Acordul multilateral privind tarifele de rută, la care România a aderat în conformitate cu Legea 44/1996.

Valoarea creanțelor reprezentând zboruri exceptate la 31 decembrie 2014 este de 3.452.939 lei (71.784.872 lei la 31 decembrie 2013). Contravaloarea serviciilor de navigație aeriană de rută prestate de furnizorul de servicii de navigație aeriană de rută care sunt scutite de la plata tarifelor pentru aceste servicii se rambursează de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Transporturilor în conformitate cu OUG 147/2007.

La 31 decembrie 2013, Regia nu a inclus în ajustări de valoare pentru deprecierea creanțelor clienți sume adiționale aferente serviciilor prestate în cursul anului 2013, pentru care există evidente obiective că nu vor fi încasate, în valoare totală de 25.033.413 lei. În cadrul acestora, ajustările de valoare aferente creanțelor neîncasate de la Ministerul Transporturilor sunt în valoare de 23.563.627 lei.

La 31 decembrie 2014, creanțele înregistrate în legătura cu Ministerul Transporturilor până la data de 31 decembrie 2013, în valoare de 23.563.627 lei, sunt încasate integral.

Creanțele comerciale nu sunt purtătoare de dobândă și au în general un termen de plată între 30 și 90 de zile.

„Alte creanțe” cuprind:

Descriere	Sold la 31 decembrie 2013	Sold la 31 decembrie 2014
Alte creanțe cu Bugetul Statului	16.865.617	5.875.708
Dobânzi de încasat	2.690.990	10.270
Avansuri acordate personalului	232.620	56.340
Debitori diverși	319.353	6.939.763
Decontări din operații în curs de clarificare	8.278.217	1.790.936
Creanțe imobilizate	109.467	109.431
Total	28.496.264	7.709.638

„Alte creanțe cu Bugetul Statului” la 31 decembrie 2014 cuprind în principal taxa pe valoarea adăugată de încasat în sumă de 5.113.709 lei.

În cursul anului 2014 Regia a efectuat plăți anticipate de impozit în valoare totală de 1.876.448 lei iar cheltuiala cu impozitul pe profit aferent anului 2014 este de 14.072.363 lei.

„Decontări din operații în curs de clarificare” la 31 decembrie 2013 includeau sume reprezentând executări silite în legătură cu litigiile în care este implicată Regia pentru care există contestații în derulare. La 31 decembrie 2014, Regia a reclasificat aceste sume precum și provizionul aferent acestora în „Debitori diverși”, respectiv în „Ajustări de valoare pentru debitori diverși”.

Soldul la 31 decembrie 2014 este compus în principal din suma de lei reprezentând valoarea executării silite în dosarul 66360/301/2013 cu AIG Global în legătură cu accidentul aviatic ce a avut loc în anul 2006 pe aerodromul Băneasa. Regia a formulat

contestație la executare ce a fost admisă, dosarul fiind în continuare pe rolul instanțelor de judecată.

b) Datorii

	Sold la 31 decembrie 2013	Termen de exigibilitate		Sold la 31 decembrie 2014	Termen de exigibilitate	
		Sub 1 an	Peste 1 an		Sub 1 an	Peste 1 an
0	1=2+3	2	3	4=5+6	5	6
Datorii comerciale	26.198.777	26.198.777	-	23.944.269	23.944.269	-
Sume datorate entităților afiliate în virtutea intereselor de participare	2.940.000	2.940.000	-	2.940.000	2.940.000	-
Alte datorii, inclusiv datorii fiscale și alte datorii pentru asigurările sociale	30.345.106	30.345.106	-	40.126.115	40.126.115	-
Total datorii	59.483.883	59.483.883	-	67.010.384	67.010.384	-

„Datoriile comerciale” cuprind:

Descriere	Sold la 31 decembrie 2013	Sold la 31 decembrie 2014
Furnizori – părți afiliate	1.416.672	2.895.794
Furnizori	14.716.490	10.708.905
Furnizori de imobilizări	7.528.915	8.241.443
Furnizori – facturi nesosite	2.536.700	2.098.127
Total	26.198.777	23.944.269

„Alte datorii” includ:

Descriere	Sold la 31 decembrie 2013	Sold la 31 decembrie 2014
Datorii și contribuțiile unității în legătură cu personalul	20.461.802	22.172.796
Contribuțiile personalului	3.787.593	5.771.220
Impozitul pe salarii	5.072.895	4.793.771
Creditori diverși	704.707	1.903.812
Taxe și vărsăminte asimilate	318.109	21.164
Alte datorii față de Bugetul de Stat (impozit pe profit)	-	5.463.352
Total	30.345.106	40.126.115

6. PRINCIPII, POLITICI ȘI METODE CONTABILE

6.1. Principii contabile semnificative

Elementele prezentate în situațiile financiare pentru anii încheiați la 31 decembrie 2014 și 31 decembrie 2013 au fost evaluate în conformitate cu următoarele principii contabile:

Principiul continuității activității

Regia își va continua în mod normal funcționarea într-un viitor previzibil, fără a intra în imposibilitatea continuării activității sau fără reducerea semnificativă a acesteia.

Principiul permanenței metodelor

Regia aplică aceleași reguli, metode, norme privind evaluarea, înregistrarea și prezentarea în contabilitate a elementelor patrimoniale, asigurând comparabilitatea în timp a informațiilor contabile.

Principiul prudenței

Evaluarea elementelor incluse în situațiile financiare a fost făcută pe o bază prudentă și, în special:

- a) a fost inclus numai profitul realizat la data bilanțului;
- b) s-a ținut cont de toate datoriile apărute în cursul exercițiului financiar curent sau al unui exercițiu precedent, chiar dacă acestea devin evidente numai între data bilanțului și data întocmirii acestuia;
- c) s-a ținut cont de toate datoriile previzibile și pierderile potențiale apărute în cursul exercițiului financiar curent sau al unui exercițiu financiar precedent, chiar dacă acestea devin evidente numai între data bilanțului și data întocmirii acestuia;
- d) s-a ținut cont de toate deprecierile, indiferent dacă rezultatul exercițiului financiar este pierdere sau profit.

Principiul independenței exercițiului

Au fost luate în considerare toate veniturile și cheltuielile exercițiului financiar, indiferent de data încasării sau efectuării plății.

Principiul evaluării separate a elementelor de activ și pasiv

În vederea stabilirii valorii totale corespunzătoare unei poziții din bilanț s-a determinat separat valoarea fiecărui element individual de activ sau de datorie/capitaluri proprii.

Principiul intangibilității exercițiului

Bilanțul de deschidere al exercițiului corespunde cu bilanțul de închidere al exercițiului precedent.

Principiul necompensării

Elementele de activ nu au fost compensate cu elemente de pasiv, respectiv veniturile cu cheltuielile. Eventualele compensări între creanțe și datorii ale companiei față de aceeași entitate pot fi efectuate cu respectarea prevederilor legale, numai după înregistrarea în contabilitate a veniturilor și cheltuielilor la valoarea integrală.

Principiul prevalenței economicului asupra juridicului

Prezentarea valorilor din cadrul elementelor din bilanț și contul de profit și pierdere s-a făcut ținând seama de fondul economic al tranzacțiilor sau al operațiunilor raportate și nu numai de forma juridică a acestora.

Principiul pragului de semnificație

Elementele care au o valoare semnificativă sunt prezentate distinct în cadrul situațiilor financiare.

6.2. Politici contabile semnificative

A. Bazele întocmirii situațiilor financiare

(1) Informații generale

Aceste situații financiare au fost întocmite în conformitate cu:

- Legea Contabilității 82/1991 republicată în ianuarie 2005 („Legea 82”), modificată cu Legea 259/2007;
- Reglementările contabile conforme cu directivele europene aprobate prin Ordinul Ministrului Finanțelor Publice al României 3055/2009 („OMF 3055”) cu modificările ulterioare, respectiv OMF 2869/2010 și OMF 52/2012;
- politicile contabile descrise în notele la situațiile financiare.

Aceste situații financiare cuprind:

- Bilanț;
- Cont de profit și pierdere;
- Situația fluxurilor de numerar;
- Situația modificării capitalurilor proprii;
- Note explicative la situațiile financiare.

Aceste situații financiare nu sunt menite să prezinte poziția financiară în conformitate cu reglementări și principii contabile acceptate în țări și jurisdicții altele decât România. De asemenea, situațiile financiare nu sunt menite să prezinte rezultatul operațiunilor și un set complet de note la situațiile financiare în conformitate cu reglementări și principii contabile acceptate în țări și jurisdicții altele decât România. De aceea, situațiile financiare anexate nu sunt întocmite pentru uzul persoanelor care nu cunosc reglementările contabile și legale din România inclusiv Ordinul Ministrului Finanțelor Publice nr. 3055/2009 cu modificările ulterioare.

Înregistrările contabile pe baza cărora au fost întocmite aceste situații financiare sunt efectuate în lei (“RON”) la cost istoric, cu excepția situațiilor în care a fost utilizată valoarea justă, conform politicilor contabile ale Societății și conform OMF 3055/2009.

(2) Utilizarea estimărilor contabile

Întocmirea situațiilor financiare în conformitate cu OMF 3055/2009, cu modificările ulterioare, presupune efectuarea de către conducere a unor estimări și supoziții care

influențează valorile raportate ale activelor și datoriilor și prezentarea activelor și datoriilor contingente la data situațiilor financiare, precum și valorile veniturilor și cheltuielilor din perioada de raportare. Rezultatele reale pot fi diferite de cele estimate. Aceste estimări sunt revizuite periodic și, dacă sunt necesare ajustări, acestea sunt înregistrate în contul de profit și pierdere în perioada când acestea devin cunoscute.

(3) Continuitatea activității

Prezentele situații financiare au fost întocmite în baza principiului continuității activității, care presupune că Regia își va continua activitatea și în viitorul previzibil. Pentru a evalua aplicabilitatea acestei prezumții, conducerea analizează previziunile referitoare la intrările viitoare de numerar. Pe baza acestor analize, conducerea consideră că Regia va putea să își continue activitatea în viitorul previzibil și prin urmare aplicarea principiului continuității activității în întocmirea situațiilor financiare este justificată.

(4) Moneda de prezentare a situațiilor financiare

Contabilitatea se ține în limba română și în moneda națională („LEI”). Elementele incluse în aceste situații financiare sunt prezentate în lei românești.

B. Conversii valutare

Tranzacțiile Regiei în monedă străină sunt înregistrate la cursurile de schimb comunicate de Banca Națională a României („BNR”) pentru data tranzacțiilor. Soldurile în monedă străină sunt convertite în lei la cursurile de schimb comunicate de BNR pentru data bilanțului. Câștigurile și pierderile rezultate din decontarea tranzacțiilor într-o monedă străină și din conversia activelor și datoriilor monetare exprimate în monedă străină sunt recunoscute în contul de profit și pierdere, în cadrul rezultatului financiar.

Câștigurile și pierderile din diferențele de curs valutar, realizate și nerealizate, sunt înregistrate în contul de profit și pierdere al anului respectiv. Ratele de schimb LEU/USD și LEU/EUR la 31 decembrie 2014 și 31 decembrie 2013, au fost după cum urmează:

	RON/EUR	RON/USD
31 decembrie 2014	4,4821	3,6868
31 decembrie 2013	4,4847	3,2551

C. Imobilizări necorporale

(1) Cost/evaluare

(i) Programe informatice

Costurile pentru dezvoltarea sau întreținerea programelor informatice sunt recunoscute ca și o cheltuială, în momentul în care sunt efectuate.

Costurile care sunt asociate direct unui produs unic și identificabil care este controlat de Regie și este probabil că va genera beneficii economice depășind costul, pe o perioadă mai mare de un an, sunt recunoscute ca imobilizări necorporale. Costurile directe includ

cheltuielile cu personalul echipei de dezvoltare și o proporție adecvată din cheltuielile de regie.

Cheltuielile care determină prelungirea duratei de viață și mărirea beneficiilor programelor informatice peste specificațiile inițiale sunt adăugate la costul originar al acestora. Aceste cheltuieli sunt capitalizate ca imobilizări necorporale dacă nu sunt parte integrantă a imobilizărilor corporale.

(ii) Alte imobilizări necorporale

Concesiunile, brevetele, licențele, mărcile comerciale, drepturile și activele similare se înregistrează în conturile de imobilizări necorporale la valoarea de aport sau costul de achiziție, după caz. În această situație valoarea de aport se asimilează valorii juste.

(2) Amortizare

(i) Programe informatice

Cheltuielile de dezvoltare ale programelor informatice capitalizate sunt amortizate folosind metoda liniară pe o perioadă maximă de 3 ani.

(ii) Alte imobilizări necorporale

Brevetele, mărcile și alte imobilizări necorporale sunt amortizate folosind metoda liniară pe durata de viață utilă a acestora, dar nu mai mult de 20 ani. Licențele aferente drepturilor de utilizare a programelor informatice sunt amortizate pe o perioadă maximă de 3 ani.

Cheltuielile care permit imobilizărilor necorporale să genereze beneficii economice viitoare peste performanța prevăzută inițial sunt adăugate la costul originar al acestora. Aceste cheltuieli sunt capitalizate ca imobilizări necorporale dacă nu sunt parte integrantă a imobilizărilor corporale.

D. Imobilizări corporale

(1) Cost/evaluare

Active proprii

Costul inițial al imobilizărilor corporale constă în prețul de achiziție, incluzând taxele de import sau taxele de achiziție nerecuperabile, cheltuielile de transport, manipulare, comisioanele, taxele notariale, cheltuielile cu obținerea de autorizații și alte cheltuieli nerecuperabile atribuibile direct imobilizării corporale și orice costuri directe atribuibile aducerii activului la locul și în condițiile de funcționare.

La 31 decembrie 2013, imobilizările corporale ale Regiei au fost reevaluate în conformitate cu OMF 3055/2009. Scopul evaluării a fost aducerea valorilor de inventar existente în evidentele contabile la valoarea justă a acestora, care, conform OMF 3055/2009, se determină pe baza unor evaluări efectuate, de regulă, de profesioniști calificați. Diferența de reevaluare este reflectată în rezerva de reevaluare.

Elementele de imobilizări corporale care sunt casate sau cesionate sunt eliminate din bilanț împreună cu amortizarea cumulată corespunzătoare. Orice profit sau pierdere rezultată dintr-o asemenea operațiune este inclus în contul de profit și pierdere curent.

Costul reparațiilor efectuate la imobilizările corporale, în scopul asigurării utilizării continue a acestora, este recunoscut ca o cheltuială în perioada în care aceste costuri sunt efectuate.

Imobilizările corporale în curs de execuție reprezintă investițiile neterminate efectuate în regie proprie sau în antrepriză. Acestea se evaluează la costul de producție sau costul de achiziție, după caz.

Imobilizările corporale în curs de execuție se trec în categoria imobilizărilor finalizate după recepția, darea în folosință sau punerea în funcțiune a acestora, după caz.

Activele imobilizate de natura obiectelor de inventar, inclusiv uneltele și sculele, sunt trecute pe cheltuieli în momentul achiziționării și nu sunt incluse în valoarea contabilă a imobilizărilor corporale.

Patrimoniul public

Regia a primit în administrare terenuri aflate în patrimoniul public, în conformitate cu HG 1705/2006, HG 758/2008 și HG 624/2010. Terenurile aflate în patrimoniul public au fost prezentate în bilanțul Regiei, începând cu 31 decembrie 2006 la data deschiderii dosarului cadastral în vederea înregistrării în cartea funciară, la valoarea de piață de la acea dată, până la data de 31 martie 2014, când acestea au fost eliminate din evidența bilanțieră ca urmare a adresei Ministerului Transporturilor, prin adresa nr. 5387/27.11.2013, care a solicitat scoaterea acestor terenuri din evidența contabilă a Regiei, concomitent cu evidențierea acestora într-un cont în afara bilanțului în conformitate cu prevederile OMFP 3055/2009.

(2) Amortizare

Amortizarea mijloacelor fixe este calculată la valoarea reevaluată prin metoda liniară de-a lungul duratei utile de viață estimată a activelor.

Duratele de viață economică utilizate pentru diverse categorii de mijloace fixe sunt:

Tip	Ani
Clădiri și construcții speciale	10 – 50
Instalații tehnice și mașini	2 – 30
Alte instalații, utilaje și mobilier	2 – 30

Terenurile nu se amortizează deoarece se consideră că au o durată de viață indefinită.

Începând cu 1 ianuarie 2007 sunt recunoscute din punct de vedere fiscal și reevaluările contabile efectuate după această dată precum și partea rămasă neamortizată din reevaluările contabile efectuate după data de 1 ianuarie 2004.

(3) Vânzarea/casarea imobilizărilor corporale

Imobilizările corporale care sunt casate sau vândute sunt eliminate din bilanț împreună cu amortizarea cumulată corespunzătoare. Orice profit sau pierdere rezultat(ă) dintr-o asemenea operațiune este inclus(ă) în contul de profit și pierdere curent.

E. Imobilizări financiare

Imobilizările financiare cuprind acțiunile deținute la entitățile afiliate, împrumuturile acordate entităților afiliate, interesele de participare, împrumuturile acordate entităților de care Regia este legată în virtutea intereselor de participare precum și alte investiții deținute ca imobilizări. Imobilizările financiare sunt recunoscute în bilanț la costul de achiziție sau la valoarea determinată prin contractul de dobândire a acestora, corectat cu valoarea depreciilor de valoare constatate.

F. Stocuri

Costul stocurilor cuprinde toate costurile aferente achiziției precum și alte costuri suportate pentru a aduce stocurile în forma și în locul în care se găsesc. La ieșirea din gestiune stocurile se evaluează pe baza metodei FIFO. Acolo unde este cazul se constituie ajustări de valoare pentru stocuri învechite, cu mișcare lentă sau cu defecte.

G. Creanțe comerciale

Creanțele comerciale sunt înregistrate la suma inițială a facturilor minus ajustările pentru depreciere pentru sumele necolectabile. Creanțele necolectabile sunt înregistrate pe cheltuieli când sunt identificate. Ajustările pentru depreciere sunt constituite când există dovezi asupra faptului că Regia nu va fi în măsură să încaseze creanțele la scadența inițială agreată.

Creanțele neîncasabile sunt înregistrate pe cheltuieli când sunt identificate.

H. Investiții financiare pe termen scurt

Acestea includ depozitele pe termen scurt la bănci și alte investiții pe termen scurt cu lichiditate mare. Investițiile pe termen scurt în titluri de participare admise la tranzacționare pe o piață reglementată sunt evaluate la valoarea de cotație din ultima zi de tranzacționare, în timp ce cele netranzacționate sunt înregistrate la valoarea de achiziție mai puțin eventualele ajustări pentru pierdere în valoare.

I. Numerar și echivalente de numerar

Numerarul și echivalentele de numerar sunt evidențiate în bilanț la cost. Pentru situația fluxului de numerar, numerarul și echivalentele acestuia cuprind numerar în casă, conturi la bănci, investiții financiare pe termen scurt, avansuri de trezorerie.

J. Pierderi de valoare

Valoarea contabilă a activelor Regiei, altele decât stocurile, este analizată la data fiecărui bilanț pentru a determina posibilele scăderi de valoare. Dacă o asemenea scădere este probabilă, este estimată valoarea recuperabilă a activului în cauză. Dacă este cazul, o ajustare pentru depreciere este recunoscută în contul de profit și pierdere sau în capitalurile proprii când valoarea contabilă a activului este superioară valorii sale recuperabile.

Ajustarea pentru depreciere poate fi reluată dacă s-a produs o schimbare în condițiile existente la momentul determinării valorii recuperabile. Reluarea unei ajustări pentru depreciere poate fi efectuată numai în așa fel încât valoarea netă a activului să nu depășească valoarea sa netă contabilă istorică, ținând cont de amortizare.

K. Rezerve din reevaluare

Rezervele din reevaluare au fost constituite cu scopul de a reflecta surplusul rezultat din reevaluarea imobilizărilor corporale aflate în proprietatea Regiei. Imobilizările corporale aflate în patrimoniul public nu fac obiectul reevaluărilor ulterioare.

Reevaluările trebuie făcute cu suficientă regularitate, astfel încât valoarea contabilă să nu difere substanțial de cea care ar fi determinată folosind valoarea justă de la data bilanțului. În acest sens, Regia a efectuat reevaluarea activelor corporale cu evaluatori independenți la 31 decembrie 2014.

Diferența dintre valoarea rezultată în urma reevaluării și valoarea contabilă netă este prezentată la rezerva din reevaluare, ca un subelement distinct în "Capital și rezerve". Surplusul din reevaluare a fost înregistrat în 1999 și 2000 în patrimoniul Regiei, conform Ordonanței Guvernului 46/1998. Începând cu anul 2001 surplusul de reevaluare a fost înregistrat în contul de rezerve din reevaluare în cadrul capitalurilor proprii.

Dacă rezultatul reevaluării este o creștere față de valoarea contabilă netă, atunci aceasta se tratează astfel:

- ca o creștere a rezervei din reevaluare prezentată în cadrul elementului "Capital și rezerve", dacă nu a existat o descreștere anterioară recunoscută ca o cheltuială aferentă acelui activ; sau
- ca un venit care să compenseze cheltuiala cu descreșterea recunoscută anterior la acel activ.

Dacă rezultatul reevaluării este o descreștere a valorii contabile nete, aceasta se tratează astfel:

- ca o cheltuială cu întreaga valoare a deprecierei atunci când în rezerva din reevaluare nu este înregistrată o sumă referitoare la acel activ (surplus din reevaluare); sau
- ca o scădere a rezervei din reevaluare cu minimul dintre valoarea acelei rezerve și valoarea descreșterii, iar eventuala diferență rămasă neacoperită se înregistrează ca o cheltuială.

Surplusul din reevaluare inclus în rezerva din reevaluare este capitalizat prin transferul direct în rezerve, atunci când acest surplus reprezintă un câștig realizat. Câștigul se consideră realizat la scoaterea din evidență a activului pentru care s-a constituit rezerva

din reevaluare. Nicio parte din rezerva din reevaluare nu poate fi distribuită, direct sau indirect, cu excepția cazului în care activul reevaluat a fost valorificat, situație în care surplusul din reevaluare reprezintă câștig efectiv realizat.

Conform legislației fiscale în vigoare (OG 34/2009), începând cu 1 mai 2009 rezerva din reevaluare se impozitează pe măsura deducerii acesteia prin amortizare. Rezerva dedusă până la data de 1 mai 2009 se impozitează în momentul schimbării destinației acesteia, conform legislației anterioare.

L. Rezerve legale

Rezervele legale se constituie în proporție de 5% din profitul brut de la sfârșitul anului până când rezervele legale totale ajung la 20% din patrimoniul Regiei în conformitate cu prevederile legale. Rezervele legale sunt deductibile la calculul impozitului pe profit.

M. Împrumuturi

Împrumuturile pe termen scurt și lung sunt recunoscute inițial la cost, mai puțin costurile aferente tranzacției. Ulterior recunoașterii inițiale, împrumuturile sunt prezentate la valoare amortizată; diferențele între cost și valoarea de răscumpărare sunt recunoscute în contul de profit și pierdere pe durata împrumutului la o rată efectivă a dobânzii.

N. Datorii comerciale

Datoriile comerciale sunt înregistrate la valoarea sumelor care urmează a fi plătite pentru bunurile sau serviciile primite.

O. Provizioane

Provizioanele sunt recunoscute în bilanț atunci când pentru Regie se naște o obligație legală sau constructivă legată de un eveniment trecut și este probabil ca în viitor să fie necesară consumarea unor resurse economice care să stingă această obligație. Provizioanele sunt revizuite la fiecare sfârșit de perioadă și ajustate pentru a reflecta estimarea curentă cea mai adecvată.

Un provizion este recunoscut în momentul în care:

- o entitate are o obligație curentă generată de un eveniment anterior;
- este probabil ca o ieșire de resurse să fie necesară pentru a onora obligația respectivă; și
- poate fi realizată o estimare credibilă a valorii obligației.

Provizioanele se constituie pentru elemente cum sunt: litigii, amenzi și penalități, despăgubiri, daune și alte datorii incerte; cheltuieli legate de activitatea de service în perioada de garanție și alte cheltuieli privind garanția acordată clienților; acțiuni de restructurare; pensii și obligații similare; impozite; alte provizioane.

P. Costuri privind salariații

Drepturile salariaților pe termen scurt includ, în principal, salariile și contribuțiile la asigurările sociale. Drepturile salariaților pe termen scurt sunt recunoscute ca și cheltuieli o dată cu prestarea serviciilor de către aceștia. Anual Regia stabilește prin contractul colectiv de muncă beneficiile care se vor acorda angajaților săi.

În cursul normal al activității, Regia face plăți fondurilor de sănătate, pensii și șomaj de stat în contul angajaților săi la ratele statutare. Toți angajații Regiei sunt membri ai planului de pensii al statului român. Aceste costuri sunt recunoscute în contul de profit și pierdere odată cu recunoașterea salariilor.

Regia acorda salariaților care se pensionează anticipat un număr de salarii echivalent numărului de luni de activitate ramase până la pensionarea la vârsta legală. Regia recunoaște provizioane pentru beneficii la pensionarea anticipată aplicând criteriile generale de recunoaștere a provizioanelor.

Conform contractului colectiv de muncă în vigoare la 31 decembrie 2014, Regia plătește beneficii care sunt reprezentate de un număr variabil de salarii de bază acordate în funcție de categoria profesională a angajatului care se pensionează. De asemenea, angajații primesc bonusuri jubiliare, echivalentul unui salariu de bază, la fiecare 5 ani, începând cu al 10-lea an de vechime în muncă acumulată. La 31 decembrie 2014 Regia a înregistrat provizioane pentru pensii și alte obligații similare.

Q. Impozitare

Impozit pe profit curent

Regia înregistrează impozitul pe profit curent pe baza profitului impozabil din raportările fiscale, conform legislației românești relevante. Sistemul de impozitare din România este într-o fază de consolidare și armonizare cu legislația europeană. În acest sens, încă există interpretări diferite ale legislației fiscale. În anumite situații, autoritățile fiscale pot trata în mod diferit anumite aspecte, procedând la calcularea unor impozite și taxe suplimentare și a dobânzilor și penalităților de întârziere aferente.

Conform legislației fiscale în vigoare, pe parcursul anului 2014, pentru neachitarea la termen de către contribuabili a obligațiilor fiscale, s-au perceput dobânzi și penalități de întârziere.

Astfel, în perioada ianuarie – februarie 2014 nivelul dobânzilor de întârziere a fost de 0,04% pe zi, iar nivelul penalităților de întârziere a fost de 0,02% pe zi pentru fiecare zi de întârziere.

Începând cu martie 2014, nivelul dobânzilor s-a redus, acesta fiind 0,03% pe zi de întârziere la plată; nivelul penalităților a rămas neschimbat, la valoarea de 0,02% pe zi de întârziere la plată.

În România, exercițiul fiscal rămâne deschis pentru verificare fiscală timp de 5 ani. Conducerea Societății consideră că obligațiile fiscale incluse în aceste situații financiare sunt adecvate.

Regia poate constitui trimestrial un provizion deductibil fiscal, potrivit prevederilor legale din Articolul 22, aliniatul 4 din Legea 571/2003 privind Codul Fiscal emisă de Parlamentul României și Ordonanța de Urgență nr. 18/2012.

Provizionul este determinat ca diferență între rezultatul operațional al activității de rută și partea de venit de rută reprezentând rentabilitatea activelor.

Amortizarea capitalului Regiei, angajat și imobilizat în active corporale și necorporale, se stabilește prin metoda liniară. Valoarea rămasă neamortizată, aferentă mijloacelor fixe ale Regiei, scoase din funcțiune înainte de împlinirea duratei normale de utilizare, diminuată cu sumele rezultate din valorificare, se înregistrează în cheltuielile de exploatare.

Valoarea fiscală rămasă neamortizată aferentă mijloacelor fixe scoase din funcțiune înainte de împlinirea duratei normale de utilizare, diminuată cu sumele rezultate din valorificare este deductibilă din punct de vedere fiscal.

R. Recunoașterea veniturilor

Veniturile se referă în principal la servicii furnizate. Acestea sunt recunoscute pe baza contabilității de angajament.

a) Venituri din activitatea de rută

Prin Legea nr. 44/1996, România a aderat la Convenția Internațională pentru Siguranța Navigației Aeriene (International Convention for the Safety of Air Navigation) și la Acordul Multilateral privind Tarifele pentru Activitatea de Rută (Multilateral Agreement Relating to Route Charges). Pe bază de mandat de la Ministerul Transporturilor și Infrastructurii, Regia reprezintă România la EUROCONTROL. Atribuțiile privind reglementarea, facturarea și colectarea tarifelor pentru serviciile de navigație aeriană de rută sunt exercitate de Organizația Europeană pentru Siguranța Navigației Aeriene (European Organisation for the Safety of Air Navigation) - "EUROCONTROL". Pentru serviciile de facturare și colectare a tarifelor pentru serviciile de navigație aeriană de rută "EUROCONTROL" percepe operatorilor aerieni un tarif unitar numit "tarif administrativ" ce se adaugă fiecărui tarif unitar național.

Realizarea unei transparențe mai mari cu privire la stabilirea, impunerea și perceperea tarifelor pentru utilizatorii spațiului aerian a impus elaborarea unei scheme comune de tarifare pentru serviciile de navigație aeriană.

Astfel, pentru a garanta aplicarea uniformă a schemei comune de tarifare în Cerul Unic European, Comisia Europeană a emis Regulamentul (CE) nr. 1794/2006 de stabilire a unei scheme comune de tarifare pentru serviciile de navigație aeriană.

Conform acestui Regulament costurile serviciilor de rută se finanțează prin tarife de rută impuse utilizatorilor de servicii de navigație aeriană.

Costurile serviciilor de rută sunt defalcate în cheltuieli de personal (remunerație brută, contribuții sociale, costurile cu pensiile și alte beneficii), cheltuielile de operare (materiale, energie, utilități, servicii prestate de terți, cheltuieli de întreținere, cheltuieli pentru asigurări, etc.), cheltuieli de amortizare (activele imobilizate se amortizează în

conformitate cu durata lor de viață, utilizându-se metoda liniară) și costul capitalului (reprezintă rezultatul înmulțirii sumei valorii contabile nete medii a activelor imobilizate și a activelor circulante cu media ponderată a ratei dobânzii pentru datorii și a rentabilității capitalului propriu).

Tarifal unitar de rută se calculează împărțindu-se costurile preconizate pentru serviciile de rută la numărul preconizat de unități de servicii de rută, tarif care urmează să fie plătit pentru anul de referință.

Pentru protejarea riscurilor de cost, Regulamentul prevede un mecanism de ajustare care presupune că diferența între veniturile și costurile efectiv realizate într-un an se reportează în perioada n+2 până la n+5, când diminuează sau majorează corespunzător costul preconizat al serviciilor de rută, ducând la reducerea sau creșterea tarifelor aplicate în perioadele respective și implicit a veniturilor realizate din prestarea serviciilor de rută.

Evoluția înregistrată în domeniul traficului aerian, precum și accentul pus pe protecția mediului și pe eficiența costurilor a determinat în ultimii ani elaborarea de către Comisia Europeană a unor noi regulamente printre care Regulamentul (UE) nr. 691/2010 de stabilire a unui sistem de performanță pentru serviciile de navigație aeriană și Regulamentul (UE) nr.1191/2010 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1794/2006 de stabilire a unei scheme comune de tarifare pentru serviciile de navigație aeriană.

Principalele elemente de noutate cuprinse în regulamentele sus menționate sunt:

- instituirea unui sistem de îmbunătățire a performanțelor serviciilor de navigație aeriană care cuprinde obiective de performanță privind siguranța, mediul, capacitatea și eficiența costurilor;
- perioada de referință pentru sistemul de performanță este de cel puțin 3 ani și cel mult 5 ani, prima perioadă de referință acoperind anii calendaristici 2012-2014 inclusiv;
- costul furnizării serviciilor de navigație aeriană este cel stabilit la nivel național la începutul perioadei de referință, pentru fiecare an calendaristic al perioadei de referință. Costurile astfel determinate au un caracter stabil, neputând fi modificate pe parcursul perioadei de referință, anual analizându-se diferența dintre costurile stabilite înainte de perioada de referință și costurile anuale ajustate cu inflația anului în cauză;
- modul de calcul al costurilor capitalului exclude conturile purtătoare de dobânzi din valoarea medie a activelor circulante nete;
- introducerea unui nou mecanism de împărțire a riscurilor de trafic și de cost.

Începând cu anul 2012, prin Decizia Comisiei Europene nr. 121/2011 s-au stabilit obiectivele de performanță la nivelul Uniunii Europene pentru prima perioadă de referință 2012-2014 iar modul în care fiecare prestator de servicii de navigație aeriană contribuie la atingerea obiectivelor de performanță la nivelul UE este prezentat în Planul Național de Performanță.

Costurile cuprinse în Planul Național de Performanță, costuri ce trebuie efectuate de prestatorul de servicii de navigație aeriană pentru îndeplinirea serviciilor la nivelul de performanță adecvat stau la baza stabilirii tarifului unitar care, în funcție de numărul unităților de servicii aduce veniturile din serviciile de navigație aeriană. Modul de stabilire a acestora precum și utilizarea mecanismului de împărțire a riscurilor de trafic și de cost urmărește realizarea unui echilibru economic atât pentru prestatorii cât și pentru utilizatorii serviciilor de navigație aeriană.

Contravaloarea serviciilor de navigație aeriană pentru zborurile scutite de la plata tarifului de rută este rambursată de către Ministerul Transporturilor și Infrastructurii, în

conformitate cu Regulamentul CE nr. 1794/2006, OUG nr. 147/2007 și normele metodologice aprobate prin OMT nr. 67/2008 și OMEF nr. 1645/2008.

b) Venituri din activitatea de terminal

Tarifele pentru activitatea de terminal sunt percepute pentru serviciile de navigație aeriană prestate în zonele de control ale aeroporturilor și sunt aprobate de către Consiliul de Administrație al Regiei. Tarifele sunt diferențiate în funcție de aeroport, tipul zborului și greutatea maximă admisă la decolare (MTOW). Tarifele de navigație aeriană terminală prestate în zona de control a Aeroportului Internațional Henri Coandă sunt supuse prevederilor Regulamentului CE nr. 1794/2006. Datele pentru stabilirea tarifului unitar pentru serviciile prestate pe acest aeroport sunt transmise de către Regie Comisei Europene pe bază de Mandat din partea Ministerului Transporturilor și Infrastructurii.

Veniturile din dobânzi sunt recunoscute pro-rata temporis, luând în considerare suma principală constituită ca depozit și rata efectivă a dobânzii pe perioada până la maturitatea depozitului.

În aceste situații financiare, veniturile și cheltuielile sunt prezentate la valoarea brută. În bilanțul contabil, datoriile și creanțele de la aceiași parteneri sunt prezentate la valoarea netă în momentul în care există un drept de compensare.

S. Cifra de afaceri

Cifra de afaceri reprezintă sumele facturate și de facturat, nete de TVA și rabaturi comerciale, pentru bunuri livrate sau servicii prestate terților.

T. Cheltuieli de exploatare

Cheltuielile de exploatare sunt recunoscute în perioada la care se referă.

U. Părți afiliate și alte părți legale

În conformitate cu OMF 3055/2009, o entitate este afiliată unei societăți dacă se află sub controlul acelei Societăți.

Controlul există atunci când Societatea - mamă îndeplinește unul din următoarele criterii:

- a) deține majoritatea drepturilor de vot asupra unei Societăți;
- b) este acționar sau asociat al unei Societăți iar majoritatea membrilor organelor de administrație, conducere și de supraveghere ale Regiei în cauză, care au îndeplinit aceste funcții în cursul exercițiului financiar, în cursul exercițiului financiar precedent și până în momentul întocmirii situațiilor financiare anuale, au fost numiți doar ca rezultat al exercitării drepturilor sale de vot;
- c) este acționar sau asociat al Societății și deține singură controlul asupra majorității drepturilor de vot ale acționarilor sau asociaților, ca urmare a unui acord încheiat cu alți acționari sau asociați;
- d) este acționar sau asociat al unei Societăți și are dreptul de a exercita o influență dominantă asupra acelei Societăți, în temeiul unui contract încheiat cu entitatea în cauză sau al unei clauze din actul constitutiv sau statut, dacă legislația aplicabilă societății permite astfel de contracte sau clauze;

- e) Societatea-mamă deține puterea de a exercita sau exercita efectiv, o influență dominantă sau control asupra Societății;
- f) este acționar sau asociat al Societății și are dreptul de a numi sau revoca majoritatea membrilor organelor de administrație, de conducere și de supraveghere ale Societății;
- g) Societatea-mamă și entitatea afiliată sunt conduse pe o bază unificată de către Societatea-mamă.

V. Datorii contingente

O datorie contingentă este:

- a) obligație potențială, apărută ca urmare a unor evenimente trecute, anterior datei bilanțului și a cărei existență va fi confirmată numai de apariția sau neapariția unuia sau mai multor evenimente viitoare incerte, care nu pot fi în totalitate sub controlul entității; sau
- b) o obligație curentă apărută ca urmare a unor evenimente trecute, anterior datei bilanțului, dar care nu este recunoscută deoarece:
 - nu este sigur că vor fi necesare ieșiri de resurse pentru stingerea acestei datorii; sau
 - valoarea datoriei nu poate fi evaluată suficient de credibil.

Datoriile contingente nu sunt recunoscute în bilanț, ele sunt prezentate doar în notele explicative la situațiile financiare.

Datoriile contingente sunt continuu evaluate pentru a determina dacă a devenit probabilă o ieșire de resurse care încorporează beneficiile economice. Dacă se consideră că este necesară ieșirea de resurse, generată de un element considerat anterior datorie contingentă, se va recunoaște, după caz, o datorie sau un provizion în situațiile financiare aferente perioadei în care a intervenit modificarea încadrării evenimentului.

W. Participarea salariaților la profit

Obligațiile referitoare la fondul de participare al salariaților la profit se vor deconta în mai puțin de un an și sunt măsurate la sumele care urmează a fi plătite în momentul decontării.

Participarea salariaților la profit s-a reflectat în situațiile financiare prin constituirea unui provizion pentru participarea salariaților la profit, în cuantum de maxim 10% din profitul net, dar nu mai mult de nivelul unui salariu de bază mediu lunar realizat la nivelul Companiei înmulțit cu numărul mediu de personal, conform prevederilor OMFP nr.128/2005 privind unele reglementări contabile aplicabile agenților economici și OMFP nr.144/2005 pentru aprobarea Precizărilor privind determinarea sumelor care fac obiectul repartizării profitului conform OG nr.64/2001 privind repartizarea profitului la societățile naționale, companiile naționale și societățile comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, precum și la regiile autonome, aprobată cu modificări prin Legea nr.769/2001, cu modificările și completările ulterioare.

X. Vărsăminte la bugetul statului

Regia recunoaște vărsămintele de efectuat la bugetul statului ca datorie în perioada în care este aprobată repartizarea lor.

Distribuirea profitului Regiilor Autonome se efectuează în conformitate cu OG 64/2001 cu modificările ulterioare precum și cu Memorandumul Ministerului Finanțelor nr. 2274/17.01.2013.

Y. Evenimente ulterioare datei bilanțului

Situațiile financiare anexate reflectă evenimentele ulterioare datei sfârșitului de an, evenimente care furnizează informații suplimentare despre poziția Regiei la data încheierii bilanțului sau cele care indică o posibilă încălcare a principiului continuității activității (evenimente ce determina ajustări). Evenimentele ulterioare ce nu constituie evenimente ce determină ajustări sunt prezentate în note atunci când sunt considerate semnificative.

7. PARTICIPAȚII ȘI SURSE DE FINANȚARE

Patrimoniul regiei

Valoarea patrimoniului Regiei la 31 decembrie 2014 era de 214.684.295 lei (31 decembrie 2013: 214.684.295 lei).

Patrimoniul Regiei este deținut în totalitate de stat, fiind administrat de Ministerul Transporturilor. Patrimoniul nu este divizat în acțiuni. Valoarea nominală a patrimoniului include reevaluări statutare făcute în 1999 și 2000 pentru mijloacele fixe. Reevaluarea mijloacelor fixe în conformitate cu OG 46/1998 și Legea 571/2003 realizată în 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2010 și 2013 a fost înregistrată în rezerve.

8. INFORMAȚII PRIVIND SALARIAȚII, MEMBRII ORGANELOR DE ADMINISTRAȚIE, CONDUCERE ȘI SUPRAVEGHERE

a) Indemnizațiile acordate membrilor organelor de administrație, conducere și supraveghere

	Anul încheiat la 31 decembrie 2013	Anul încheiat la 31 decembrie 2014
Administratori	1.486.735	809.820
Directori	8.731.679	10.529.576
Total	10.218.414	11.339.396

b) Avansurile și creditele acordate membrilor organelor de administrație, conducere și supraveghere

La 31 decembrie 2014 și 31 decembrie 2013 Administratorii și Directorii nu aveau credite sau avansuri luate de la Regie.

c) Salariați

Explicație	Anul încheiat la 31 decembrie 2013	Anul încheiat la 31 decembrie 2014
<i>Numărul mediu de angajați în timpul anului</i>		
Personal administrativ	409	411
Personal operativ	1.113	1.126
Total	1.522	1.537
<i>Cheltuială cu salariile angajaților</i>	370.991.443	400.386.391
<i>Salarii de plată la sfârșitul perioadei</i>	12.047.699	13.039.481

9. INDICATORI ECONOMICI – FINANCIARI

	2013	2014	Formula de calcul
1. Indicatori de lichiditate			
Indicatorul lichidității curente	10,07	9,50	Active curente/Datorii curente
Indicatorul lichidității imediate	9,91	9,31	Active curente – Stocuri/Datorii curente
2. Indicatori de activitate			
Numărul de zile de stocare	474	614	Stoc mediu/Cheltuieli stocuri*365
Viteza de rotație a debitelor-clienți	66,25	64,72	Sold mediu clienți/Cifra de afaceri*365
Viteza de rotație a creditelor-furnizor	13,69	39,21	Sold mediu furnizori /Achiziții de bunuri (fără servicii)*365
Viteza de rotație a activelor imobilizate	1,33	1,71	Cifra de afaceri/Active imobilizate
Viteza de rotație a activelor totale	0,64	0,72	Cifra de afaceri/Active totale
3. Indicatori de profitabilitate			
Rentabilitatea capitalului angajat	4,73%	8,31%	Profit înaintea plății dobânzii și a impozitului pe profit/Capital angajat*100
Marja brută din vânzări	2,2%	6,8%	Profit brut din exploatare /Cifra de afaceri*100

10. ALTE INFORMAȚII

(a) Prezentarea regiei

RA ROMATSA a fost înființată ca Regie Autonomă la data de 26 ianuarie 1991 ca urmare a Hotărârii Guvernului 74/1991, care are la bază Legea 15/1990 (cu privire la reorganizarea întreprinderilor de stat în Regii Autonome). Actele constitutive au fost ulterior modificate prin Hotărârea de Guvern ("HG") 731/1992, 125/1992, 405/1993, 75/2005, 1090/2006 și 1251/2007. Regia este un agent economic aparținând în întregime statului și care nu poate fi privatizată.

Adresa sediului oficial al Regiei este: Str. Ion Ionescu de la Brad nr. 10, București, România.

Obiectul principal de activitate al regiei este furnizarea de servicii de navigație aeriană, incluzând servicii de trafic aerian, servicii de comunicații aeronautice, navigație și supraveghere în domeniul aeronautic, servicii meteorologice aeronautice, servicii de informare aeronautică, precum și servicii de căutare și salvare a aeronavelor aflate în pericol.

Regia poate fi delegată de către Ministerul Transporturilor să reprezinte România în relațiile cu Organizația Internațională privind Securitatea Navigației Aeriene EUROCONTROL.

(b) Informații privind relațiile cu filiale, întreprinderi asociate sau cu alte întreprinderi în care se dețin titluri de participare strategice

Informațiile privind întreprinderile în care se dețin titluri de participare sunt prezentate în Nota 1 (d).

Detaliile privind tranzacțiile cu părțile afiliate și natura relațiilor cu acestea sunt prezentate în Nota 13.

(c) Informații referitoare la impozitul pe profit

Reconcilierea dintre rezultatul exercițiului și rezultatul fiscal, așa cum este prezentat în declarația de impozit:

Nr. crt.	Explicație	Anul încheiat la 31 decembrie 2013	Anul încheiat la 31 decembrie 2014
1	Profit înainte de impozitare	31.474.727	57.506.685
2	Rezerva legală deductibilă	(1.663.948)	(3.090.758)
3	Amortizare fiscală	(57.079.603)	56.091.827
4	Elemente asimilate veniturilor (amortizarea rezervelor din reevaluare)	19.033.218	12.415.232
5	Venituri neimpozabile	(8.338.528)	(44.889.945)
6	Cheltuieli nedeductibile în scopul calculării impozitului	113.953.612	159.557.926
7	Pierdere fiscală de recuperat din anii precedenți	-	-
8	Profit impozabil	97.379.478	109.767.747
9	Impozitul pe profit	15.580.716	17.562.840
10	Cheltuieli cu sponsorizări deductibile fiscal	2.008.118	1.923.275
11	Impozitul pe profit datorat	13.572.598	15.639.565
12	Rezultat fiscal (8-11)	83.806.880	94.128.182
13	Profit contabil (12-(2+3+4+5-6+7))	17.902.129	41.867.120

(d) Cifra de afaceri

Regia prestează servicii numai pe teritoriul României. Cifra de afaceri este compusă din următoarele venituri:

Nr. crt.	Explicație	Anul încheiat la 31 decembrie 2013	Anul încheiat la 31 decembrie 2014
1	Servicii de rută	650.782.844	707.315.265
2	Servicii de terminal	60.067.928	68.181.884
3	Alte venituri	1.479.088	1.394.335
Total		712.329.860	776.891.484

Pentru anul 2014, Regia a recunoscut venituri în valoare de 10.256.012 lei aferente zborurilor exceptate în cadrul serviciilor de rută.

Conform Convenției Internaționale a EUROCONTROL referitor la Cooperarea pentru Siguranța Spațiului de Navigare, statele membre operează un sistem comun de taxare a rutelor ce presupune o taxare unică a zborului și oferă statelor membre servicii de calculare, facturare și colectare prin intermediul Oficiului Central de Tarife de Rută al EUROCONTROL-ului.

(e) Evenimente ulterioare

Prin Hotărârea Consiliului de Administrație nr. 2 din data de 29 ianuarie 2015, se aprobă noua organigramă a Regiei care intră în vigoare începând cu 1 martie 2015.

Prin Hotărârea Consiliului de Administrație nr. 3 din data de 24 februarie 2015, denumirea subunității R.A. ROMATSA – Administrația Centrală se modifică în R.A. ROMATSA – Sediul Central, în timp ce subunitatea DR București se desființează ca urmare a comasării acesteia cu subunitatea nou creată, R.A. ROMATSA – Sediul Central.

Prin aceeași hotărâre nr. 3 din 24 februarie 2015, Directorul General este împuternicit să constituie comisia de negociere și semnare din partea Patronatului a Actului Adițional nr. 5 la Contractul Colectiv de Muncă R.A. ROMATSA 2014/2015 cu reprezentanții împuterniciți ai sindicatului reprezentativ în vederea alinierii prevederilor CCM 2014/2015 în punctele ce privesc implementarea noii organigrame R.A. ROMATSA, care intră în vigoare de la 1 martie 2015.

(f) Elemente extraordinare și venituri/cheltuieli înregistrate în avans

Cheltuielile în avans includ în principal contribuții la EUROCONTROL aferente primului trimestru al anului următor în sumă de 9.818.773 lei la 31 decembrie 2014 (8.514.505 lei la 31 decembrie 2013) și alte cheltuieli aferente perioadelor viitoare (licențierea personalului, prime de asigurare, etc.). Contribuțiile la EUROCONTROL reprezintă sume pe care această organizație le facturează în contul serviciilor furnizate operatorilor de management al traficului aerian (ex.: colectarea tarifelor de ruta).

(g) Onorariile plătite auditorilor

Onorariul plătit auditorilor pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2014 este stabilit în contractul dintre Regie și auditor (Deloitte Audit SRL).

(h) Alte cheltuieli de exploatare

Nr. crt.	Explicație	Anul încheiat la 31 decembrie 2013	Anul încheiat la 31 decembrie 2014
1	Contribuția la EUROCONTROL	30.739.861	34.093.454
2	Taxa de licență personal	1.575.731	1.543.606
3	Costuri cu terți pentru testarea echipamentelor	9.189.720	9.052.235
4	Alte cheltuieli cu terți	39.280.344	36.752.730
5	Cheltuieli cu deplasarea	12.954.921	12.685.126
6	Cheltuieli cu poșta și comunicațiile	6.322.622	5.376.543

7	Cheltuieli cu asigurările	8.503.761	8.026.370
8	Alte cheltuieli	11.768.725	6.736.118
9	Cheltuieli cu școlarizarea	4.371.033	4.685.411
10	Alte taxe și costuri similare	4.143.427	3.645.920
11	Cheltuieli cu chirii	2.827.628	3.061.610
Total		131.677.773	125.659.123

Scăderea altor cheltuieli de exploatare pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2014 este explicată în principal de scăderea cheltuielilor de mentenanță și reparații, precum și a cheltuielilor cu poșta și comunicațiile.

11. INVESTIȚII FINANCIARE PE TERMEN SCURT, CASA ȘI CONTURI LA BĂNCI

a) Investiții financiare pe termen scurt

Această poziție financiară include următoarele:

Descriere	31 decembrie 2013	31 decembrie 2014
Depozite bancare cu scadența sub 3 luni	63.214.984	32.789.008
Obligațiuni, titluri de stat și depozite bancare cu scadența peste trei luni	296.368.106	20.169.750
Total investiții financiare pe termen scurt	359.583.090	52.958.758

b) Casa și conturi la bănci

Această poziție financiară include următoarele:

Descriere	31 decembrie 2013	31 decembrie 2014
Conturi la bănci în lei	13.880.244	93.722.130
Conturi curente la bănci în valută	16.437.465	307.063.768
Acreditiv	882.299	-
Casa în Lei	99.656	90.447
Casa în valută	145.461	163.606
Alte valori	19.525	13.997
Casa și conturi la bănci	31.464.650	401.053.948

În scopul întocmirii situației fluxurilor de trezorerie, disponibilitățile și elementele asimilate la 31 decembrie 2014 și 31 decembrie 2013, se prezintă după cum urmează:

Descriere	31 decembrie 2013	31 decembrie 2014
Casa și conturi la bănci	31.464.650	401.053.948
Depozite bancare cu scadența sub trei luni	63.214.984	32.789.008
Total disponibilități și elemente asimilate	94.679.634	433.842.956

12. STOCURI

Descriere	31 decembrie 2013	31 decembrie 2014
Piese de schimb	6.059.972	9.212.766
Alte materiale consumabile	2.153.084	2.188.968

Materiale de natura obiectivelor de inventar	464.825	402.838
Combustibili	198.437	240.912
Materiale auxiliare	41.780	22.600
Avansuri pentru achiziții stocuri	95.958	88.169
Total	9.014.056	12.156.313

Stocurile includ în principal piese de schimb aferente echipamentelor utilizate de Regie. La 31 decembrie 2014 Regia a efectuat analiza specifică a stocurilor, în urma căreia nu a fost identificată necesitatea înregistrării unui provizion.

13. RELAȚII CU PĂRȚI AFILIATE

Părțile afiliate includ societățile ce aparțin de Ministerul Transporturilor. Tranzacțiile și soldurile cu părțile afiliate sunt următoarele:

	Sold creanțe de la		Sold datorie către	
	31 decembrie 2013	31 decembrie 2014	31 decembrie 2013	31 decembrie 2014
Tarom	2.854.108	3.128.808	-	816.007
Autoritatea Aeronautică Civilă Română	12.598	77.043	1.416.031	2.078.135
CN Aeroporturi București	41.277	40.849	641	1.652
Aeroportul Internațional Mihail Kogălniceanu - Constanța	844	3.007	-	-
Aeroport Internațional Timișoara	1.633	23.086	-	-
Total	2.910.460	3.272.793	1.416.672	2.895.794

Regia derulează tranzacții cu Ministerul Transporturilor reprezentând servicii de navigație aeriană exceptate de la plata tarifului de rută. Contravaloarea acestor servicii este rambursată de către Ministerul Transporturilor în conformitate cu OUG 147/2007.

Contravaloarea serviciilor de rută exceptate, prestate de Regie și recunoscute în cadrul cifrei de afaceri în anul 2014, au fost în valoare de 10.256.012 lei (2013: 11.492.985 lei).

Valoarea creanțelor de la Ministerul Transporturilor la 31 decembrie 2014 este de 3.452.939 lei (31 decembrie 2013: 71.784.872 lei).

Ajustările de valoare aferente creanțelor de la Ministerul Transporturilor, la 31 decembrie 2014, sunt în sumă de 0 lei (31 decembrie 2013: 48.221.245 lei).

Tranzacțiile Regiei cu părțile afiliate se prezintă astfel:

	Vânzări		Cumpărări	
	2013	2014	2013	2014
Autoritatea Aeronautică Civilă Română	142.552	-	24.071.779	25.833.382
Tarom	17.869.924	20.068.410	751.989	10.214
CN Aeroporturi București	415.413	407.598	1.957.931	1.877.165
Aeroportul Internațional	11.243	-	189.639	222.592

	Vânzări		Cumpărări	
	2013	2014	2013	2014
Mihail Kogălniceanu - Constanța				
Aeroport Internațional Timișoara	19.378	18.617	274.874	300.612
Total	18.458.510	20.494.625	27.246.212	28.243.965

Centrul Regional de Excelență în Aviația Civilă („CREAC”) a devenit parte afiliată în cursul anului 2011, participarea Regiei la această Regie fiind aprobată în ședința Consiliului de Administrație nr.13 din 1 septembrie 2011. CREAC este o Regie pe acțiuni de tip închis având un capital social format din 1.050.000 acțiuni nominative în valoare de 10 lei fiecare; Regia deține 40% din acțiuni. Valoarea investiției Regiei în CREAC la data de 31 decembrie 2014 este de 4.200.000 lei. În cursul exercițiului încheiat la 31 decembrie 2014 nu au existat tranzacții cu entitatea nou creată.

14. CADRUL LEGISLATIV – FISCAL

Toate sumele datorate Statului pentru taxe și impozite au fost plătite sau înregistrate la data bilanțului. Sistemul fiscal din România este în curs de consolidare și armonizare cu legislația europeană, putând exista interpretări diferite ale autorităților în legătură cu legislația fiscală, care pot da naștere la impozite, taxe și penalități suplimentare. În cazul în care autoritățile statului descoperă încălcări ale prevederilor legale din România, acestea pot determina după caz: confiscarea sumelor în cauză, impunerea obligațiilor fiscale suplimentare, aplicarea unor amenzi, aplicarea unor majorări de întârziere (aplicate la sumele de plată efectiv rămase). Prin urmare, sancțiunile fiscale rezultate din încălcări ale prevederilor legale pot ajunge la sume importante de plătit către Stat.

Regia consideră că și-a achitat la timp și în totalitate taxele, impozitele, penalitățile și dobânzile penalizatoare, în măsura în care este cazul.

15. ANGAJAMENTE, CONDIȚIONALITĂȚI ȘI CONTINGENTE

(a) Programul de investiții

Regia este angajată în continuarea programului de investiții, detaliat pe obiective după cum urmează:

Obiectiv	Valoare investiție 2015
<i>Obiective în continuare, din care:</i>	
Implementarea unui sistem de e-management pentru R.A. ROMATSA	16.870.000
Instalare DVOR/DME Constanța	4.724.562
Protecția echipamentelor PNA la DSNA Craiova împotriva trăsnetelor	267.574
Protecția echipamentelor PNA la DSNA Timișoara împotriva trăsnetelor	267.574
Ansamblul Skylight	3.271.788
Protecția echipamentelor PNA la DR Buc – Secția Bacău împotriva trăsnetelor	535.148
Sistem climatizare spații administrative CDZ Constanța	50.304.108
Dezvoltare și implementare sistem ATM ROMATSA 2015+	131.682.970

Extindere acoperire WAM la nivel național	47.509.730
<i>Obiective noi:</i>	
Sistem detecției vânt de forfecare la AIHCB (LIDAR)	6.689.355
Sistem DVOR/DME locația Cluj Napoca	2.247.000
Sistem DVOR/DME locația Suceava	2.247.000
Sistem DVOR/DME locația Craiova	2.247.000
Sistem DVOR/DME locația Deva	2.247.000
Alimentare energie electrică corp tehnic DSNA Iași	60.500
Turn control nou pe Aeroportul Cluj Napoca	30.970.705
Instalare ILS/DME Cat. II RWY 34 și senzor meteo Vizibilometru la mijlocul pistei la Aeroportul Suceava	5.887.451
Platforme betonate la Centrul de Emisie 1, Centrul de Emisie 2, Centrul de Emisie VHF din incinta AIHCB	924.567
Drum betonat la Centrul de Recepție 1	263.557
Modernizare împrejmuire și porți acces DSNA Sibiu	540.550
Stații radio VHF compatibile VoIP și 8,33 KHz	3.525.600
Infrastructura Data Link (AGDL) – ARINC	3.773.462
Echipare turn control nou la Aeroportul Suceava	700.000
Amenajare turn control Băneasa	705.110
Linii radioreleu Arad și Cluj	1.454.290
Amenajare acces auto clădire radiofar îndepărtat DSNA Sibiu	708.738
Modernizare software și hardware SAR la CC+SAR ROMATSA	9.000.000
Total	327.745.050

Aceste proiecte de investiții sunt revizuite periodic, astfel încât sumele efectiv cheltuite pot fi diferite de cele estimate mai sus.

(b) Dezvoltarea și implementarea Sistemului ATM 2015+

Proiectul ATM2015+ are ca obiectiv principal definirea, implementarea, testarea și punerea în operare a Sistemului ATM2015+, sistem ce urmează a fi instalat și operat la ACC București, APP Arad, APP Constanța, APP București, inclusiv pozițiile operaționale militare aferente acestora, FIC București, precum și la 15 TWRs (mai puțin TWR Otopeni).

Stadiul Proiectului

În urma licitației deschise, organizată pentru atribuirea dezvoltării și implementării Sistemului ATM2015+ a fost semnat la data de 29 iulie 2013 Contractul de prestări de servicii nr.268, prin care Indra Sistemas din Spania urmează să implementeze Sistemul ATM2015+, în trei etape și anume:

- Etapa 1 – până în decembrie 2016
- Etapa 2 – până în 2018
- Etapa 3 – începând cu 2020

Etapa STEP 1 urmează să fie implementată în două faze și anume:

- Faza 1 – până în februarie 2016 și
- Faza 2 - până în decembrie 2016.

Indra Sistemas a instalat Prototipul Sistemului ATM2015+ la CDZ București, Sala TDS în termen de 5 luni de la semnarea contractului, îndeplinind clauza contractuală prin care i se cerea să instaleze la sediul ROMATSA un astfel de Prototip. Prototipul a fost testat în fabrică (teste FAT), la sediul Indra din Madrid, în perioada 16 - 20.12.2013, iar apoi a fost testat pe amplasament (teste SAT) la CDZ București, în perioada 16 – 22.01.2014.

După analiza în cadrul echipei Proiectului ATM2015+ a rezultatelor testelor FAT și SAT aferente Prototipului Sistemului ATM2015+, a fost concluzionat faptul ca Prototipul furnizat de către Indra Sistemas îndeplinește cerințele funcționale și de integrare solicitate prin cerințele funcționale ale ROMATSA.

În acest moment, Proiectul este în faza de finalizare a dezvoltării modulelor software componente ale Sistemului ATM2015+, urmând ca în a doua parte a anului curent să se efectueze testarea sistemului (în fabrică și pe amplasament), precum și pregătirea personalului ROMATSA care va opera sistemul mai sus referit.

Planificarea activității de pregătire a personalului

Pregătirea personalului ROMATSA în vederea operării Sistemului ATM 2015+ se va realiza în 2 etape principale:

Prima etapă constă în pregătirea de către reprezentanții Indra a unui număr limitat de personal al ROMATSA (va fi inclus aici atât personalul tehnic, cât și cel operațional), cu scopul de a înțelege sistemul și de a efectua testarea FAT și SAT a acestuia, în conformitate cu cerințele stabilite prin contract. De asemenea, o parte din acest personal al ROMATSA va fi implicat în pregătirea restului de personal tehnic și operațional, pregătire ce urmează a fi efectuată în cea de-a doua etapă de cursuri.

A doua etapă va fi dedicată pregătirii tuturor categoriilor de personal ROMATSA care necesită acest tip de instruire în vederea deprinderii unei bune cunoașteri a utilizării sistemului ATM2015+ sau a unor componente ale acestuia.

În mare măsură, cursurile de pregătire ale personalului aferente primei etape se vor desfășura înainte de începerea testelor de tip FAT, iar cursurile aferente celei de-a doua etape de pregătire se vor desfășura după finalizarea cu succes a testelor SAT.

(c) Garanții

La 31 decembrie 2014 Regia a recunoscut extrabilanțier scrisori de garanție bancară în legătură cu contractele de investiții derulate în valoare totală de lei.

Denumire ordonator (furnizor)	31 decembrie 2014
Indra Sistemas SAS	25.735.367
Frequentis AG	1.913.072
Novensys Corporation SRL	9.411.344
Selex Systems Integration	446.195
Alții	4.232.490
Total	41.738.468

(d) Acțiuni în instanță

Regia este obiectul unui număr de acțiuni în instanță rezultate în cursul normal al desfășurării activității. Conducerea Regiei consideră că aceste acțiuni nu vor avea un efect advers semnificativ asupra rezultatelor economice și a poziției financiare a Regiei.

16. INSTRUMENTE FINANCIARE ȘI MANAGEMENTUL RISCULUI

Riscul de curs valutar

Moneda utilizată pe piața internă este leul românesc, iar pentru împrumuturile externe costurile de finanțare sunt exprimate în diferite monede externe. Ca urmare, împrumuturile în valută sunt ulterior exprimate în lei, la cursul de la sfârșitul anului. Diferențele rezultate sunt incluse în contul de profit și pierdere și nu afectează fluxul de numerar până în momentul lichidării datoriei.

Riscul de credit

În decursul activității sale, Regia este expusă riscului de credit, în special datorită creanțelor comerciale. Conducerea Regiei monitorizează expunerea la riscul de credit în mod regulat. Situațiile financiare conțin ajustări în legătură cu riscul de credit, care reprezintă cea mai bună estimare a conducerii.

Expunerea principală la riscul de credit este determinată de sumele neîncasate de la Ministerul Transporturilor reprezentând contravaloarea zborurilor exceptate.

Riscul aferent mediului economic

Prezenta criză financiară internațională a început în anul 2007, turbulențele semnificative apărute la nivelul pieței globale de credit au avut un efect semnificativ asupra entităților ce activează în diverse industrii, creând o criză generalizată de lichiditate și solvabilitate la nivelul piețelor financiar bancare.

Alte efecte semnificative ale crizei sunt creșterea costurilor de finanțare, reducerea pieței creditării și a consumului, o volatilitate semnificativă a piețelor de capital și a ratelor de schimb, etc. Falimentele au afectat sectorul financiar bancar, anumite State contribuind la re-capitalizarea unor asemenea entități în scopul salvării acestora de la faliment. Capacitatea de creditare s-a redus semnificativ ca și disponibilitatea de a credita, astfel încât cea mai mare parte a sectorului non-bancar la nivel mondial se confruntă cu încetinirea creșterii sau cu o severă recesiune economică.

În prezent sunt imposibil de estimat efectele acestei crize financiare. Conducerea Regiei a adresat situația curentă din piață și consideră că s-au luat măsurile necesare pentru continuarea activității.

Identificarea și evaluarea investițiilor influențate de o piață de creditare lipsită de lichidități, analiza respectării contractelor de creditare și a altor obligații contractuale, evaluarea incertitudinilor semnificative, inclusiv a incertitudinilor legate de capacitatea Regiei de a continua să funcționeze pentru o perioadă rezonabilă de timp, ca urmare a scăderii cererii, toate acestea ridică la rândul lor alte provocări.

Debitorii Regiei pot fi de asemenea afectați de situații de criză de lichiditate care le-ar putea afecta capacitatea de a-și onora datoriile curente. Deteriorarea condițiilor de

operare a debitorilor ar putea afecta și gestionarea previziunilor de flux de numerar și analiza de depreciere a activelor financiare și nefinanciare. În măsura în care informațiile sunt disponibile, conducerea a reflectat estimări revizuite ale fluxurilor viitoare de numerar în politica sa de depreciere.

Preocupările actuale privind posibilitatea ca deteriorarea condițiilor financiare să contribuie într-o etapă ulterioară la o diminuare suplimentară a încrederii au determinat depunerea unor eforturi coordonate din partea guvernelor și a Băncilor Centrale în vederea adoptării unor măsuri speciale având drept scop contracararea aversiunii tot mai mari față de risc și restabilirea unor condiții normale de funcționare a pieței.

Conducerea Regiei nu poate estima evenimentele care ar putea avea un efect asupra sectorului aviației civile din România și ulterior ce efect ar putea avea asupra acestor situații financiare.

Conducerea nu poate estima credibil efectele asupra situațiilor financiare ale Regiei rezultate din deteriorarea lichidității pieței financiare, deprecierea activelor financiare influențate de condiții de piață nelichide și volatilitatea ridicată a monedei naționale și a piețelor industriale și financiare.

Conducerea Regiei crede că ia toate măsurile necesare pentru a sprijini creșterea activității Regiei în condițiile de piață curente prin:

- monitorizarea constantă a lichidității;
- urmărirea strictă a cheltuielilor;
- monitorizarea zilnică a fluxurilor de trezorerie și evaluarea efectelor asupra debitorilor săi a accesului limitat la fonduri;
- efectuarea unor plasamente cât mai avantajoase.

Date informative

Cod 30

I. Date privind rezultatul înregistrat	Nr. unități	Sume	
Unități care au înregistrat profit	1	41.867.120	
Unități care au înregistrat pierdere	-	-	
Unități care nu au înregistrat nici profit nici pierdere	-	-	
II. Date privind plățile restante	Total, din care:	Pentru activitatea curentă	Pentru activitatea de investiții
Plăți restante – total	-	-	-
Furnizori restanți – total	-	-	-
- peste 30 de zile	-	-	-
- peste 90 de zile	-	-	-
- peste 1 an	-	-	-
Obligații restante față de bugetul asigurărilor sociale – total	-	-	-

- contribuții pentru asigurări sociale de stat datorate de angajatori, salariați și alte persoane asimilate	-	-	-
- contribuții pentru fondul asigurărilor sociale de sănătate	-	-	-
- contribuția pentru pensia suplimentară	-	-	-
- contribuții pentru bugetul asigurărilor pentru șomaj	-	-	-
- alte datorii sociale	-	-	-
Obligații restante față de bugetele fondurilor speciale și alte fonduri	-	-	-
Obligații restante față de alți creditori	-	-	-
Impozite și taxe neplătite la termenul stabilit la bugetul de stat	-	-	-
Impozite și taxe neplătite la termenul stabilit la bugetele locale	-	-	-
Credite bancare nerambursate la scadență – total	-	-	-
- restante după 30 de zile	-	-	-
- restante după 90 de zile	-	-	-
- restante după 1 an	-	-	-
Dobânzi restante	-	-	-

III. Numărul mediu de salariați	31 decembrie 2013	31 decembrie 2014
Numărul mediu de salariați	1.522	1.537
Numărul efectiv de salariați existenți la sfârșitul perioadei, respectiv la data de 31 decembrie	1.540	1.531

IV. Dobânzi, dividende și redevențe plătite în cursul perioadei de raportare. Subvenții încasate și creanțe restante	Sume
Venituri brute din dobânzi plătite către persoanele fizice nerezidente, din care:	-
- impozitul datorat la bugetul de stat	-
Venituri brute din dobânzi plătite către persoanele fizice nerezidente din statele membre ale Uniunii Europene, din care:	-
- impozitul datorat la bugetul de stat	-
Venituri brute din dobânzi plătite către persoanele juridice nerezidente, din care:	-
- impozitul datorat la bugetul de stat	-
Venituri brute din dobânzi plătite către persoane juridice asociate nerezidente din statele membre ale Uniunii Europene, din care:	-
- impozitul datorat la bugetul de stat	-
Venituri brute din dividende plătite către persoanele fizice nerezidente, din care:	-
- impozitul datorat la bugetul de stat	-
Venituri brute din dividende plătite către persoanele fizice nerezidente din statele membre ale Uniunii Europene, din care:	-
- impozitul datorat la bugetul de stat	-
Venituri brute din dividende plătite către persoanele juridice nerezidente, potrivit prevederilor art. 117 lit. h) din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, din care:	-
- impozitul datorat la bugetul de stat	-

IV. Dobânzi, dividende și redevențe plătite în cursul perioadei de raportare. Subvenții încasate și creanțe restante	Sume
Venituri brute din redevențe plătite către persoanele fizice nerezidente, din care:	-
- impozitul datorat la bugetul de stat	-
Venituri brute din redevențe plătite către persoanele fizice nerezidente din statele membre ale Uniunii Europene, din care:	-
- impozitul datorat la bugetul de stat	-
Venituri brute din redevențe plătite către persoanele juridice nerezidente, din care:	-
- impozitul datorat la bugetul de stat	-
Venituri brute din redevențe plătite către persoanele juridice asociate nerezidente din statele membre ale Uniunii Europene, din care:	-
- impozitul datorat la bugetul de stat	-
Redevențe plătite în cursul perioadei de raportare pentru bunurile din domeniul public, primite în concesiune, din care:	-
- redevențe pentru bunurile din domeniul public plătite la bugetul de stat	-
Redevență minieră plătită la bugetul de stat	-
Redevență petrolieră plătită la bugetul de stat	-
Chirii plătite în cursul perioadei de raportare pentru terenuri	376.178
Venituri brute din servicii plătite către persoane nerezidente, din care:	-
- impozitul datorat la bugetul de stat	-
Venituri brute din servicii plătite către persoane nerezidente din statele membre ale Uniunii Europene, din care:	-
- impozitul datorat la bugetul de stat	-
Subvenții încasate în cursul perioadei de raportare, din care:	-
- subvenții încasate în cursul perioadei de raportare aferente activelor	-
- subvenții aferente veniturilor, din care:	-
- subvenții pentru stimularea ocupării forței de muncă	-
Creanțe restante, care nu au fost încasate la termenele prevăzute în contractele comerciale și/sau în actele normative în vigoare, din care:	31.646.649
- creanțe restante de la entități din sectorul majoritar sau integral de stat	1.855.745
- creanțe restante de la entități din sectorul privat	29.790.903

V. Tichete de masă	Sume
Contravaloarea tichetelor de masă acordate salariaților	475.560

VI. Cheltuieli efectuate pentru activitatea de cercetare-dezvoltare	31 decembrie 2013	31 decembrie 2014
Cheltuieli de cercetare – dezvoltare, din care:	-	-
- după surse de finanțare, din care:	-	-
- din fonduri publice	-	-
- din fonduri private	-	-
- după natura cheltuielilor, din care	-	-
- cheltuieli curente	-	-
- cheltuieli de capital	-	-

VII. Cheltuieli de inovare	31 decembrie	31 decembrie
-----------------------------------	---------------------	---------------------

	2013	2014
Cheltuieli de inovare	-	-

VIII. Alte informații	31 decembrie 2013	31 decembrie 2014
Avansuri acordate pentru imobilizări necorporale	13.508.339	13.511.328
Avansuri acordate pentru imobilizări corporale	2.484.711	4.543.139
Imobilizări financiare, în sume brute	54.358.522	31.937.535
Acțiuni deținute la entitățile afiliate, interese de participare, alte titluri imobilizate și obligațiuni, în sume brute	31.828.105	31.828.105
- acțiuni cotate emise de rezidenți	-	-
- acțiuni necotate emise de rezidenți	31.828.105	31.828.105
- părți sociale emise de rezidenți	-	-
- obligațiuni emise de rezidenți	-	-
- acțiuni emise de organisme de plasament colectiv emise de rezidenți	-	-
- acțiuni și părți sociale emise de nerezidenți	-	-
- obligațiuni emise de nerezidenți	-	-
Creanțe imobilizate, în sume brute	22.530.417	109.430
- creanțe imobilizate în lei și exprimate în lei, a căror decontare se face în funcție de cursul unei valute	42.379	89.926
- creanțe imobilizate în valută	22.488.038	19.504
Creanțe comerciale, avansuri acordate furnizorilor și alte conturi asimilate, în sume brute, din care:	203.854.538	157.514.164
- creanțe comerciale externe, avansuri acordate furnizorilor externi și alte conturi asimilate, în sume brute	127.029.981	149.911.764
Creanțe comerciale neîncasate la termenul stabilit	95.269.518	31.646.649
Creanțe în legătură cu personalul și conturi asimilate	437.285	227.452
Creanțe în legătură cu bugetul asigurărilor sociale și bugetul statului	16.865.617	5.457.055
- creanțe în legătură cu bugetul asigurărilor sociale	-	-
- creanțe fiscale în legătură cu bugetul statului	16.865.617	5.457.055
- subvenții de încasat	-	-
- fonduri speciale – taxe și vărsăminte asimilate	-	-
- alte creanțe în legătură cu bugetul statului	-	-
Creanțele entității în relațiile cu entitățile afiliate	-	-
Creanțe în legătură cu bugetul asigurărilor sociale și bugetul statului neîncasate la termenul stabilit	-	-
Alte creanțe	17.703.735	1.680.102
- decontări privind interesele de participare, decontări cu acționarii/asociații privind capitalul, decontări din operații în participație	-	-
- alte creanțe în legătură cu persoanele fizice și persoanele juridice, altele decât creanțele în legătură cu instituțiile publice (instituțiile statului)	17.686.303	1.391.676
- sumele preluate din contul 542 „Avansuri de trezorerie”, reprezentând avansurile de trezorerie acordate potrivit legii și nedecontate până la data de 31 decembrie	17.432	288.426

VIII. Alte informații	31 decembrie 2013	31 decembrie 2014
Dobânzi de încasat, din care:	2.690.990	10.270
- de la nerezidenți	-	-
Valoarea împrumuturilor acordate operatorilor economici	-	-
Investiții pe termen scurt, în sume brute	16.989.684	-
- acțiuni cotate emise de rezidenți	-	-
- acțiuni necotate emise de rezidenți	-	-
- părți sociale emise de rezidenți	-	-
- obligațiuni emise de rezidenți	16.989.684	-
- acțiuni emise de organismele de plasament colectiv rezidente	-	-
- acțiuni emise de nerezidenți	-	-
- obligațiuni emise de nerezidenți	-	-
Alte valori de încasat	-	-
Casa în lei și în valută	245.118	254.053
- în lei	99.656	90.447
- în valută	145.462	163.606
Conturi curente la bănci în lei și în valută	30.317.710	400.785.898
- în lei, din care:	13.880.245	93.722.130
- conturi curente în lei deschise la bănci nerezidente	-	-
- în valută, din care:	16.437.465	307.063.768
- conturi curente în valută deschise la bănci nerezidente	-	-
Alte conturi curente la bănci și acreditive	882.299	-
- sume în curs de decontare, acreditive și alte valori de încasat, în lei	-	-
- sume în curs de decontare și acreditive în valută	882.299	-
Datorii	59.688.794	65.590.469
Împrumuturi din emisiuni de obligațiuni, în sume brute	-	-
- în lei	-	-
- în valută	-	-
Dobânzi aferente împrumuturilor din emisiuni de obligațiuni, în sume brute	-	-
- în lei	-	-
- în valută	-	-
Credite bancare interne pe termen scurt	-	-
- în lei	-	-
- în valută	-	-
Dobânzi aferente creditelor bancare interne pe termen scurt	-	-
- în lei	-	-
- în valută	-	-
Credite bancare externe pe termen scurt	-	-
- în lei	-	-
- în valută	-	-
Dobânzi aferente creditelor bancare externe pe termen scurt	-	-
- în lei	-	-
- în valută	-	-
Credite bancare pe termen lung	-	-
- în lei	-	-

VIII. Alte informații	31 decembrie 2013	31 decembrie 2014
- în valută	-	-
Dobânzi aferente creditelor bancare pe termen lung	-	-
- în lei	-	-
- în valută	-	-
Credite bancare externe pe termen lung	-	-
- în lei	-	-
- în valută	-	-
Dobânzi aferente creditelor bancare externe pe termen lung	-	-
- în lei	-	-
- în valută	-	-
Credite de la trezoreria statului și dobânzile aferente	-	-
Alte împrumuturi și dobânzile aferente	314.697	1.076.287
- în lei și exprimate în lei, a căror decontare se face în funcție de cursul unei valute	261.419	217.606
- în valută	53.278	858.681
Valoarea concesiunilor primite	-	-
Datorii comerciale, avansuri primite de la clienți și alte conturi asimilate, în sume brute, din care:	26.198.776	23.944.269
- datorii comerciale externe, avansuri primite de la clienți externi și alte conturi asimilate, în sume brute	13.096.872	18.677.648
Datorii în legătură cu personalul și conturi asimilate	13.905.130	16.417.437
Datorii în legătură cu bugetul asigurărilor sociale și bugetul statului	15.420.572	19.990.122
- datorii în legătură cu bugetul asigurărilor sociale	10.344.265	11.526.579
- datorii fiscale în legătură cu bugetul statului	5.073.107	8.450.326
- fonduri speciale – taxe și vărsăminte asimilate	3.200	13.217
- alte datorii în legătură cu bugetul statului	-	-
Datoriile entității în relațiile cu entitățile afiliate	-	-
Sume datorate acționarilor/asociaților	-	-
Alte datorii	3.849.619	4.162.354
- decontări privind interesele de participare, decontări cu acționarii/asociații privind capitalul, decontări din operații în participație	-	-
- alte datorii în legătură cu persoanele fizice și persoanele juridice, altele decât datoriile în legătură cu instituțiile publice (instituțiile statului)	776.968	847.444
- subvenții nereluate la venituri	132.651	374.910
- vărsăminte de efectuat pentru imobilizări financiare și investiții pe termen scurt	2.940.000	2.940.000
- venituri în avans aferente activelor primite prin transfer de la clienți	-	-
Dobânzi de plătit	-	-
Valoarea împrumuturilor primite de la operatorii economici	-	-
Capital subscris vărsat, din care:	-	-
- acțiuni cotate	-	-
- acțiuni necotate	-	-
- părți sociale	-	-

VIII. Alte informații	31 decembrie 2013	31 decembrie 2014
- capital subscris vărsat de nerezidenți	-	-
Brevete și licențe	-	-

IX. Informații privind cheltuielile cu colaboratorii	31 decembrie 2013	31 decembrie 2014
Cheltuieli cu colaboratorii	1.693.497	162.633

X. Informații privind bunurile din domeniul public al statului	31 decembrie 2013	31 decembrie 2014
Valoarea bunurilor din domeniul public al statului aflate în administrare	130.404.974	129.404.246
Valoarea bunurilor din domeniul public al statului aflate în concesiune	8.424.629	10.394.718
Valoarea bunurilor din domeniul public al statului închiriate	-	-

XI. Capital social vărsat	31 decembrie 2013	31 decembrie 2014
- deținut de instituții publice	0	0
- deținut de instituții publice de subordonare centrală	-	-
- deținut de instituții publice de subordonare locală	-	-
- deținut de societăți comerciale cu capital de stat, din care:	-	-
- cu capital integral de stat	-	-
- cu capital majoritar de stat	-	-
- cu capital minoritar de stat	-	-
- deținut de regiile autonome	-	-
- deținut de societăți comerciale cu capital privat	-	-
- deținut de persoane fizice	-	-
- deținut de alte entități	-	-

XII. Dividende/vărsăminte cuvenite bugetului de stat sau local, de repartizat din profitul exercițiului financiar de către companiile naționale, societățile naționale, societățile și regiile autonome, din care:	31 decembrie 2013	31 decembrie 2014
- către instituții publice centrale	15.336.059	38.828.214
- către instituții publice locale	-	-
- către alți acționari la care statul/unitățile administrativ/teritoriale/instituțiile publice dețin direct/indirect acțiuni sau participații indiferent de ponderea acestora	-	-

XIII. Dividende/vărsăminte cuvenite bugetului de stat sau local, virate în perioada de raportare din profitul	31 decembrie 2013	31 decembrie 2014
--	------------------------------	------------------------------

companiilor naționale, societăților naționale societăților și regiilor autonome, din care:		
- dividende/vărsăminte din profitul exercițiului financiar al anului precedent, din care virate:	7.080.952	15.336.059
- către instituții publice centrale	7.080.952	15.336.059
- către instituții publice locale	-	-
- către alți acționari la care statul/unitățile administrativ teritoriale/instituțiile publice dețin direct/indirect acțiuni sau participații indiferent de ponderea acestora	-	-
- dividende/vărsăminte din profitul exercițiilor financiare anterioare anului precedent, din care virate:	-	-
- către instituții publice centrale	-	-
- către instituții publice locale	-	-
- către alți acționari la care statul/unitățile administrativ teritoriale/instituțiile publice dețin direct/indirect acțiuni sau participații indiferent de ponderea acestora	-	-

XIV. Creanțe preluate prin cesionare de la persoane juridice	31 decembrie 2013	31 decembrie 2014
Creanțe preluate prin cesionare de la persoane juridice (la valoarea nominală), din care:	-	-
- creanțe preluate prin cesionare de la persoane juridice afiliate	-	-
Creanțe preluate prin cesionare de la persoane juridice (la cost de achiziție), din care:	-	-
- creanțe preluate prin cesionare de la persoane juridice afiliate	-	-

Situația activelor imobilizate

Cod 40

Elemente de imobilizări	Valori brute				
	Sold inițial	Creșteri	Reduceri		Sold final: (col 5=1+2-3)
			Total	Din care: dezmembrări și casări	
A	1	2	3	4	5
Imobilizări necorporale					
Cheltuieli de constituire și dezvoltare	-	-	-	X	-
Alte imobilizări	66.444.101	828.413	190.132	X	67.082.382
Avansuri și imobilizări necorporale în curs	13.644.555	320.522	253.949	X	13.711.128
TOTAL	80.088.656	1.148.935	444.081	X	80.793.510
Imobilizări corporale					
Terenuri	136.267.285	-130.404.974	-	X	5.862.311
Construcții	197.922.600	8.760.816	2.503.015	1.154.494	204.180.401
Instalații tehnice și mașini	92.178.472	40.888.739	354.391	110.352	132.712.820

Alte instalații, utilaje și mobilier	4.524.472	1.467.850	20.537	20.537	5.971.785
Avansuri și imobilizări corporale în curs	57.045.191	86.621.655	54.829.504	X	88.837.342
TOTAL	487.938.020	7.334.086	57.707.447	1.285.383	437.564.659
Imobilizări financiare	31.828.105	22.410.501	-	X	54.238.606
ACTIVE IMOBILIZATE – TOTAL	599.854.781	30.893.522	58.151.528	1.285.383	572.596.775

Situația amortizării activelor imobilizate

Elemente de imobilizări	Amortizări			
	Sold inițial	Amortizare în cursul anului	Amortizare aferentă imobilizărilor scoase din evidență	Amortizare la sfârșitul anului (col 9=6+7-8)
A	6	7	8	9
Imobilizări necorporale				
Cheltuieli de constituire și dezvoltare	-	-	-	-
Alte imobilizări	34.592.133	16.991.704	183.153	51.400.684
TOTAL	34.592.133	16.991.704	183.153	51.400.684
Imobilizări corporale				
Terenuri	-	-	-	-
Construcții	0	15.962.572	279.041	15.683.531
Instalații tehnice și mașini	181.551	22.967.684	249.556	22.899.679
Alte instalații, utilaje și mobilier	0	666.662	3.725	662.937
TOTAL	181.551	39.596.918	532.322	39.246.147
AMORTIZĂRI – TOTAL	34.773.684	56.588.622	715.475	90.646.831

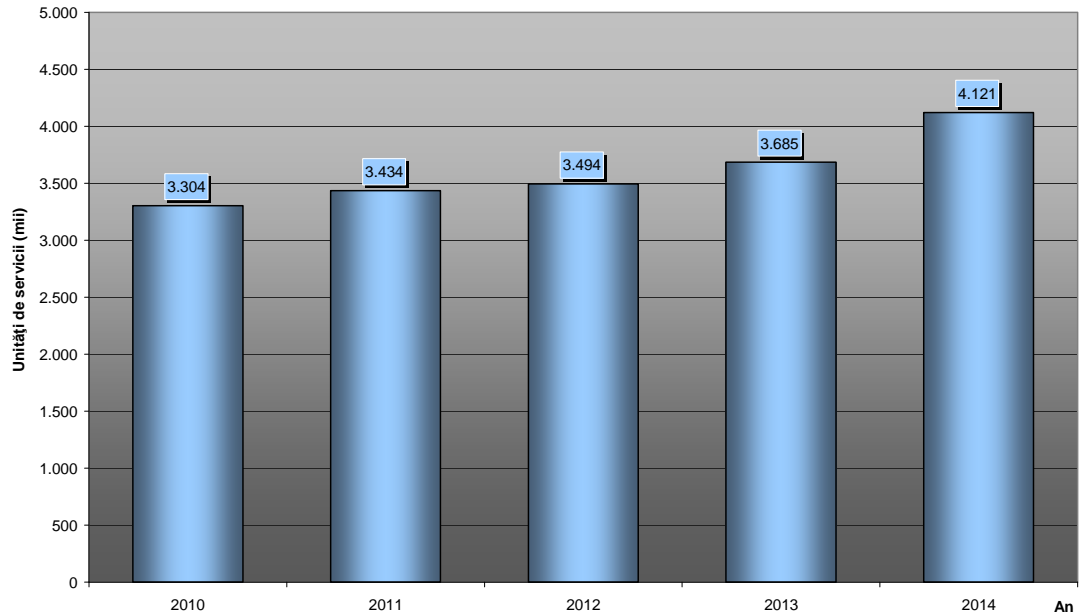
Situația ajustărilor pentru depreciere

Elemente de imobilizări	Ajustări pentru depreciere și pierderi de valoare			
	Sold inițial	Ajustări constituite în cursul anului	Reduceri sau reluări	Sold final (col 13=10+11-12)
A	10	11	12	13
Imobilizări necorporale				
Cheltuieli de constituire și dezvoltare	-	-	-	-
Alte imobilizări	-	-	-	-
Avansuri și imobilizări necorporale în curs	-	-	-	-
TOTAL	-	-	-	-
Imobilizări corporale				
Terenuri	-	-	-	-
Construcții	-	-	-	-

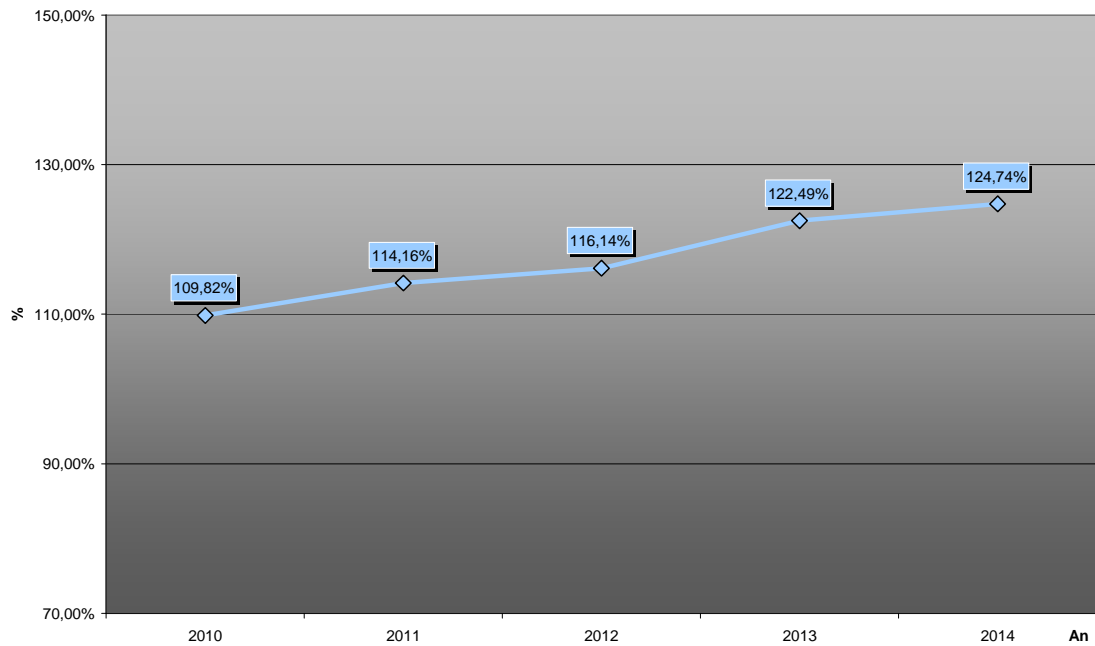
Elemente de imobilizări	Ajustări pentru depreciere și pierderi de valoare			
	Sold inițial	Ajustări constituite în cursul anului	Reduceri sau reluări	Sold final (col 13=10+11- 12)
Instalații tehnice și mașini	-	-	-	-
Alte instalații, utilaje și mobilier	-	-	-	-
Avansuri și imobilizări corporale în curs	-	-	-	-
TOTAL	-	-	-	-
Imobilizări financiare	27.628.105	-	-	27.628.105
AJUSTĂRI PENTRU DEPRECIERE – TOTAL	27.628.105	-	-	27.628.105

GRAFICE

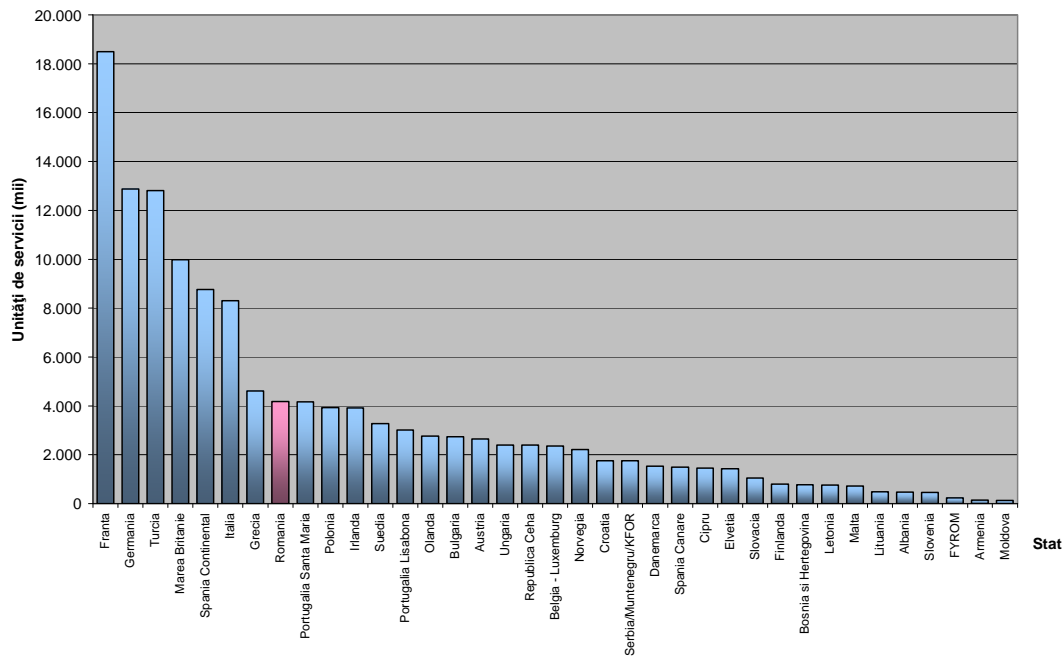
**Evoluția volumului serviciilor de navigație aeriană de rută prestate în România
(unități de servicii facturate)
în perioada 2010-2014**



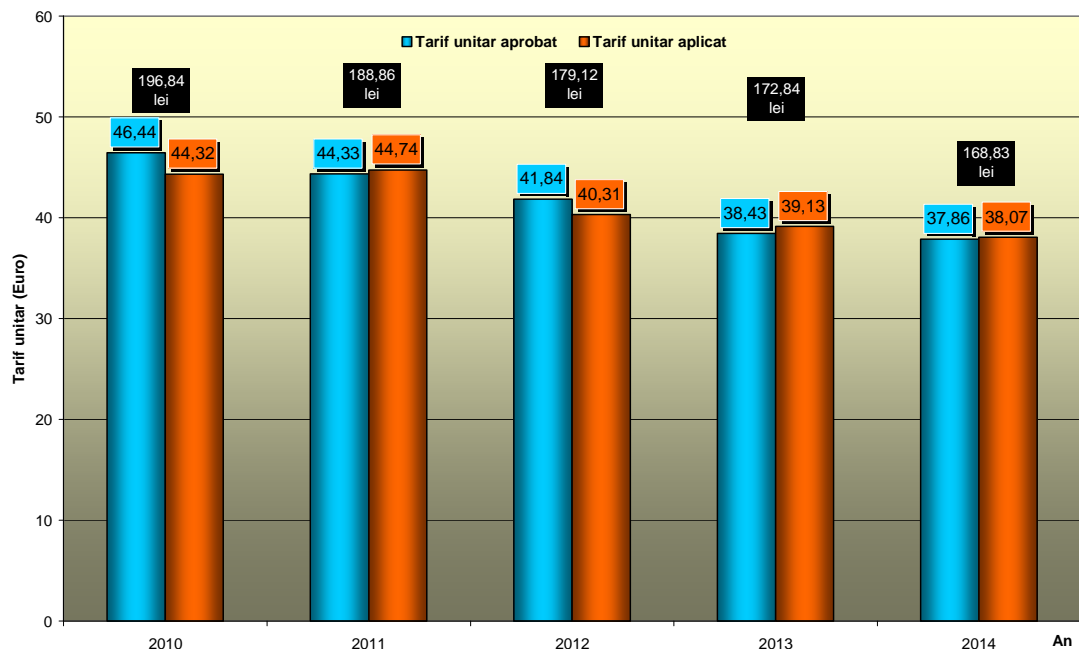
**Evoluția volumului serviciilor de navigație aeriană de rută prestate în România
(unități de servicii facturate)
în perioada 2010-2014 față de anul 2010**



**Volumul serviciilor de navigație aeriană de rută prestate în statele membre
EUROCONTROL (unități de servicii totale)
în 2014**



Evoluția tarifului unitar de rută al României în perioada 2010-2014



* Începând cu anul 2008 tariful unitar de rută este stabilit în moneda națională. Tarifele unitare efectiv aplicate în perioada 2010-2014 au fost ajustate lunar în funcție de variația cursului REUTERS leu/euro mediu lunar de închidere al lunii precedente față de cursul de referință folosit la calculul tarifului unitar aprobat (cursul REUTERS leu/euro mediu lunar de închidere al lunii septembrie a anului anterior: 4,23833 sept. 2009 pt. 2010, 4,26025 sept. 2010 pt. 2011, 4,28120 sept. 2011 pt. 2012, 4,49741 sept. 2012 pt. 2013 și 4,45957 sept. 2013 pt. 2014).

GLOSAR/GLOSSARY

AACR/RCAA	Autoritatea Aeronautică Civilă Română Romanian Civil Aeronautical Authority
ACC	Centrul de Control Regional Area Control Center
AFP	Mesaj ATC de Propunere a Planului de Zbor ATC Flight Plan Proposal Message
AIHCB	Aeroportul Internațional Henri Coandă București Bucharest Henri Coandă International Airport
AIS	Servicii de Informare Aeronautică Aeronautical Information Services
AIP	Publicație de Informare Aeronautică Aeronautical Information Publication
AIRAC	Regularizarea și Controlul Distribuției Informațiilor Aeronautice Aeronautical Information Regulation and Control
ANCOM	Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații National Authority for Management and Regulation in Communications
ANM	Administrația Națională de Meteorologie National Meteorological Administration
ANSP	Furnizori de servicii de trafic aerian Air Navigation Service Provider
ANS	Servicii de Navigație Aeriană Air Navigation Services
AOC	Centrul de Operațiuni Aeriene Air Operation Center
APP	Apropiere Approach
APV	Procedură de Apropiere cu Ghidare Verticală Approach Procedure with Vertical Guidance
ARN	Rețeaua Europeană de Rute ATS European ATS Route Network
ARTAS	Sistem de Supraveghere și Urmărire a Zborurilor într-o Zonă Geografică Definită ATM Surveillance Tracker and Server

A-SMGCS	Sistem de Control și de Ghidare a Mișcărilor pe Suprafață Advance Surface Movement Guidance & Control System
ATM	Organizarea Traficului Aerian Air Traffic Management
ATS	Servicii de Trafic Aerian Air Traffic Services
ATIS	Serviciul Automatizat de Informare la Terminal Automatic Terminal Information Service
ATSU	Unitate de Servicii de Trafic Aerian Air Traffic Services Unit
BMA	Birou Meteorologic de Aerodrom Aerodrome Meteorological Bureau
BULATSA	Autoritatea Serviciilor de Trafic Aerian din Bulgaria Bulgarian Air Traffic Services Authority
CAL	Identificator de Locație Code Allocation List
CANSO	Organizația Internațională a Serviciilor de Navigație Aeriană Civil Air Navigation Services Organisation
CBS	Sectoare Transfrontaliere de Spațiu Aerian Cross Border Sectors
CDM	Luare de decizii prin colaborare Collaborative Decision Making
CDO	Operațiuni de Coborâre Continuă Continuous Descent Operations
CITA	Controlor de Informare Trafic Aerian Air Traffic Information Controller
CNS	Comunicație, Navigație, Supraveghere Communication, Navigation, Surveillance
CNPMNA	Centrul Național de Protecție Meteorologică a Navigației Aeriene Aeronautical Meteorological Centre
CPDLC	Comunicare Între Controlori de Trafic Aerian și Pilot prin Data Link Controller–Pilot Data Link Communications
CPPZI	Cerințe Privind Proiectarea Procedurilor de Zbor Instrumental Instrument Flight Procedure Design Requirement

CS	Servicii Centralizate Centralized Services
CTA/ATC	Controlor de Trafic Aerian Air Traffic Controller
D-ATIS	Serviciu de Informare Automată în Format Digital pentru Zona de Terminal Digital Automatic Terminal Information Service
DLS	Servicii Data Link Data Link Services
DME	Echipment pentru Măsurare la Distanță Distance measuring equipment
DTM	Direcția Topografică Militară Military Topographic Department
DVOR	Radiofar omnidirecțional VHF Doppler Doppler VHF Omnidirectional Range
EAD	Baza de Date AIS Europeană European AIS Database
EASA	Agenția Europeană pentru Siguranța Aviației European Aviation Safety Agency
EGNOS	Sistem de Radionavigație prin Satelit European Geostationary Navigation Overlay Service
ESA	Agenția Spațială Europeană European Space Agency
ESSIP	Implementare Cer Unic European European Single Sky Implementation
EUROCONTROL	Organizația Europeană pentru Siguranța Navigației Aeriene European Organization for the Safety of Air Navigation
FAT	Teste de Acceptare la Producator Functional Acceptance Test
FAB	Bloc Funcțional de Spațiu Aerian Functional Airspace Block
FDPS	Sistem de Procesare a Datelor de Zbor Flight Data Processing System
FEAST	Test Pentru Selecție CTA The First European Air Traffic Controller Selection

FIR	Regiunea de Informare a Zborurilor Flight Information Region
FPL	Plan de Zbor Flight plan
FRA	Flexibilitatea Rutelor de Spațiu Aerian Free Route Airspace
FSA	Mesaj de Activare a Zborului First System Activation
GAT	Trafic Aerian General General Air Traffic
IATA	Asociația Internațională a Transportatorilor Aerieni International Air Transport Association
ICAO	Organizația Internațională a Aviației Civile International Civil Aviation Organization
ILS	Sistem de Aterizare După Instrumente Instrument Landing System
LARA	Managementul Spațiului Aerian Local și Sub-Regional Local and sub-Regional Airspace Management
LoA	Scrisoare de Înțelegere Letter of Agreement
LSSIP	Implementarea Locală a Cerului Unic Local Single Sky Implementation
LVO	Operațiuni în Condiții de Vizibilitate Redusă Low Visibility Operations
LVTO	Decolare la Vizibilitate Redusă Low Visibility Take - Off
MBI	Teme de Briefing Obligatorii Mandatory Briefing Items
MRT	Timp Mediu de Răspuns Mean Response Time
MSA/ASM	Managementul Spațiului Aerian Airspace Management
NATS	Autoritatea Serviciilor de Trafic Aerian din Anglia National Air Traffic Services

NDB	Semnalizare Luminoasă Non-direcțională Non-directional Beacon
NEST	Instrument de Planificare Strategică la Nivel de Rețea Network Strategic Tool
N-FRA	Flexibilitatea Rutelor de Spațiu Aerian pe Timp de Noapte Night Free Route Airspace
NIDS	Sistem Operativ de Afișare Informații și Date New Information Display System
NMOC	Centru Operațional de Management al Rețelei Network Manager Operations Centre
NOTAM	Notice to Airmen Avize către Navigatori
NSA	Autoritatea Națională de Supervizare National Supervisory Authority
OAT	Trafic Aerian Operațional Operational Air Traffic
OMM/WMO	Organizația Meteorologică Mondială World Meteorological Organization
PAN-AM	Academia Internațională de Aviație International Flight Academy
PANS-ATM	Procedura Serviciilor de Navigație Aeriană-Managementul Traficului Aerian Procedure for Air Navigation Services-Air Traffic Management
PNP	Plan Național de Performanță Performnace National Plan
PPP	Paritatea Puterii de Cumpărare Purchasing Power Parity
PRNAV	Zonă de Navigație de Precizie Precision Area Navigation
QMS	Sistemul de Management al Calității Quality Management System
RACR	Reglementări Aeronautice Civile Române Romanian Civil Aeronautical Regulation
RACMR	Reglementarea Aeronautică Civilă Militară Română

Romanian Civil Military Aeronautical Regulation

ROMAWOS	Sistem de Observare în Timp Real a Vremii Real-Time Operated and Managed Weather Observation System
RTS	Simulare în Timp Real Real Time Simulation
RVT	Turn Virtual de Control la Distanță Remote and Virtual Tower
SAR	Căutare și Salvare Search and Rescue
SAP	Plan Strategic de Acțiune Strategy & Action Plan
SAT	Teste de Acceptare la Beneficiar Site acceptance test
SES	Cer Unic European Single European Sky
SESAR	Program de dezvoltare ATM în cadrul CUE Single European Sky ATM Research
SID	Decolare După Instrumente Standard Standard Instrument Departure
SMFA	Statul Major al Forțelor Aeriene Romanian Air Force
SMG	Statul Major General Air Force Staff
SSR	Secondary Surveillance Radar Radar de Supraveghere Secundar
STAR	Rută de Aterizare Standard Standard Terminal Arrival Route
STS	Servicii de Comunicații pe Suport Special Telecommunication Service
SUR	Supraveghere Surveillance
TEN-T	Rețeaua Transeuropeană de Transport The Trans-European Transport Network in Europe
TMA	Zona de Control de Terminal

	Terminal Control Area
TWR	Turn de control Tower
UFSA/FUA	Utilizarea Flexibilă a Spațiului Aerian Flexible Use of Airspace
VCS	Sistem de Comunicare Vocală Voice Communication System
VFR	Reguli de Zbor la Vedere Visual Flight Rules
WAM	Tehnologie de Supraveghere în Vederea Asigurării Eșalonării Aeronavelor Wide Area Multilateration